

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
ÖĞRENCİLERİNDE NARSİZM ALT TIPLERİYLE
BAĞLANMA STİLLERİ VE İLİŞKİ DOYUMU
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Esmanur ADIGÜZEL

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Hanife YILMAZ ÇENGEL

İstanbul-2023

TEZ TANITIM FORMU

YAZAR ADI SOYADI: Esmanur ADIGÜZEL

TEZİN DİLİ : Türkçe

TEZİN ADI : Bursa Uludağ Üniversitesi Öğrencilerinde Narsisizm Alt Tipleriyle Bağlanma Stilleri ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

ENSTİTÜ : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

ANABİLİM DALI : Psikoloji

TEZİ TÜRÜ : Yüksek Lisans

TEZİN TARİHİ : 28.07.2023

SAYFA SAYISI : 116

TEZ DANIŞMANLARI: Dr. Öğr. Üyesi Hanife YILMAZ ÇENGEL

DİZİN TERİMLERİ: : Narsisizm, Bağlanma Stilleri, İlişki Doyumu

TÜRKÇE ÖZET : Bireyin temel ihtiyaçlarının karşılandığı çocukluk döneminde ebeveynlerine karşı geliştirmiş olduğu bağlanma stili kişilik şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu durum itibariyle narsistik kişilik özellikleri ile bağlanma stilleri arasında bir ilişkinin olup olmadığı bu ilişkinin bireylerin ilişki doyumuyla nasıl bir ilişkisi olduğu merak konusu olmaktadır. Bu çalışmanın amacı bu alanda boşlukları doldurmak ve bundan sonra yapılacak olan çalışmalara öncülük etmektir.

DAĞITIM LİSTESİ: 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Esmanur ADIGÜZEL

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
ÖĞRENCİLERİNDE NARSİZM ALT TIPLERİYLE
BAĞLANMA STİLLERİ VE İLİŞKİ DOYUMU
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Esmanur ADIGÜZEL

Danışman

Dr.Öğr.Üyesi Hanife YILMAZ ÇENGEL

İstanbul-2023

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Esmannur ADIGÜZEL

.../.../2023

**İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

Esmanur ADIGÜZEL'in 'BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNDE NARSİZM ALT TIPLERİYLE BAĞLANMA STİLLERİ VE İLİŞKİ DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ' adlı tez çalışması, jürimiz tarafından PSİKOLOJİ anabilim dalında Klinik Psikoloji YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi

Tuncay BARUT

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Fatih BAL

Üye

Dr. Öğr. Üyesi

Hanife YILMAZ ÇENGEL (Danışman)

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2023

Prof.Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu çalışmada, Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinde narsisizmin alt tipleriyle bağlanma stilleri arasında ve ilişki doyumu arasındaki ilişki incelenmiştir. İlişki doyumu narsisizmin alt tipleriyle bağlanma stilleri, kişilik nitelikleri belirli faktörlere göre analiz edilmiştir. Bu çalışma ilişkiyel tarama yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Hazırlanan çalışmanın örneklemini Bursa Uludağ Üniversitesinde öğrenim gören 300 öğrenci oluşturmaktadır. Gönüllü katılımcılardan oluşan bu araştırma da sosyodemografik veri formu, ilişki doyumu ölçeği, narsistik kişilik envanteri, patolojik narsisizm envanteri ve yakın ilişkilerde yaşantılar ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 26 programı vasıtasıyla analiz edilmiştir. Anket sonucunda ulaşılan verilerin normallik testleri yapılmıştır. Normal dağılım sergileyen verilerde “parametrik testlerden”, “t-testi” ile “One Way Anova” testi, normal dağılım göstermeyen verilerde ise “parametrik olmayan testlerden *Mann Whitney U testi* ve *Kruskal Wallis H Testi* kullanılmıştır. Ankete katılan öğrencilerin tanımlayıcı bilgilerinin tespiti için “Frekans” analizi uygulanmıştır. Çalışmada ortaya konan hipotezlerin test edilmesi maksadıyla korelasyon analizlerinden istifade edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Narsisizm, Bağlanma Stilleri ,İlişki Doyumu

SUMMARY

In this study, the relationship between subtypes of narcissism and attachment styles and relationship satisfaction in Bursa Uludağ University students was examined. Relationship satisfaction, subtypes of narcissism, attachment styles, personality traits were analyzed according to certain factors. This study was conducted using the relational survey method. The sample of the study consists of 300 students studying at Bursa Uludağ University. Sociodemographic data form, relationship satisfaction scale, narcissistic personality inventory, pathological narcissism inventory and experiences in close relationships scale were used in this study consisting of volunteer participants. The data obtained were analyzed by means of SPSS 26 program. Normality tests were performed on the data obtained as a result of the questionnaire. In the data that exhibited normal distribution, "t-test" and "One Way Anova" test were used from "parametric tests", and in the data that did not show normal distribution, Mann Whitney U test and Kruskal Wallis H Test were used from "nonparametric tests". "Frequency" analysis was applied to determine the descriptive information of the students participating in the survey. Correlation analysis was used to test the hypotheses put forward in the study.

Keywords: Narcissism, Attachment Styles, Relationship Satisfaction

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLolar LİSTESİ	vi
EKLER LİSTESİ.....	viii
ÖN SÖZ	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN ÖZELLİKLERİ

1.1. Araştırmanın Problemi	3
1.2. Hipotezler ve Alt Problemler	3

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Narsisizm Kavramı ve Tarihsel Gelişimi	6
2.1.1. Normal ve patolojik narsisizm.....	7
2.1.2. Büyüklenmeci (grandiyöz) narsisizm	9
2.1.3. Kırılgan narsisizm.....	10
2.1.4. Narsisizm üzerine yapılan çalışmalara genel bakış.....	10
2.2.1. Bağlanma ve bağlanma kuramları	12
2.2.2. Çocukluk döneminde bağlanma.....	13
2.2.2.1. BOWLBY'in bağlanma kuramı.....	14
2.2.2.2. Güvenli bağlanma.....	14
2.2.2.3. Kaçınan bağlanma	15
2.2.2.4. Kaygılı bağlanma.....	15
2.2.3. Yabancılık ortamı deneyi değerlendirmesi	16

2.2.3.1. Yetişkinlik döneminde bağlanma	16
2.2.3.2. Güvenli bağlanma	17
2.2.3.3. Saplantılı bağlanma	18
2.2.3.4. Korkulu bağlanma	18
2.2.3.5. Kayıtsız bağlanma	18
2.2.4. Bağlanma stilleri ile ilgili yapılan çalışmalara genel bakış.....	19
2.2. İlişki Doyumu Nedir?	20
2.2.1. Literatürde ilişki doyumu ve romantik ilişkiler	20
2.2.2. İlişki Doyumu üzerine yapılan çalışmalara genel bakış	25
2.3. Narsisizm ve İlişki Doyumu İlişkisi	27
2.4. Narsisizm ve Bağlanma Stilleri İlişkisi	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM VE TEKNİKLER

3.1. Araştırmanın Modeli.....	29
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	29
3.3. Veri Toplama Araçları	29
3.3.1. Sosyodemografik form.....	29
3.3.2. Narsistik kişilik envanteri	29
3.3.3. Patolojik narsisizm envanteri (PNE).....	30
3.3.4. İlişki doyumu ölçeği	31
3.3.5. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri	31
3.4. Verilerin Analiz Teknikleri.....	32

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Güvenirlilik Analizi	33
4.2. Verilerin Analizi	34

4.3. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Ait Bulgular.....	35
4.4. Katılımcılara Uygulanan Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutlarına İlişkin İstatistikî Bulgular.....	37
4.5. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması	38
4.6. Öğrencilerin Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki Düzeylerinin İncelenmesi	61
4.7. Öğrencilerin İlişki Doyumu Düzeyleri Üzerine Narsist Kişilik ve Patolojik Narsisizmin Etkisi.....	63

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA , SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sosyo-Demografik Özellikler ile Narsisizm İlişkisinin İncelenmesi	66
5.2. Sosyo-Demografik Özellikler ile İlişki Doyum Ölçeği İlişkisinin İncelenmesi	69
5.3. Sosyo-Demografik Özellikler ile Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği İlişkisinin İncelenmesi	70
5.4. Katılımcıların Tüm Ölçek Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ..	71
5.5. İlişki Doyumu ve Bağlanma Stilleri Üzerine Narsist Kişilik ve Patolojik Narsisizmin Etkisinin İncelenmesi.....	72
5.6. Çalışmanın Sınırlılıkları.....	73
5.7. Öneriler	74
KAYNAKÇA.....	77
EKLER LİSTESİ.....	88

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutlarının Cronbach's Alpha Değerleri	33
Tablo 2. Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutlarına Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri	34
Tablo 3. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Ait Bulgular	36
Tablo 4. Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimleyici İstatistikî Bulgular	37
Tablo 5. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması	39
Tablo 6. Katılımcıların Yaşlarına Göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması	41
Tablo 7. Öğrencilerin İlişki Durumlarına Göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması.....	45
Tablo 8. Katılımcıların İlişki Durumlarına Göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması.....	48
Tablo 9. Öğrencilerin Psikolojik Destek Almalarına Göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması	52
Tablo 10. Öğrencilerin Beraber Yaşadıkları Kişilere Göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın	

İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması	55
Tablo 11. Öğrencilerin Psikolojik Rahatsızlık Durumuna Göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması	59
Tablo 12. Öğrencilerin Narsist Kişilik Düzeyleri ile Patolojik Narsisizm, İlişki Doyum ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Arasındaki İlişki Düzeylerinin İncelenmesi.....	61
Tablo 13. Öğrencilerin Patolojik Narsisizm Düzeyleri ile İlişki Doyum ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Arasındaki İlişki Düzeylerinin İncelenmesi	62
Tablo 14. Öğrencilerin İlişki Doyum Düzeyi ile Kaygı, Kaçınma ve Güven Arasındaki İlişki Düzeylerinin İncelenmesi	63
Tablo 15. Öğrencilerin İlişki Doyumu Düzeyleri Üzerine Narsist Kişilik ve Patolojik Narsisizmin Etkisine Yönelik Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları	64
Tablo 16. Öğrencilerin Kaygı, Kaçınma ve Güvenli Puanları Üzerine Narsist Kişilik ve Patolojik Narsisizmin Etkisine Yönelik Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları	65

EKLER LİSTESİ

- EK-1** Sosyodemografik Veri Formu
EK-2 Narsistik Kişilik Envanteri
EK-3 Patolojik Narsisizm Envanteri
EK-4 İlişki Doyumu Ölçeği
EK-5 Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri
EK-6 Özgeçmiş

ÖN SÖZ

Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinde narsisizm alt tipleriyle bağlanma stilleri ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi adlı tezimde konunun belirlenmesi, hazırlık aşaması ve bütün bu süreçte değerli bilgi birikimini benimle paylaşan sayın tez danışmanım Dr.Öğr.Üyesi Hanife YILMAZ ÇENGEL'le sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca, bu çalışmanın tamamlanmasında doğrudan veya dolaylı olarak emeği geçen tüm akademisyenlere, meslektaşlara ve tezimin veri toplama sürecinde anket çalışmalarına gönüllü olarak katılım gösteren tüm öğrencilere teşekkür ederim.

Son olarak, bütün kararlarımı destekleyen, iyi dileklerini eksik etmeyen annem Ayşe ADIGÜZEL'e ve babam Mehmet Zeki ADIGÜZEL'e, tez sürecim boyunca desteğini esirgemeyen arkadaşım Merve TOKTAŞ'a sonsuz teşekkürler.

GİRİŞ

Bireylerin yaşamlarına sağlıklı ve olağan bir şekilde devam edebilmesi için bazı temel fizyolojik ihtiyaçların karşılanması gerekmektedir. Ancak sadece temel ihtiyaçların karşılanması yaşamın daha nitelikli olması bakımından yeterli olmamaktadır. Burada karşımıza duygusal ihtiyaçlar çıkmaktadır. Duygusal ihtiyaçlar genellikle romantik ilişkilerle karşılanmaktadır. Romantik ilişkiler her birey için farklı anlam taşımaktadır. Bazı insanlar için bireysel ilişkileri ifade ederken bazıları için ise romantik ilişki durumunu ifade etmektedir. İlişkilerin algılanma durumu bireylere göre farklılık gösterse de, genel görüş bu durumun ortak noktasının bir başkasına ihtiyaç duyulmasının göstergesi olduğunu belirtmektedir (Atak ve Taştan, 2012).

İlişki memnuniyeti ya da doyumunu eşlerin hislerini doğru anlatabilme becerileriyle de ölçülebilmektedir. İnsan ilişkilerinde kişinin kendisini ifade edebilme yeteneği, o insanın diğerlerine karşı hissettiklerinin samimiyet derecesi, tecrübe ile tutum ve tavırların iletilme süreciyle tanımlanmaktadır (Sprecher ve Hendrick, 2004).

Çiftlerin yaşadıkları ilişkilerde yüksek seviyede tatmin olmaları, onları mutluluk düzeylerini de pozitif yönde etkilemektedir. İlişkiyi bir bütün olarak ele alıp değerlendirdiğimizde, çiftlerin bu ilişkide deneyimledikleri olumlu duyguların, olumsuz duygulardan daha fazla olması esasında bu ilişkideki aktörlerin tatmin olduğu anlamına gelmektedir. Bunun tam tersi bir durum yaşandığında ise yani olumsuz deneyimlerin ağırlıklı olarak hissedildiği ilişkilerde ise tatmin olunmadığı anlamına gelmektedir (Hendrick ve Hendrick, 1995).

İlişkilerin tatmin düzeyini etkileyen birçok faktör vardır. Yapılan literatür araştırması sonucunda bu faktörlerden bir tanesinin de “narsistik kişilik özellikleri” olduğu görülmüştür. Narsisizm kişinin kendi zihinsel veya bedensel kimliğine hayranlık/bağlılık duyması, kendini aşırı düzeyde sevmesi ve/veya kendine aşık olması halidir (Pulver, 1970).

Narsisizmde kişilerin kendi benliğini çok fazla önemsemesi ve adeta kendisine aşık olmasının yanında, diğer insanlara, onların duygu ve hislerine karşı ise tam bir kayıtsızlık ve duygu yoksunluğu vardır. Ancak bu duygu halinin tam aksini savunan, yani narsistik kişilik özellikleri bulunan bireylerin aslında kendilerini sevmediklerine dair görüşler de azımsanmayacak kadar çoktur (Lowen, 2013).

Olağan ilişkilerinde dahi sürekli kabul görmek, beğenilmek isteyen, başkalarından kendisine hayran olunmasını uman narsist kişilikler, sadece kendi menfaatlerini düşünmektedirler. Bu bireyler empati yeteneğinden yoksundurlar. Aynı sorun karşı cins ile kurdukları duygusal ilişkilerinde de kendisini göstermektedir. Narsist insanlar eşi, çocukları, sevgilisi gibi yakın ilişki içinde oldukları kişileri kendi arzuladıkları gibi olmaları için zorlarlar. İşte tam da bu bencil ve ben merkezci tutum yüzünden kurdukları yakın ilişkiler kısa süreli ve samimiyetten uzak olmaktadır(Pulyer, 1970). Narsist kişiler, ilişki kurdukları bireylerle olan samimiyetin ve bağlılığın azalmaya başladığını anlarsa ya da karşı tarafı kendi istediği şekle sokmaya gayret ederken istediği sonucu alamazsa, ilişkisini hiç düşünmeden sonlandırabilir. Narsistler için yakın ilişki içinde buldukları bireyler, sadece ona boyun eğmek, söylediği ve yaptığı her şeyi takdir ve takdis etmek için vardır (Atak ve Taştan, 2012).

İlişki kurduğu kişi ile samimi, candan ve karşılıklı iletişim ve etkileşime dayanan bir bağlılık durumu nadiren yaşanmaktadır. Alan yazın araştırmasından da anlaşılacağı gibi narsistik kişilik niteliklerine sahip bireylerin narsistik kişilik özellikleri puanları ile ilişki doyumu puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu ifade edilmektedir (Campbell ve Foster, 2002). Bu çalışmada öğrencilerdeki ilişki doyumu puanı ile narsistik kişilik puanları arasındaki korelasyon analiz edilmiştir.

Bu çalışmanın araştırdığı konulardan bir tanesi de narsisizm düzeyi ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin anlamlı olup olmadığıdır. Bağlanma stilleri, kişinin çocukluk dönemindeki deneyimlerine ve ana-baba ile kurduğu ilişkilere bağlı olarak gelişen duygusal bağlanma kalıplarıdır. Bowlby tarafından geliştirilen bağlanma kuramı, bağlanma stillerini güvenli, kayıtsız ve korkulu olmak üzere üç grupta toplamıştır. Bu ilişkiye dair yapılan araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir (Bowlby ,1973).

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN ÖZELLİKLERİ

1.1. Araştırmanın Problemi

Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin bağlanma stilleri ve ilişki doyumu ile narsisizm kavramının ilişkisi nedir ve aralarında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. Hipotezler ve Alt Problemler

Bu çalışmanın amacı doğrultusunda ortaya konan hipotezler aşağıdadır:

- Öğrencilerin narsisizm düzeyleri ile ilişki doyumları arasında bir ilişki vardır.
- Öğrencilerin bağlanma stilleri ile narsisizm düzeyleri arasında bir ilişki vardır.

Çalışmanın alt problemleri ise aşağıda belirtilmiştir:

- Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin büyüklenmeci narsisizm ve alt boyutları, bireylerin sahip olduğu, sosyo-demografik değişkenler ve aile özelliklerine göre farklılık göstermekte midir?
- Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin kırılğan narsisizm ve alt boyutları, bireylerin sahip olduğu, sosyo- demografik değişkenler ve aile özelliklerine göre farklılık göstermekte midir?
- Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin bağlanma stilleri, bireylerin sahip olduğu sosyo-demografik değişkenler ve aile özelliklerine göre farklılık göstermekte midir?
- Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin ilişki doyum düzeyleri, bireylerin sahip olduğu sosyo-demografik değişkenler ve aile özelliklerine göre farklılık göstermekte midir?
- Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin bağlanma stilleri ile büyüklenmeci narsisizm arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?
- Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin bağlanma stilleri ile kırılğan narsisizm arasında anlamlı bir ilişki bulunmakta mıdır?

- Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin bağlanma stilleri ve ilişki doyumu düzeyi arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmakta mıdır?

- Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinde bağlanma stilleri ile narsisizmin alt boyutları arasında anlamlı ve istatistiksel olarak önemli bir ilişki varsa bu durumun öğrencilerin ilişki doyumuyla olan ilişkisi nasıldır?

1.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada Bursa Uludağ Üniversitesi öğrencilerinde bağlanma stilleri ile narsisizm arasındaki ilişki ve bu ilişkinin ilişki doyumuyla ilişkisinin açıklanması amaçlanmaktadır. Bu çalışma kapsamında narsisizmin büyülenmeci ve kırılabilirlik boyutları birer kişilik özelliği olarak referans alınacaktır.

Bireyin temel bakım ve ihtiyaçlarının karşılandığı çocukluk döneminde ebeveynlerine karşı geliştirmiş olduğu bağlanma stili kişilik örgütlenmesinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu durum itibarıyla narsistik kişilik özellikleri ile bağlanma stilleri arasında bir ilişkinin olup olmadığı bu ilişkinin bireylerin ilişki doyumuyla nasıl bir ilişkisi olduğu merak konusu olmaktadır. Literatürde bu alanda sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı bu alanda boşlukları doldurmak ve bundan sonra yapılacak olan çalışmalara öncülük etmektir.

1.4. Sınırlılıklar

Elde edilen bulgular araştırmanın örnekleme ile sınırlıdır.

-Elde edilen bulgular araştırmada kullanılan ölçeklerin ölçüm nitelikleri ile sınırlıdır.

-Elde edilen bulgular üniversite öğrencilerinin ölçeklere vermiş olduğu yanıtlarla sınırlandırılmıştır.

1.5. Faraziyeler

1. Örneklem grubunun tüm evreni temsil ettiği farz edilmiştir.

2. Kullanılan ölçme araçlarından elde edilmiş olan bilgilerin doğru ve güvenilir olduğu varsayılacaktır.

3. Çalışmada kullanılan İlişki Doyum Ölçeğinin ilişki doyumunu, Narsistik Kişilik Envanterinin narsistik kişilik özelliklerini ölçtüğü varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Narsisizm: Benmerkezcilik, empatiden yoksunluk ve öz-farkındalık duygusu ile birlikte karakterize edilen kalıcı bir içsel tecrübe ve davranışlar bütünüdür.

İlişki Doyumu: İlişki içerisinde olan çiftlerin kişisel (subjektif, öznel) kıymetlendirmesini ve hislerini ifade etmektedir (Hendrick, 1988).

Bağlanma: Bağlanma, bir kişinin başka birisinde yakınlık arama ve bu yakınlığı sürdürme eğilimi olarak tanımlanmaktadır. (Bowlby,1999).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Narsisizm Kavramı ve Tarihsel Gelişimi

Narsisizm kelimesi Yunan mitolojisinde bir kahraman olan Narcissus efsanesinden türemiştir. Efsane kısaca şöyledir. Güzeller güzeli bir peri kızı olan Echo Narkissos'a aşık olur. Ancak Narkissos, Echo'nun kendisine olan büyük aşkı karşılıksız bıraktığı için cezalandırılır. Bir su birikintisinde gördüğü kendi yansımasına aşık olur. Narkissos, her su birikintisine baktığında gördüğü kendi yansımasına kavuşamadığı, ona ulaşamadığı için çektiği hasret ve ayrılık acısı onun gündün güne eriyip gitmesine ve oracıkta bir çiçeğe dönüşmesine sebep olur (Behary, 2014). Ernest Jones (1913), "Tanrı kompleksi" isimli makalesi ile, büyüklenmeci tipi narsistleri tanımlayan ilk psikanalisttir. Jones bu çalışmada göstermecilik, her şeye gücü yeten fantaziler, duygusal mesafe ve soğukluk, yargılama gibi niteliklerin tanımladığı bir insan tipini betimlemiştir. Bu tür kişileri normalden psikotiğe doğru uzanan bir skala üzerinde analiz etmiştir (McWilliams, 2014).

1914 yılında Freud'un yayınladığı "Narsisizm Hakkında: Bir Giriş" adlı araştırma, psikanalitik literatürde narsisizmin yerini anlamak açısından dikkate değerdir. Bu çalışmada narsisizm şöyle tanımlanır. "...kendi bedenine genellikle cinsel bir nesnenin bedenine davranıldığı gibi davranan, yani kendi bedenine tam bir tatmin elde edene kadar bakan, onu okşayan, seven bir insanın tutumu..." Freud yapmış olduğu bu tanımlama ile narsisizmi adeta bir tür cinsi sapıklık olarak değerlendirmiştir(Turan, 2022).

Narsisizm kavramını tanımlamaya ilişkin temel kuramlar, içerisinde narsisizmin nedenselliğini de ihtiva etmektedir. Araştırmanın bu bölümünde birçok psikoloji kuramcılarının bakış açısından narsisizmin tanımlanma şekillerine ve bu kavramın ihtiva ettiği unsurlara değinilecektir.

Narsisizmi psikanalitik esasa dayalı olarak ayrıntılı bir biçimde analiz eden Freud, narsisizm kavramından ilk olarak, erkek eşcinsellerin obje tercihlerini betimlemek adına "Cinsellik Üzerine Üç Deneme" kitabında bahsetmiştir. Freud sözü geçen çalışmasında, erkek eşcinsellerin çocukluk dönemlerinde annelerine karşı çok güçlü ve geçici bir tutulma yaşadıklarını, bu dönemin ardından anneyle(kadınla)

benliklerini özdeşleştirdiklerini ve daha sonra kendilerini cinsel obje olarak seçtiklerini ifade etmiştir (Kızıltan, 2004) .

Freud, narsisizm terimini sonradan yayınladığı Totem ve Tabu eserlerinde bireyin dünyaya bakış açısının boyutlarını tanımlayarak vurgulamıştır. Freud'un anlayışına göre birinin dünya anlayışının gelişimi canlandırma (animistik), dini ve bilimsel olmak üzere üç evreden geçmek suretiyle oluşur. İlk aşamada (animistik) birey, tüm gücü(omnipotent) kendinde bilmektedir. İkinci aşama olan dinsel(dini) evrede birey tüm gücü tanrılara yöneltir. Üçüncü ve son aşama olan bilimsel evre ise kainatın, insanın tümgüçlülüğüne imkan vermediğinin idrak edildiği evredir ve bu aşamada birey ölüme acziyetinin farkında olarak teslim olur. Freud ilk aşamayı (animistik) narsisizmle, ikinci (dini) aşamayı ise obje ilişkilerinin gelişmesiyle irtibatlandırır. Çocuk dinsel aşamada, kendi benliğini her şeyden büyük ve üstün görme (megalomanisini) anlayışını objesi için bırakır. Freud narsisizm terimini ayrıntılı olarak "Narsisizm Üzerine: Bir Giriş" çalışmasında detaylı bir şekilde ele almıştır. Freud bu çalışmasında birincil ve ikincil narsisizm, ego ideali ve nesne seçimi kavramlarını açıklamıştır (Freud, 1998).

2.1.1. Normal ve patolojik narsisizm

Kimi araştırmacılar normal ve patolojik narsisizm arasındaki süreci, normal ve sağlıklı duygulara sahip olma halinden, anormalliğe ya da sapkınlığa doğru uzanan bir süreç olarak tanımlarken; diğerleri ise narsisizmin daha kategorik bir şekilde uyumlu ve patolojik narsisizmin birbirinden farklılaşan tanımlar olduğunu ifade etmişlerdir (Bozkuş ve Araz, 2015).

Geçtan (1995), patolojik narsisizm ile normal narsisizmi birbirinden kesin çizgilerle ayırmanın çok da kolay olmadığını söylemiştir. İnsanın kendisini sevmesi, kendisini önemsemesi ve kendisine değer vermesi son derece sağlıklı, normal ve her bireyin sahip olması gereken bir duygu iken, bunların hangi düzeyde bir kişilik problemine evrildiğini ortaya koyan ölçütleri tanımlamak pek de mümkün olmamaktadır.

Narsistik kişilik, bireyin yaptıklarından mutluluk duymasını, elde ettiği başarılarından dolayı gurur duymasını, yaptığı hataların arından utanç, mahcubiyet ve öfke hislerini yaşamasını sağlar. Bu bakımdan normal narsisizm bireyin başkalarının kendisinden beklentileri ile mücadele edebileceğini, yapılması gerekenlere yönelik

sorumluluk alabileceğini hissetmesine olumlu katkı sağlarken, patolojik narsisizm bireyin, bir kişilik olarak var oluşunu tehdit eden güç ve baskılardan kendisini korumaya çalıştığı bir kişilik oluşumunu tanımlar (Atay, 2009).

Kohut ve Wolf narsisizmi sağlıklı bireyin sahip olması gereken önemli ve normal bir duygu olarak belirtmişlerdir. Bu yazarlara göre normal ve patolojik narsisizm süreci bir bütünün parçaları gibidir. Bu süreçte, obje ilişkilerindeki önemli ve iz bırakan sapmalar gelişimin birinci evresinden kurtulamamaya, bir anlamda narsistik patolojilere sebep olmaktadır (Özdemir, 2014).

Psikanalitik alan yazında patolojik ve normal narsisizm arasındaki farkı en detaylı biçimde değerlendiren ve ortaya koyan Kernberg olmuştur. Kernberg normal narsisizmi kendi öz varlığına yapılan şehvi/içgüdüsel (libidinal) yatırım olarak ifade eder ve buradaki kendilik terimiyle, esasında bütünsel bir kendilik kavramını anlatır (Kernberg, 2012).

Normal narsisizmin sağlıklı bir şekilde oluşabilmesi için ruh-içi oluşumlar ile çevresel faktörler arasında bir denge sağlanması gerekmektedir. Esasında, narsisist eğilim arttıkça bu durum, libidinal eğilimin de artmasını beraberinde getirir. Narsisist ve buna bağlı olarak libidinal yatırımdaki artış, zincirleme olarak, fedakarlık yapma isteği, yapılan iyilikler karşısında minnet duyma ve bunu ilişki kurduğu bireye ifade etme, cinsel olarak birine ilgi duyma dürtüsü ve yaratıcılık duyguları da artma eğilimi gösterir. Bu duygusal bütünlüğün herhangi bir parçasında oluşabilecek boşluklar, diğer alanlara da sirayet edecektir. İşte tüm bu duygusal portre içerisinde anlaşılması gereken en önemli nokta şudur; kendiliğe libidinal eğilimi (normal narsisizmi) organize eden bu ruhsal faktörler, birbirinden bağımsız düşünülemezler, adeta bir zincirin halkaları gibi birbirlerine bağlı ve birbirleri ile etkileşim içerisinde olduklarının anlaşılması çok önemlidir (Kernberg, 2012).

Yukarıda bu iki narsisizm tipinin ayrımının çok da kolay olmadığını belirtmiştik. Bununla birlikte patolojik narsisizm ile normal narsisizm arasındaki farkı anlamamıza imkan veren bazı önemli duydu durumları vardır. Örneğin, normal narsisizmden ayrı olarak patolojik narsisizm, sağlıklı olamayan, patojen obje ilişkilerinden doğar ve beslenir. Normal narsisizmde saldırgan ve libidinal eğilim gösteren obje imajları bir bütünsellik tesis ederken, patolojik narsisizmde ego ve süperegoda adeta bir farklılaşma ve bütünsel noksanlık ortaya çıkmaktadır (Karaaziz ve Atak, 2013).

Narsistik kişilik bozukluğu, patolojik narsisizmin en uç örneği olarak tanımlanan bir duygu durum bozukluğu özelliğidir. Narsistik kişilik bozukluğu özelliği sergileyen birey, büyüklenmeci kendiliği ile ya da bu eğilimini yansıttığı bir obje ile adeta bütünleşir ve kendini onun şahsında algılamaya başlar (Kernberg, 2012).

Bir kişilik hastalığı olarak patolojik narsisizmden, ilk olarak “Zihinsel Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı (DSM)-III’te” bahsedilmiştir. Bu tanım sonraları, Kernberg’in “görkemli benlik” anlayışına paralel bir bakış açısıyla “DSM III-R” te desteklenmiştir (Köroğlu ve Bayraktar, 2007).

2.1.2. Büyüklenmeci (grandiyöz) narsisizm

DSM kriterleri, Narsistik kişilik bozukluğunu tespit etmek için narsisizmin büyüklenmeci tarafına fazlaca önem verirken, yakın dönemde araştırmacılar narsisizmin büyüklenmeci eğiliminin yanında, kırılğan narsisizm karakteristiğinin de olduğunu, dolayısıyla narsisizmin tek boyutlu değil iki boyutlu bir oluşum sergilediğini ifade etmektedirler (Eldoğan, 2016).

Kavram olarak garandiyöz narsisizm, nümayişçi bir benlik vurgusu, sürekli ifşa etme dürtüsü ve başkaları tarafından beğenilme açlığını doyurmaya matuf sürekli ve güçlü bir arzuyu ihtiva eder. Son dönemlerde literatüre giren kırılğan narsisizm ise bunun tam aksine, zihni olarak sürekli üstünlük hülyaları ile meşgul olmanın yanında, güçlülük veya aşağılık duygusu hissetme gibi iki uç duygu arasında sürüklenmeye yatkın, son derece narin ve kırılğan bir kendine güven duyma hali olarak tarif edilmektedir (Özdemir, 2017).

Bu iki farklı tanımlama, narsisizmin “net, belirgin” ve “kapalı, belirgin olmayan” taraflarını açıklamaya, anlamlandırmaya çalışmaktadır. Belirgin, net, açık narsisizm; aşırılığa meyilli, kendini ve yaptıklarını sürekli anlatma isteği duyan, kendine aşık ve insanlarla münasebetlerinde onları sadece bir sömürü aracı olarak gören bir kişilik yapısı olarak tarif edilirken, belirgin olmayan, örtük narsisizm ise taşkın bir hassasiyet, öz saygı eksikliği ve kolayca kırılmaya, hayal kırıklığına uğramaya, ümitsizliğe kapılmaya son derece müsait bir kişilik yapısı olarak tanımlanmaktadır (Miller ve Campbell, 2008).

Büyüklenmeci narsisizm; narsistik, histerik ve asosyal bireylerin olağan dışı ve dramatik nitelikleri ile tarif edilirken, kırılğan narsisizm; utangaç ve daha çok içine

kapanık kişilik yapısı ile ifade edilmektedir. Büyüklenmeci bir kişiliğe sahip olan narsistler, ilişki içinde oldukları insanlarla yaşadıkları sorunları adeta görmezden gelirlerken, kırılğan ve hassas bir kişilik yapısına sahip olan narsistler ise, sosyal ilişkilerinde yoğun bir gerilim ve stres yaşamaktadırlar (Dickinson ve Pincus, 2003).

2.1.3. Kırılğan narsisizm

Yapılan araştırmalar, kırılğan narsistlerin aslında çevresindekilere hissettirdiklerinden çok daha az kırılğan olduklarını, bu kırılğan tutum ve davranışlarının altında, kendilerine reva görüldüğünü düşündükleri haksızlıkları hazmedememenin doğurduğu çok güçlü bir öfke yattığını göstermektedir (Kızıltan, 2004).

Kırılğan narsisizm kişilik özellikleri sergileyen bireylerin ikili ilişkilerde yakınlık tesis etmeye matuf tutumlarının daha net ortaya konabilmesi için, gelişimsel bağlanma şekilleri özelinde üzerinde durulan, “yakınlık kurmaktan korkma” olgusuna yoğunlaşmıştır. Birisiyle yakın ve sıcak bir dostluk, bir arkadaşlık kurma korkusu, bireylerin başkaları ile ilişkilerini olumsuz şekilde etkilemektedir. Dolayısıyla bu kavram, kişinin farkında olarak veya farkında olmadan biriyle yakınlık tesis etmekten korkması ve buna bağlı olarak da yakınlık kurmaktan uzak durması sonucuyla karşılaşılan his, tutum ve davranışlar bütünü olarak ifade edilmektedir. (Firestone ve Catlett, 1999). Erişkin bireylerin ikili ilişkilerinde duygusal anlamda yakınlık kurması durumunun incelenmesi, bağlanma türleri ile ilgili düşüncelerden yola çıkarak başlamıştır. Narsisizm ile yakınlık endişesi arasındaki bağlantının analiz edildiği çalışmaların son derece kısıtlı olduğu, bu çalışmaların da çoğunlukla grandiyöz narsisizme yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Örnek vermek gerekirse, grandiyöz narsisizm, bağlanma ve yakınlık endişesi arasındaki ilişkinin analiz edildiği bir çalışmada, yakınlık kaygısının, kaçınan bağlanma ve narsisizm arasında mediatör role sahip olduğu tespit edilmiştir (Finzi-Dotson, Har-Even ve Raz, 2011).

2.1.4. Narsisizm üzerine yapılan çalışmalara genel bakış

Narsisizmin bir taraftan normal ve sağlıklı bir bireyin gelişim sürecinin olağan bir boyutu olması, diğer taraftan ise patolojik bir durumu yansıtmaması, klinik ve sosyal psikoloji uzmanları açısından son derece önemli bir olgudur (Luchner ve ark., 2011). Bundan dolayı narsisizm kavramı üzerine yapılan inceleme, araştırma ve çalışmalar,

bu disiplinindeki alan yazının zenginleşmesi bakımından son derece önemlidir. Narsisizmin başlı başına kişiliğin ayrı bir boyutu olarak görülmesinin ardından, bu önemli kavramın farklılıklarının anlaşılması için yapılan gerek teorik gerekse deneysel araştırmalar son 20 yılda hızla artmıştır (Aydın ve Akgün, 2014).

Yapılan birçok çalışma göstermektedir ki; narsist kişilik yapısına sahip bireylerin, çocukluk döneminde duygusal gereksinimleri ebeveynleri başta olmak üzere yakın çevresi tarafından tatmin edilmemiş, buna bağlı olarak ergenliğe ulaştıklarında ise bu duygusal boşluklarını diğerleri ile olan ilişkilerinde doldurmaya çalışmışlardır (Morf ve Rhodewalt, 2001). Birçok deneysel araştırmada Narsisizm ile cinsiyet yaş, gelir durumu ve eğitim seviyesi gibi betimsel ve tanımlayıcı nitelikler arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Atay, 2009).

Narsisizmin ileri seviyesi olarak adlandırılan patolojik boyutunun bir kısım psikolojik göstergelerle bağlantılı olduğunu kanıtlayan testler bulunmaktadır. Güler(2012)'in depresif sonuçları olan narsistik bir durumu Rorschach'ın Mürekkep Lekeleri Testi ile analiz ettiği bir araştırmada, bireyin antidepresif savunma içgüdüsünün yanında üstbenlik oluşumunun eksikliği de göze çarpmaktadır. Psikolojik ve zihinsel rahatsızlıklar sonrası geçici stres durumları ile patolojik narsisizm arasındaki korelasyonun analiz edildiği bir araştırmada (Besser , 2013) ise patolojik narsisizm düzeyi yüksek olan kişilerde bir takım psikolojik rahatsızlıklardan etkilenme şiddeti ile geçici stres belirtileri arasında anlamlı bir ilişki bulunurken, patolojik narsisizm düzeyi görece daha az olan kişilerde böyle bir ilişki bulunamamıştır. Diğer bir ifadeyle, narsistik karakter sergileyen kişilerin olağan yaşamı tehdit eden ancak kontrolümüz dışında cereyan eden büyük olaylar karşısında geçici stres belirtileri geliştirme potansiyeli bakımından yüksek riskli oldukları ortaya konmuştur.

Beş alt boyuttan oluşan Narsisizmin karakteristik nitelikleri bakımından analiz edildiği araştırmalarda; grandiyöz narsisizmin dışadönük kişilik boyutu ile pozitif, nörotizm boyutu ile negatif, kırılğan narsisizmin ise içedönük kişilik boyutu ile pozitif, dışadönük kişilik özelliği ile ise negatif bir ilişki içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır(Campbell ve Miller, 2013; Miller ve Maples, 2011).

Narsisizmin bireylerin iş yaşamlarına yansımalarının nasıl olduğuna yönelik araştırmalar son dönemde giderek artış göstermiştir. Narsistik bireylerin karakter özellikleri ile iş doyumları arasındaki korelasyonun araştırıldığı bir çalışmada idareci

konumundaki bireylerin narsistik davranışlarının yüksek olduğu, iş doyumu düzeylerinin ise düşük olduğu tespit edilmiştir. Organizasyon psikolojisi alt boyutlarındaki araştırmalar narsisizmin sadece patolojik bir vaka olarak değil, bir kişilik özelliği olarak kabul edilip bu anlayışla üzerinde çalışılmasına katkı sağladığından son derece önemli ve değerlidir (Timuroğlu ve İşcan, 2008).

2.2.1. Bağlanma ve bağlanma kuramları

Bağlanma kavramı, kişinin başka birisi ile yakınlık kurma ihtiyacı ve bu yakınlığı devam ettirme isteği şeklinde ifade edilmektedir (Bowlby, 1988). Doğumdan itibaren bebeklerin annesi ile iletişim kurma çabaları ve annesi başta olmak üzere çevresi ile tesis etmeye çalıştığı bu etkileşime gereksinim duyması, kişilerin bebeklikten başlamak üzere tüm hayatları boyunca duygusal, zihinsel ve psikolojik bakımdan sağlıklı bir ömür geçirebilmeleri anlamında hayati önemi haiz olan bağlanmayı tanımlamaktadır (Sümer ve Güngör, 1999). Bağlanma kavramı, başka bir yönüyle bir çocuğun, kendisi ile sürekli ilgilenen, onunla beraber zaman geçiren, onun tüm ihtiyaçlarını karşılayan kişi ile kuvvetli bir duygusal bağ tesis etme çabalarına ve bunun sonucunda da bu bağlanmayı devam ettirme isteğine vurgu yapmaktadır. (Yörükan, 2020). Bugüne kadar pek çok yazar ve araştırmacı tarafından bağlanma kavramının farklı tanımları yapılmıştır (Bowlby, 1969, 1980; Yörükan, 2020). Bununla birlikte literatürde en fazla kabul gören ve atıf yapılan bağlanma tanımı John Bowlby'e aittir. Bowlby'e (1969) göre bağlanma, doğumla birlikte bebeğin bir başka bireyle kuvvetli bir etkileşim içine girmesi ve bir şeyden korkma, hastalanma, acıkma vb. gibi anlarda birine muhtaç olduğunu fark etmeye başlaması ile ortaya çıkan yakınlık kurma ve iletişime geçme çabalarıdır. Bağlanma ihtiyacının giderilmesine yönelik olarak kişinin/bebeğin/çocuğun eyleme geçmesi ile vücut bulan bağlanma davranışı ise bireyin başkası ile yakınlık kurmasına ya da bu yakınlığı muhafaza etmesini sağlayan her türlü davranış şekli olarak tanımlanmaktadır (Bowlby, 1988). Bağlanma davranışının yaratıcısı esasında bireyin ihtiyaçlarıdır. Bir bebeği örnek alacak olursak; bebeğin acıkmak, korku gibi bağlanma hissini tetikleyecek herhangi bir ihtiyacı yok ise bağlanma davranışı ortaya çıkmaz (Hamarta, 2004).

Bağlanma kuramının esasını oluşturan obje(nesne) ilişkileri nazariyesidir. Çağdaş Freudcular olarak adlandırılan araştırmacılar gibi obje ilişkileri teorisyenleri de, bebeklik ve çocukluk süreci döneme büyük önem vermektedirler. Bununla birlikte

nesne ilişkileri teorisyenleri bireyin bilinç altında oluşan boşluklar ve karanlık noktalardan ziyade, kişinin yaşamında önemli konuma sahip olan diğerleri ile kurmuş olduğu ilişki ve etkileşime yoğunlaşırlar. Büyük olasılıkla bireylerin yaşamlarındaki bu etkin kişiler özellikle ilk yıllarda anne figüre olmaktadır. İlginç bir şekilde obje ilişkileri nazariyecileri, kişinin bilinçaltının, kendisi için değerli ve önemli olduğuna inandıkları objelerin yansımından oluştuğunu ileri sürerler. Anne ve babanın çocuğun bilinçaltındaki yansımaları, onların yokluğunda çocuğun onlarla irtibatlandığı bir nesne vazifesi görür. (Yörük, 2020).

Bağlanma kavramının esası, bir annenin yavrusuna emniyetli bir çevre tesis etme gayretidir. Bu çevre, bebeğin ilk defa tanıştığı bu dünyayı tanımaya fırsatlar sunacak imkanlar yaratılarak ve ihtiyaç hissettiği zamanlarda yanında bulunduğu duygusunu verecek şekilde onun gelişime yönelik katkı sağlayarak tesis edilmelidir (Tüzün ve Sayar, 2006). Bebek anneye yakınsa kendisini güvende hisseder. Böylelikle çevresini bir anlamda yeni dünyasını daha cesaretli ve artan bir merakla, korkmadan keşfetmeye başlar. Arzu edilen bu güven ortamı tesis edilmediğinde yani Bebek ihtiyaç duyduğunda anneye ulaşabileceği duygusuna sahip olmadığında kendisini sürekli kaygılı ve endişeli hisseder. İşte bu durumlarda bebekteki yeni dünyasını keşfetme isteği, anneyi bulamama kaygısına dönüşür ve bu güvensiz ortam da onun sürekli stres yaşamasına, sürekli gergin halinde olmasına neden olur (Bowlby, 1973). Esasında bebeğin doğumu ile birlikte geliştirdiği bağlanma davranışının en önemli katkısı, bebeğin zorluklarla mücadele etmek için sahip olması gereken tüm yetenekleri annesinden görme ve öğrenme olanağı kazanması olduğu söylenebilir (Bowlby, 1988).

2.2.2. Çocukluk döneminde bağlanma

Çocuğun annesi ile tesis ettiği sağlıklı bir bağlanma ilişkisi onun yakın çevresindekilerle kurduğu iletişimde kendisini daha güvende hissetmesini sağlar. Örneğin babası ile oyun oynarken kendisini çok daha huzurlu ve güvende hisseder. Çocuğun sevilme, değer verilme gibi duygusal ihtiyaçlarının yanında, beslenme gibi temel gereksinimleri ebeveynleri tarafından sorunsuz olarak tatmin edilirse, çocuğun kendine, başkalarına ve dış çevreye karşı bilinçaltında oluşan algısı pozitif olur. Aslında çocuğun annesi özelinde en yakın çevresi ile oluşturduğu bağlanma stili, diğer insanlarla oluşturacağı bağlanma şeklini doğrudan ve bir anlamda doğrusal olarak etkilemektedir. Şöyle ki, duygusal ve fiziksel anlamda ihtiyaçları tam olarak

karşılanmayan çocukların hem kendilerine yönelik hem de dış çevreye yönelik algıları olumsuz olmaktadır. Sonuç olarak, kendisini ve dış dünyayı negatif olarak değerlendiren, bir anlamda dost/yardımsaver olarak algılamayan çocuk kendisini güvende hissetmediği için bu çevreden ve hatta kendisinde de uzaklaşabilir (Bowlby ,1973).

2.2.2.1. BOWLBY'in bağlanma kuramı

Bowlby bebeklerin doğuştan ilişkiye ve bağlanmaya açık dünyaya geldiklerini ve bu durumun bebeği öğrenmeye ve keşfetmeye açık hale getirdiğini ve içinde bulunduğu ortama uyum sağlamasına katkıda bulunduğunu ifade etmektedir. Bowlby'nin bağlanma teorisine ilişkin en çok savunduğu görüş şudur. Bir bebeğin bilinçaltını şekillendiren en önemli etmen, henüz yaşamın ilk yıllarında olan çocuğun bu süreçte kendisine sevgi ve şefkat besleyen, rasyonel ve yetenekli bir kişinin düzenleyici etkisine maruz kalmasıdır. Bowlby bebek üzerinde yaratılan bu etkiyi tanımlamaya çalışırken davranış kuramlarının ve iletişim teorilerine vurgu yapmıştır. Bowlby, bebeğin ilk zamanlarında kendisi ile sürekli ilgilenen kişi ile oluşturacağı etkileşimlerin, bebeğin daha ilk günlerinden ergenlik dönemlerine kadar psikolojik ve duygusal gelişiminde, sağlıklı ilişkiler geliştirmede, motor gelişimi ile fiziksel gelişiminde son derece önemli olduğunu ifade ederek, bir kez daha düzenleyici etki kavramına vurgu yapmıştır(Erözkan ,2011).

Yeni doğan bebeklerin beyin gelişimleri henüz tamamlanmamıştır. Dolayısıyla bebek ilk dönemlerde hem duygusal anlamda hem de fiziksel olarak tam anlamıyla kendisine bakan kişiye (bu kişi çoğunlukla annedir) bağımlıdır. Bu tam bağımlılık hali, annenin kısa süreliğine dahi olsa bebeğin yanından uzaklaşmasında bebeğin ağlaması, gerginleşmesi ve biyolojik olarak tepki vermesi sonucunu doğurmaktadır. Bundan dolayı, kişinin belki de tüm hayatını şekillendirecek olan bebeklik dönemindeki tüm duygusal ve fiziksel ihtiyaçları olması gerektiği şekilde karşılanmalıdır (Demirel, 2018).

2.2.2.2. Güvenli bağlanma

Güvenli bağlanma için en önemli nitelikler; bebeğin bakımını üstlenen kişinin hassas, becerikli, empati yeteneği yüksek olması ve uyumlu davranmasıdır. Güvenli bağlanma türünde bebek, sürekli olarak etrafını anlamaya ve anlamlandırmaya çalışır.

Bu süreçte zaman zaman bebek kendisi ile sürekli ilgilenen kişiden ayrıldığında kendini tehlike altında hissedebilir ve endişelenebilir. Fakat bakım verene yönelik herhangi bir olumsuz, negatif tepkisi olmaz. Bakım veren kişi bebekle, samimi, içten ve sevgi dolu davranışlar ile ilişki kurduğunda, bebekte güvenli bağlanma stili oluşmaya başlar. Güvenli bağlanma tipine haiz bebeklerin, kendilerine bakım veren kişiler yanlarında olduklarında güvenli hissettikleri ve huzur duydukları, uzaklaştığında ise gerginleştikleri, kendilerini huzursuz hissettikleri tecrübe edilmiştir. Anneleri yanlarından ayrıldığında endişelenmekte ancak anneye yeniden yakınlık sağlamaya başladıklarında tekrar huzurlu dünyalarına dönmekte ve ortamı incelemeye kaldıkları yerden devam etmektedirler (Sümer ,1999)

2.2.2.3. Kaçınan bağlanma

Kaçınan (kayıtsız) yapıya sahip bebekler kendisinin bakımını üstlenen bireyle arasında kuvvetli bir duygusal bağ kuramazlar.

Bu tür bebekler, bakım verenden uzak durma tutum ve davranışları sergilerler. Bu karakter yapısına sahip bebeklerin annelerinin veya kendisinin bakımını üstlenen bireylerin, göz teması kurmaktan kaçınan, dokunma alışkanlıkları olmayan, gergin bir ruh haline sahip, iletişim halinde oldukları ile arasına mesafe koyan bir kişilik portresi sergiledikleri görülmektedir. Bakımı üstlenenin bu türden davranışları bebeğin kayıtsız bir karakter geliştirmesine sebep olmaktadır (Ainsworth ve ark., 1978)

2.2.2.4. Kaygılı bağlanma

Kaygılı (Korkulu) bir karakter yapısına sahip bebekler, bakımı üstlenen birey kendisinin bulunduğu ortamdan uzaklaştığında gergin ve endişeli davranışlar sergilemektedir. Bu tür bebeklerin tepkileri, gerginlik durumlarıyla mücadele etme şekilleri çoğunlukla ağlama nöbetleri halinde yaşanmaktadır. Bakımı üstlenen kişi ortamdan uzaklaştığında korkulu ve kaygılı yapıya sahip bebekte ağlama krizleri ve saldırgan hareketler gözlenmektedir. Ancak ilginç olan şu ki, bakımı üstlenen kişinin odaya geri dönmesiyle bu krizler sona ermez, aksine ağlama nöbetleri ve stresli davranışlar devam eder. Sonuç olarak, bebeğin korkulu yapıya sahip olmasının sebebi bakımı üstlenen bireyin bebeğe karşı tutarlı olmayan davranışlar içinde olması, onunla yeterince ilgilenmemesi ve bebekle sağlıklı bir iletişim kurmamasıdır (Gökmen ,2009).

2.2.3. Yabancılık ortamı deneyi değerlendirilmesi

Çocukluk sürecindeki bağlanma şekilleriyle ilgili yapılan bir deneyde (Yabancı Ortam deneyi) anneler ile bebekleri belirli bir süre ortamda baş başa kalmışlardır. Anne ile bebeği oyun oynarken odaya bebeğin daha önce hiç görmediği yabancı bir şahıs girmiş ve anne ile bebeğin oyunlarına katılmıştır. Bir süre sonra anne, bebeği yabancı ile baş başa bırakarak ortamdaki uzaklaşmıştır (Ainsworth ,1978).

Bu deneyde güvenli yapıya sahip bebekler anneleriyle oynarken ortama hiç tanımadıkları biri girdiğinde rahatsız olmamışlar, oyuncaklarını ve etrafı keşfetmeye, yabancı şahıs ile beraber huzurlu bir şekilde oyun oynamayı sürdürmüşlerdir. Bu kişi ortama girdiğinde, anne ve bebekle oynamaya başladığında bebek en ufak bir huzursuzluk belirtisi göstermemiş, gerilme, endişelenme, huysuzlanma, ağlama gibi tepkisel reaksiyonlarda bulunmamıştır. Bu senaryoda bebeklerin tepkileri bağlanma yapılarına göre değişiklik göstermiştir. Güvenli bağlanan bebekler, anne ortamdaki ayrıldığında ağlamaya başlamış, anne ortama döndüğünde ise sakinleşmiş ve oynamaya devam etmiştir. Korkulu bağlanan bebekler, annesiyle birlikte oynarken etrafındaki oyuncaklarla ilgilenmemiş, oyuncaklara merak duymamış, bunun yerine sürekli annesinin yakınında bulunma gayreti içerisinde olmuştur. Korkulu yapıya sahip bebekler aynı zamanda ortama giren yabancı şahsı kabullenmemişler, sürekli huysuzlanmış, ağlamış ve tedirgin olmuşlardır. Anne ortamdaki ayrıldıktan sonra ise daha fazla ağlamaya başlamışlardır. Ancak anne ortama döndükten sonra, güvenli yapıdaki bebeklerden farklı olarak ağlamaya ve anneye öncekinden daha çok sokulmaya, yanından asla ayrılmamaya başlamışlardır. Kayıtsız(kaçıngan) yapıya sahip bebekler anneleri ile aynı ortamdayken adeta anneleri orada değilmiş gibi hareket ederek, anneye herhangi bir bağ veya bir ilişki tesis etmeden kendi kendilerine oynamaya devam etmişlerdir. Odaya başka bir şahıs girdiğinde dahi hiçbir şey olmamış gibi adeta yabancıyı yok sayarak oynamaya devam etmişlerdir (Sümer ,1999)

2.2.3.1. Yetişkinlik döneminde bağlanma

Bowlby, (1969) bağlanmanın bebeklik çağı ile sınırlı olmadığını ifade etmektedir. Bebeklik sürecinde bakım desteği sağlayan kişi ile tesis edilen ilişkinin niteliğine bağlı olarak bu dönemde şekillenen bağlanma türü, kişinin yetişkinlikte yaşadığı psikolojik rahatsızlıklar, evlilikteki çatışmalar, ilişki tesis etmede sorunla

karşılaşma, çocuklar ile iletişim kurmada zorluklar gibi birçok sorunu etkileyebilmektedir (Sümer, 2016).

Bebek ile anne arasındaki etkileşimin niteliği bebeğin psikolojik, duygusal, sosyal ve zihinsel gelişimi üzerinde belirleyici olmaktadır. Bu bağlanma süreci ergenlikte “kişilik” olarak isimlendirilen, bireyin karakter yapısını (duygu, düşünce, hisler, bilinç altı, vb.) meydana getirmektedir (Gökmen ,200).

Ergenlik dönemi bağlanma yapısı ile çocukluk dönemi bağlanma yapısı arasında birçok bakımdan benzer özellikler görülmektedir. Bu benzerliğin ana sebebi bağlanma olgusunun bakım desteği sağlayan bireyden bebeğe aktarılmasıdır. Bilindiği üzere çocuklar anne babalarını rol model olarak alırlar. Dolayısıyla çocuklar da ebeveynlerin günlük hayatlarına yansıyan tüm davranışlarını (duygusal tepkiler, arkadaş/eş ilişkileri, zorluklar karşısında takındığı tutum) kendi sosyal ortamlarındaki kişilere sergilerler. Araştırmalar göstermektedir ki; kişilik yapısı olarak kayıtsız ebeveynler kayıtsız çocuklar, obsesif ebeveynler tutarsız çocuklar ve güvenli kişilik yapısı sergileyen anne-babalar ise güvenli bağlanan çocuklar yetiştirmektedirler. Bağlanma stilleri yaşam evrelerine göre değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin bebeklik sürecinde bağlanma nesnesi genellikle bakım veren (anne) olurken, ergenlik sürecinde bağlanma nesnesi duygusal ilişki yaşanan bireyler olabilmektedir (Bıyıklı ve Tuncel ,2019)

Bartholomew ve Horowitz, (1991) kişilerin kendilerini ve diğerlerini algılama biçimlerinden hareketle güvenli, saplantılı, kaygılı ve kaçınan bağlanma olmak üzere erişkinlerde dört esas bağlanma şekli belirlemişlerdir. Kendine yönelik kusursuz bakış açısına sahip bireyler çoğunlukla saplantılı bağlanmaktadır. Kendine yönelik pozitif, diğerlerine karşı ise negatif algıları olanlar kaçınan bağlanmaktadır. Hem kendine, hem de diğerlerine negatif algıya sahip olan bireyler ise kaygılı bağlanmaktadır (Çapan ,2019).

2.2.3.2. *Güvenli bağlanma*

Bu bağlanma türüne haiz erişkin bireyler hem kendilerine karşı hem de diğerlerine karşı pozitif bir algıya sahiptirler. Bu kişilik yapısındaki bireyler, kendisini sevmeye değer ve saygın hissettikleri gibi, başka insanlara karşı da aynı şekilde pozitif hislere sahiptirler. Aynı zamanda bu bağlanma yapısındaki kişiler diğer insanlara da saygı duyarlar. Başkalarını da değer verilmesi ve güven duyulması

gereken, destekleyici ve samimi bireyler olarak düşünürler. İnsanlarla yaşadıkları sorunlara yapıcı yaklaşır ve rahat iletişim kurabilirler (Lane, 2015).

2.2.3.3. Saplantılı bağlanma

Saplantılı bağlanma türüne haiz erişkinler kendilerine karşı negatif, başkalarına karşı ise pozitif algıya sahiptirler. Bu tür bir kişilik yapısına sahip yetişkinler başkaları tarafından sevmeye muhtaçtırlar. Yaptıklarının kendi nezdinde bir değeri olması için başkaları tarafından onaylanması ve kabul görmesi gerekir. Kendilerine duydukları saygı başkalarının onayına bağlı olduğundan, kendine güven duyma noktasında sürekli problemler yaşar. Duygusal ve romantik ilişkilerinde, yakın dostluklarında kendisine değer verildiğini hissetmek için gerekirse ödün vermekten çekinmez. Bu tür bir karakter yapısında olan yetişkinler kendilerini değerli bulmadıklarından, sevmeye layık olmadıkları algısına sahiptirler (Bartholomew ve Horowitz,1991)

2.2.3.4. Korkulu bağlanma

Korkulu (kaygılı) bağlanma türüne haiz yetişkinler, kendilerini değersiz buldukları ve sevmeye layık görmedikleri gibi, başkaları da güvenilmez olarak algırlar. Diğerlerine zor güvendikleri, onlara yönelik negatif algıları olduğu ve bu düşüncelerden kaynaklı başkalarınca reddedilme endişelerinden dolayı her türlü sosyal çevrede (gerek romantik/duygusal, gerekse arkadaşlık anlamında) diğerleri ile yaklaşma noktasında, endişeli, tedirgin ve isteksiz davranma eğilimi gösterirler. Esasında kendilerinin de diğerleri gibi sosyal bir varlık olduğunu, bu anlamda başkaları ile yakınlaşmaya ihtiyacı olduğunu idrak etmelerine rağmen, reddedilme endişelerinden kaynaklı, ilişkilerinde her an olumsuz ve kendisini üzecek bir şey olacakmış korkusu yaşamaktadırlar. Kaygılı bağlanan kişilerin kendilerine güven duyma sorunları vardır (Bozkurt ,2014).

2.2.3.5. Kayıtsız bağlanma

Kayıtsız bağlanma kişilik yapısına sahip erişkinler kendilerine karşı pozitif, başkalarına karşı ise negatif duygular beslerler.

Bu tür yetişkinlerin kendilerine olan güvenleri son derece yüksektir. Kendilerinin değerli olduğunu düşünürler. Özgürlüklerine aşırı düşkündürler. Bunun tam tersi bir şekilde başkalarını da o derece değersiz ve güvenilmez olarak görürler.

Onların gözünde diğer insanlar sadece kendilerine hizmet etmek için vardır, onun dışında, ne güvenilmeye, ne de sevmeye layık değildirler (Bahadır ,2006).

2.2.4. Bağlanma stilleri ile ilgili yapılan çalışmalara genel bakış

2015 yılında Kabasakal ve Erdem tarafından 239 öğrenci ile Dokuz Eylül Üniversitesinde yapılan bir araştırmada, öğrencilerin psikolojik iyi oluş halleri ile bağlanma türleri (Korku, kaçınma) arasındaki ilişki incelenmiştir. Öğrencilerin bağlanma yapıları hem arkadaşlık hem de duygusal ilişkileri bakımından analiz edilmiştir. Söz konusu araştırmanın sonucunda; psikolojik iyi oluşun alt faktörleri olan otonomi, çevresel kontrol, başkaları ile pozitif ilişkiler, kişisel gelişim, hayattaki amaçlar ve öz kabullenme ile duygusal ve dostluk ilişkilerindeki korkulu ve kaçınılmalı bağlanma arasında negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir (Erdem ve Kabasakal ,2005).

Terzi ve Cihangir Çankaya'nın 2006 yılında yaşları 17-28 arasında 159 kız ve 155 erkek öğrenciden oluşan 341 kişi ile yaptıkları araştırmada bağlanma türlerinin öznel iyi oluş ve stresle mücadele davranışlarını açıklayabilme gücünü test etmişlerdir. Elde edilen sonuçlara göre güvenli bağlanma türünün kendine saygıyı anlamlı olarak etkilediği görülmüştür. Yine bu çalışmada kaçınan bağlanma türü ile özsaygı arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Araştırmada öğrencilerin bağlanma türleri ile stresle mücadele tutumlarının birbirini hangi düzeyde etkilediği de analiz edilmiştir. Bu anlamda, güvenli bağlanma boyutunun yardım ihtiyacı, aktif planlama, büyük bir güce (dine) sığınmayı istatistiksel olarak önemli ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Terzi ve Çankaya, 2009).

Demirel, (2018) erişkin bireylerde bağlanma türlerinin yaşam doyumu, depresyon ve mutluluk ile ilişkisini araştırmıştır. Bu çalışmaya 18-64 yaşları arasında gönüllü bireyler iştirak etmiştir. Çalışmanın sonucunda, korkulu bağlanma ile kayıtsız bağlanma kişilik özelliğine sahip yetişkinlerin depresyon düzeyleri yüksek bulunmuştur. Bunun yanında korkulu bağlanma türündeki kişilerin mutluluk ve yaşam doyumlarının görece az olduğu tespit edilmiştir (Demirel ,2018).

Türk, (2016) tarafından erişkin kişilerle yapılan bir araştırmada, yetişkinlerde bağlanma türleri ve kişilik özellikleri ile bunların ruhsal sorunlar bağlamında ilişkisini test etmiştir. Çalışmaya 18 yaşından büyük 100 kişi katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sadece korkulu bağlanmanın psikopatolojiyi etkilediği saptanmıştır (Türk ,2016).

2.2. İlişki Doyumu Nedir?

İnsanoğlu sosyal bir varlıktır. Doğumdan itibaren hayatının her anında değişen ve sonu gelmez ihtiyaçlarının tatmin edilebilmesi için diğer insanlara gereksinim duyar. İnsanoğlu doğum sonrası hayatı sürdürebilmek adına bakım desteğine ihtiyaç duyarken, daha sonrasında ise sevilme, saygı duyulma ve ait hissetme gibi gereksinimleri için başkalarına ihtiyaç duyar. Toplum içerisinde kendini bir bütünün parçası hissetmek, diğer insanlarla sosyal ilişkiler kurmak insanoğlu için vazgeçilmez ihtiyaçlardır. Okul sürecinde ergenler için yakın dostluk ve duygusal bağlar tesis edebilmek, psikolojik ve zihinsel gelişim açısından son derece önemlidir. Bu ilişkilerden tatmin olmak, bireyin hem ruhsal sağlığı hem de gelecekteki ilişkilerinin sağlıklı bir zemine oturması bakımından son derece önemlidir (Özkan, 2016). İnsanın en önemli nitelikleri sevmek, sevilme olgularıyla anlaşılabilir. Sevginin yokluğunda insanoğlunun anlaşılabilirliği mümkün değildir. Ancak sevginin varlığı sayesinde, sevilenin karakteri, huyu ve hassasiyetleri açık bir şekilde anlaşılabilir ve böylelikle insanın potansiyeli ortaya çıkar (Frankl, 1988).

Genç erişkinlik sürecindeki gelişim anlayışı Erikson'a göre yakınlığa karşı izole edilmiştir. Bu süreçte genç ergenler yakınlık kurmak istemekte ve yakınlık tesis edeceği bireyi arayış içerisinde olmaktadır. Bu çabalar sonucunda kurulan ilişkilerde duygusal birliktelik ve buna bağlı olarak olgunlaşma sağlanabilmektedir. Genç erişkinler, yakınlık ilişki kurma noktasında başarılı olamadıklarında ise yalnızlık hissetmekte, duygusal manada olgunlaşmamakta ve bunun sonucunda da kendini mutsuz hissetmektedir (Burger, 2006).

Ergenlik çağında duygusal anlamda değerli hissetme, değer verme, sevilme ve sevmeye birlikte olgunlaşma süreci başlamaktadır (Onur, 2004). Yaşadıkları ilişkiler sayesinde kazanılan tecrübeler kişilerin geleceğe yönelik beklentilerinin şekillenmesini ve bu anlamda becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır. Sosyal ilişkiler dolayısıyla edinilen deneyimler, kişinin kendisine yoğunlaşmasına olanak sağlamakta ve böylece ergenliğe geçişte önemli bir merhale kat edilmiş olmaktadır (Atak ve Çok, 2010).

2.2.1. Literatürde ilişki doyumu ve romantik ilişkiler

İlişki doyumu analiz edildiğinde kökeninde "etkileşim" kuramının olduğu anlaşılmaktadır. Etkileşim teorisinin temelinde ilişkinin karşılaştırılması esastır. Bu

karşılaştırmalar, ilişkilerin mahiyetinin anlaşılmasına imkan sağlarken, ilişki doyumuna yönelik de bilgi vermektedir. Yapılan araştırmalara göre çiftlerin puan ortalaması nötr farz edildiğinde, bu değerin üstünde elde edilen puan ilişki doyumunun gerçekleştiğini, bu değerden daha düşük puan alınması ise bu birliktelikten doyum alınmadığı anlamına gelmektedir (Günay , 2007).

İnsan yaşamında başkalarıyla dostluklar kurma, sosyal bir çevre edinme çok önemli bir yere sahiptir (Yalçın ve Ersever, 2015). Arkadaş ve dostluk ilişkilerinden farklı olarak yakın(romantik) ilişkiler, içerisinde duygusallık, aşk ile evliliği de bulundurabilmektedir (Büyükşahin, 2006).

Yakın (romantik) ilişkiler ile dostluk ilişkileri belirli alanlarda benzer özellikler göstermekle beraber ayrıldıkları ve farklılaştıkları noktalar da vardır. Örneğin romantik ilişkilerde cinsellik yaşanabilmekte ve buna bağlı olarak da geleceğe matuf (evlilik gibi) uzun vadeli planlar yapılabilmektedir (Kalkan ve Yalçın, 2012).

İlişki tatmini kavramı ilişki sürecinde çiftlerin kişisel düşüncelerini, duygularını ve ilişkiye yönelik hislerini anlamlandırmak için kullanılmaktadır (Hendrick, 1988). Esasında ilişki doyumunu ya da ilişki doyumunu ile ifa edilen husus çiftlerin ilişkiyi pozitif, yapıcı olarak görmesi durumudur (Rusbult ve Martz, 1998).

Romantik ya da yakın ilişki sürecinde, çiftlerin birbirlerini oldukları gibi kabul etmeleri yani her bir bireyin kendini diğerkinin yanında rahat hissetmesi, hata yaparım endişesi taşımaması, ilişki tatmininin oluşmasında son derece önemlidir. Bu süreçte çiftler birbirlerine her konuda yardım etmelidirler. Burada çiftlerin duygusal ilişki kurduğu kişinin kendisinin gereksinimlerine önem verdiğini hissetmesi, ihtiyaçlarını karşılamak için çaba sarfettiğini görmesi en kritik noktalardan birisidir. Her ne kadar romantik ilişkiler iki kişi arasında yaşansa da, bu ilişkinin sağlıklı sürdürülebilirliği ortak bileşenlerin (saygı, arkadaş çevresi, sosyal ilişkiler vb.) uyumuna da bağlıdır. İlişkinin menfaat üzerine kurulmaması ve beraberliğin beklentisiz sevme anlayışı üzerine tesis edilmesi, tatmini artırmakta ve çiftlerin daha mutlu, huzurlu olması sağlamaktadır (Clark ve Mills, 2012).

Uzun süreli ilişkilerin sebeplerine dair bir çok çalışma bulunmaktadır. En özet haliyle ifade etmek gerekirse, çiftlerin ilişkiden doyum alıyor olması, her iki tarafın da beklentilere cevap veriyor olması, son ve belki de en kapsayıcı olan da çiftlerin diğerkinin yanında veya onu düşündüğünde kendini iyi hissetmesidir (Budak, 2011).

İlişkiden tatmin olunması çiftlerin hayatlarını daha zengin hale getirir. Bu iyi oluş hali, partnerlerin zihinsel ve psikolojik ruh sağlığına olumlu katkılar yapar (Kalkan ve Yalçın, 2011).

Romantik(yakın) ilişki 5 alt boyuttan müteşekkildir: Duygusal yakınlık, bilişsel yakınlık, fiziksel yakınlık, karşılıklık ve bağlılık.

- Duygusal Yakınlık: Duygusal yakınlık kavramı, hislerin içtenlikle ifade edilmesini ve duyguların karşılıklı olarak paylaşılmasını tanımlamaktadır.
- Bilişsel Yakınlık: Kişinin romantik yakınlık kurmak istediği bireye yönelik pozitif duygu ve düşünceler beslemesidir.
- Fiziksel Yakınlık: Bu kavram, fiziksel birlikteliği tanımlamaktadır. Bilişsel yakınlık, çiftlerin birbirlerinin bilişsel dünyasının bilincinde olmasıdır.
- Bağlılık: Bağlılık kavramı, kişilerin ilişkide yaşadıklarının sonucu olarak partneriyle birlikte olmayı arzulamasıdır. Bu kavram, romantik ilişki sürecinde diğer öğelerin oluşabilmesi için son derece önemlidir.
- Karşılıklık: Karşılıklık kavramı ise ilişkinin tek taraflı olmamasını, ilişkinin devam etmesi adına çiftlerin aynı şekilde gayret göstermeleri gerektiğini ifade etmektedir (Eryavuz, 2006).

Kişilerin ilişkilerini sağlıklı olarak devam ettirebilmesi, ilişkiden aldıkları tatmin düzeyiyle doğrudan ilintilidir. Çiftlerin ilişkilerini doyum alarak devam ettirmesi ilişkide memnuniyetini yüksek olduğunu göstermektedir (Stackert ve Bursik, 2003).

Yakın ilişkiler, çiftlerin kendi menfaatlerini, partnerinin menfaati ile eş değer gördüğü ilişki türüdür.

Romantik yaklaşma olarak adlandırılan kavram ise duygusal ve davranışsal bağlılık ile ihtiyaçların tatmin edilmesi anlamına gelmektedir. (Shao, Lee ve Huang, 2004).

Çocukluk çağında çocuk ile bakım desteği sağlayan arasındaki iletişim, kişilerin hayatının geri kalan kısmında kuracağı sosyal ilişkileri etkilemektedir. Bakım desteği sağlayan ile etkileşim içinde olan bebekler, hayatını idame ettirebilmek ve emniyetini sağlayabilmek için desteğe muhtaçtırlar. Başlangıçta ihtiyaç odaklı tesis edilen bu etkileşim neticesinde bağlanma davranışı ortaya çıkmaktadır. Bowlby'in ortaya koyduğu bağlanma teorisinde de, bebeklik döneminde özellikle bakım desteği veren

kişi ile tesis edilen bağlanma stili, bebeğin yetişkin döneminde kuracağı yakın ve romantik ilişkiler üzerinde belirgin etkisi olacağından söz edilmektedir. Bowlby'in kuramında, bağlanma yapılarına bağlı olarak kişinin hem kendisine hem de ilişki kurduğu bireylere yönelik bilişsel imgeler kurduğu belirtilmektedir (Furman, 1992).

Kişinin bebeklik döneminde yarattığı bilişsel imgelerin, bebeklik çağından itibaren kurulacak olan tüm ilişkiler üzerindeki güçlü etkisi yadsınamaz. Pozitif bilişsel figüre sahip, güvenli bağlanma stili oluşturan çocuklar, sonraki dönemlerde daha sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilmektedirler. Aksine güvensiz, kaygılı bağlanma stiline sahip çocukların sonraki dönemlerde kurduğu ilişkiler maalesef sağlıklı ve kısa vadeli olmaktadır (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Shi, 2003) .

Bebeklerin bağlanma nesnesi olarak gördükleri bireye, ihtiyaçları olduğu her an ulaşabilmesi ve ortamın keşfedilmesi süresince yardım göreceğine inanması, bağlanmanın yapısının oluşmasında hayati derecede önemlidir. Çocuklar, bakım hizmeti sağlayan bireyle arasındaki ilişkiyi gözlemleyerek, kendilerinin değerli olup olmadıklarına ilişkin ön kabuller geliştirmeye başlarlar (Erden İmamoğlu, 2009).

Bakım desteği sağlayan bireyin bebeğe samimi, güler yüzlü, içten davranması, iletişim kurarken tutarlı olması ve güven telkin etmesi bebeklerin güvenli bağlanma yapısı oluşturmada çok büyük etkidir. Bu tür çocuklar diğerleri ile yakın sosyal ilişki kurmakta tereddüt etmez, kendisine değer verildiğini ve sevildiğini bilir. Bu karakter yapısına sahip çocuklar kolaylıkla içten ve sıcak ilişkiler kurabilirler. Diğerleri ile yakınlık kurma noktasında pozitif algıya sahiptirler. Korkulu-kararsız bağlanma yapısına sahip çocuklar ise dostluk ve arkadaşlık tesis etmek için aşırı istekli davranırlar. İlişkilerinde seilmeme endişesi ve başkalarınca kabullenilmeme korkusu yaşarlar. Bu türden bağlanma yapısına sahip çocuklar kendilerini başkalarına kabul ettirebilmek için yoğun istek duyarlar. İlginç olan şudur ki, seilmek ve kabul görmek istedikleri bireylere güvenmezler. Kaçınan bağlanmada ise kişiler iletişim ve arkadaşlık kurma aşamasında kendilerini tedirgin hissederler. Diğerlerinin güvenilmez olduğuna inanan kaçınan bireyler, üzülme, terk edilmekten korktukları için birisine duygusal anlamda bağlanma ve güven duyma noktasında isteksizdirler (Nancy, Cooper, Albino ve Allard, 2002).

Bireyin özellikle bebeklik ve çocukluk çağında şekillendirdiği bağlanma yapısına göre, romantik ilişkinin niteliği ve ilişkiden tatmin olma durumları gibi

konularda bazı farklılıklar görülmektedir. Ayrıca bağlanma türü ilişkinin başlangıç ve gelişim süreci üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir.

Bilindiği üzere, yakın, duygusal ilişkilerin başlangıcından itibaren olgunlaşma süreci, çiftlerin karşılıklı etkileşimleri ve yaptıkları ile şekillenen uzun süreli bir durumdur. Kişilerin daha birbirlerini tam olarak tanımadan, bazı şeyleri birlikte paylaşmadan ve ortak bir anlayışa sahip olmadan ilişkilerinin olgunlaşmış olduğunu düşünmeleri büyük bir hatadır. Bu anlayışla devam eden yakınlaşmalar genellikle ayrılıkla neticelenmektedir. Bundan dolayı, sözü edilen ilişki aşamalarının tam olarak yaşanması, bu ilişkinin sağlıklı gelişim süreci yaşadığını ve ilişkiden tatmin duyulabileceğini göstermektedir.

İnsan ilişkileri son derece karmaşık ve bünyesinde birçok bileşeni barındırdığı için, ilişki doyumu da doğal olarak pek çok faktörden etkilenebilmektedir. Bunlar arasında ilişki doyumunun, sevgi, pozitif nitelikler kazanabilmek için gayret etmek, toplumun değerleri ile uyumlu olmak, ilişkideki tutarlılık ve cinsel sadakatten etkilendiği söylenebilir (Rosen vd., 2004).

Karakter yapısının ve kişisel özelliklerin ilişki doyumunu pozitif anlamda etkilediği görülmektedir. Bunun yanında çiftlerin karşılıklı ilişkilerinden memnuniyet duymalarının ilişki doyumuna olumlu etki eden diğer bir faktör olduğu ifade edilmektedir. Sorunlarla mücadele ederken karamsar ve negatif tutumların takınılması, problemi çözmek yerine problem çıkarıcı olunması, çiftlerin sorunları hasıraltı etme düşüncesi ile itaat eden bir yaklaşım sergilemeleri de çatışmaların artarak sürmesine sebebiyet vereceğinden ilişki doyumu da buna bağlı olarak azalma eğilimi gösterecektir (Hünler ve Gençöz, 2003).

Güvensiz bağlanma kişilik yapısına sahip bireylerin ilişki tatmin düzeyleri genellikle düşük olurken, güvenli bağlanan bireylerin ise yüksek ilişki doyumuna sahip oldukları görülmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi bağlanma biçimlerinin ilişkiden alınan doyum üzerinde çok önemli bir etkisi vardır (Stacker ve Bursik, 2003). Çiftlerin güvenli bağlanma yapısına ve yüksek iyi oluş seviyesine sahip olmalarının ilişki doyumunu artırdığı yapılan araştırmalarda görülmektedir (Galinha, 2013).

Çiftlerin ilişkiye dair algıları, hisleri, tavır ve davranışları ilişki doyumunda belirleyici bir faktördür. İki taraflı algılanan sevgi ve saygı ile bağlılık ve sadakat gösterme hali bireylerin ilişki doyumunu azaltmakta veya artırmaktadır. (Demir,

2008). İletişim becerisi de, ilişki doyumunu etkileyen başka bir faktör olarak ön plana çıkmaktadır (Burleson ve Wayne, 1997).

İlişki doyumunun düzeyi için diğer bir etken de kişinin duygusal zeka seviyesi olarak tespit edilmiştir. Duygusal zeka, ilişki kurduğumuz insanların hislerini anlayabilmek, onların ne düşünebileceklerine ilişkin doğru analizlerde bulunabilmek, bir anlamda ilişkiyi doğru yönetebilme becerisi olarak ifade edilmektedir. dolayısıyla duygusal zeka seviyesi yüksek olan bireylerin, kuvvetle muhtemel ilişki doyumlarının da yüksek olacağı söylenebilir (Üncü, 2007).

Kişinin kendine saygı duymaması, ilişkide kapsayıcı olmaması, birlikteliğin ciddiye alınmaması ile korkulu ve kaçınmacı bağlanma yapısı, ilişki doyumunu azaltan faktörler arasındadır. İlişki doyumunun düşmesi çiftlerin kendilerini yalnız hissetmelerine yol açmaktadır. İlginç olan şu ki, çiftlerin farklı dünya görüşlerine sahip olmaları ilişki doyumuna pozitif etki etmektedir(Markus ve Kitayama, 1991). Yakın ilişkilerde pozitif hislere sahip olabilmek ve ilişkiyi yüksek bir arzuyla sürdürme gayreti içinde olmak, ilişki doyumunu olumlu yönde etkileyecektir (Özabacı, 2001).

2.2.2. İlişki Doyumu üzerine yapılan çalışmalara genel bakış

Yapılan bir araştırmada, eğitim düzeyi ve yaşın ilişki doyumu üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir (Jose ve Alfons, 2007).

İlişki doyumunu üzerinde etkisi olan diğer bir unsur da cinsiyettir. Yapılan çalışmalarda, erkeklerin baskın olduğu toplumlarda, kadınların en doğal haklarından, en masum zevklerinden mahrum bırakılmaları nedeniyle, erkek bireylerin ilişki doyum düzeylerinin fazla olduğu tespit edilmiştir (Beştav, 2007).

Eğitim düzeyi ile ilişki doyumu arasında pozitif bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Eğitim düzeyi yüksek bireylerin yaşadığı toplumlarda demokrasi kültürünün ve bununla bağlantılı olarak kadın erkek eşitliğinin benimsendiği, bunun sonucu olarak oluşan sosyal ortamın da, çiftlerin birbirlerini eşit bireyler şeklinde görmesini sağladığı gözlemlenmiştir (Yavuz, 2015).

Mizah kavramı ile ilişki doyumu arasında herhangi bir ilişkinin olup olmadığı da araştırılmıştır. Ulaşılan sonuçlara göre, olağan yaşamın içinde mizahın kullanımı arttıkça çiftlerin ilişki tatminlerinin de arttığı görülmüştür (Butzer ve Kuiper, 2008).

Bir diğerk çalıřmada ise iliřkiden tatmin olma dűzeyi ile yařam doyum dűzeyi arasında pozitif yűnde bir iliřki olduđu tespit edilmiřtir(Demirtař, 2010).

Bařka bir çalıřmada ise; iliřkinin bařında partnerlerin daha az műnakařa ettiđi ancak daha az doyum hissettiđi, iliřkinin sűresi ile paralel olarak tartiřmaların artiiř gűsterdiđi ancak iliřkiden daha çok tatmin oldukları belirlenmiřtir (Budak, 2011).

İliřkinin sona ermesine çiftlerin verdiđi reaksiyonlar da incelenmiřtir. Yapılan arařtırmalar sonucunda kadınlara nazaran erkeklerin ayrılıđa daha zor adapte olduđu gűrűlműřtir. Uzun sűredir mutsuz devam eden iliřkilerin bitirilmesinin ardından erkeklerin kadınlara gűre kendisini daha mutlu ve huzurlu hissettiđi tespit edilirken, çiftlerin ayrılık sonrası paralel reaksiyonlar gűsterdiđi gűrűlműřtir. (Perilloux ve Buss, 2008).

Yine bařka bir çalıřmada , sahiplenici ařk deđeri daha fazla olan bireylerin iliřki doyum dűzeylerinin dűřűk olduđu gűzlenmiřtir (Richardson, Medvin ve Hammock, 1988).

Muhafazakar anlayiřa sahip olan bireylerin, liberal anlayiřa sahip bireylere nazaran iliřki doyumları daha dűřűktűr (Schwarzwald, Koslowsky ve Izhak-Nir, 2008). Yukarıda bahsedilen arařtırmaya paralel olarak, muhafazakar bir hayat anlayiřına sahip erkeklerin baskın olması ve kadına kendisini deđersiz hissettirmesi sebebiyle bu tarz toplumlarda uezellikle kadınlarda iliřki doyumunun çok dűřűk olduđu gűrűlműřtir (Tařkűprű, 2013).

Flűrt dűnemindeki çiftleri yakın iliřki doyumunu ile batıl inançları ve psikolojik gereksinimleri arasındaki iliřkiyi tespit etmek maksadıyla bir çalıřma yapılmıřtır. Bu çalıřmaya 18 ile 39 yařları arasında 230 kiři gűnűllű olarak iřtirak etmiřtir. Bu çalıřmada iliřki doyumunu ile batıl inançlar arasında anlamlı bir iliřki tespit edilememiřtir. uezgűr olma arzusu ile iliřki doyumunu arasında olumlu ve anlamlı bir iliřki olduđu gűrűlműřtir. Ehil ve sűrekli iliřkiye ihtiyaç duyma ile yakın iliřki doyumunu arasında ise istatistiksel olarak uezemli bir iliřkiye rastlanmamıřtır.

Bađlanma tűrleri ile iliřki doyumunun arařtırıldıđı bir diğerk çalıřmada ise gűvensiz bađlanan partnerlerin, duygusal yorumlamalarında farklılık olduđu gűrűlműřtir. Gűvenli bađlanan kadınların, iliřki doyum dűzeylerinin daha yűksek olduđu gűrűlűrken, her iki partnerin de gűvenli bađlanma karakter yapısına sahip olmasının iliřkiden alının tatmininin daha da fazlalařtıđı gűrűlműřtir (űzenç, 2002).

Bağlanma türlerinin ilişki doyumu etkisinin araştırıldığı bir çalışmada, korkulu ve kaçınan bağlanma ile ilişki doyumunun arasında negatif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Sarı, 2008).

2.3. Narsisizm ve İlişki Doyumu İlişkisi

Bu çalışmada araştırılan konulardan bir tanesi de narsistik kişilik puanı ve patolojik narsistik özelliklerin ilişki doyumu ile arasındaki ilişkinin nasıl olduğudur. Bu alanda yapılan çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bazı çalışmalarda, narsistik eğilimler arttıkça ilişki doyumunun azaldığı tespit edilmiştir (Doğaner, 1996). Yapılan bir başka çalışmada ilişki doyumu ile narsisizm puanı arasında negatif yönde ilişki tespit edilmiştir. Narsisizm puanı yükseldikçe ilişki süresinin kısaldığı bunun yanında ilişki sayısının arttığı da belirlenmiştir (Lam, 2012). Narsisizm ile ilişki doyumu arasında anlamlı ilişkinin olmadığını belirleyen çalışmalar da bulunmaktadır (Link ve Bailey, 2010).

Narsisizmin çok boyutlu doğası gereği çeşitli araştırmalarda farklı kavramların kullanıldığı görülmektedir (patolojik narsisizm ve patolojik olmayan narsisizm, büyüklenmeci narsisizm ve kırılabilir narsisizm, açık narsisizm ve örtük narsisizm). Örtük narsisizm, patolojik narsisizm ve kırılabilir narsisizm genel olarak psikopatoloji ile pozitif ilişkiliyken, patolojik olmayan narsisizm, açık narsisizm ve büyüklenmeci narsisizm iyi oluşla pozitif ilişkili bulunmaktadır. Narsisizmle ilişki doyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmada açık narsisizmin ilişki doyumu ile pozitif ilişkili, örtük narsisizmin (patolojik narsisizm) ise negatif ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Demirci ve Füsün, 2017).

2.4. Narsisizm ve Bağlanma Stilleri İlişkisi

Bu çalışmanın araştırdığı konulardan bir tanesi de narsisizm düzeyi ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin anlamlı olup olmadığıdır. Bu ilişkiye dair yapılan araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Bir araştırmaya göre, narsisizm düzeyi ile kaygılı bağlanma stili ve kaçınan bağlanma stili arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka ifadeyle, güvensiz bağlanma stili arttıkça narsisizm düzeyi azalmaktadır (Leyla ve Kalkan, 2019). Güvensiz bağlanma stili ve narsisizm düzeyi arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılan benzer çalışmalar bulunmaktadır (Pistole, 1995; Smolewska & Dion, 2005) Bu durum, güvensiz bağlanma stili ve yüksek narsisizm düzeyinin her ikisinin de patolojik bir durum

olması gerekçesine dayandırılabilir. Zira yapılan bir diğer araştırmada narsisizm kişilik puanı ile kaçıngan bağlanma arasında negatif bir ilişki, patolojik narsisizm ile kaçıngan bağlanma arasında ise pozitif bir ilişki tespit edilmiştir (Elibol ve Tok, 2019). Ancak burada ayırt edilmesi gereken, narsisizmin hangi dereceye kadar sağlıklı veya normal görülebileceği konusudur. Nitekim narsisizmin tehlikeli boyutlara ulaşmadığı sürece gerekli ve değerli bir eğilim olarak kabul edilmektedir (Cihangiroğlu, 2012). Bunun yanında bazı çalışmalarda narsisizm ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(zdemir, 2017).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM VE TEKNİKLER

Çalışmanın bu kısmında araştırmanın türü, araştırmanın evreni ve örnekleme, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemlerine ilişkin bilgiler bulunmaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan çalışmada ilişki tarama modeli kullanılmıştır. Bu yöntem iki ve üzerindeki değişken arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkinin hangi seviyede olduğuna dair bilgi sunmaktadır (Karasar, 2013).

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Yapılan araştırmanın çalışma grubunu Bursa Uludağ Üniversitesi'nde öğrenimine devam eden 300 öğrenci oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, ankete katılan öğrencilere sosyodemografik Form, İlişki Doyumu Ölçeği ve Narsistik Kişilik Envanteri anketleri uygulanmıştır.

3.3.1. Sosyodemografik form

Sosyodemografik Form (EK-1), bu çalışmayı hazırlayan kişi tarafından hazırlanmıştır.

Bu bilgi kartında cinsiyet, yaş, ilişki durumu, psikiyatrik durum vb. hususlara ilişkin sorular bulunmaktadır.

3.3.2. Narsistik kişilik envanteri

Bu anket ilk olarak 1979 tarihinde Raskin ve Hall tarafından geliştirilmiştir. NPI (Narcissistic Personality Inventory) ölçeği 220 maddeden oluşmaktadır. Yapılan madde ve faktör analizleri sonucunda ölçek 40 madde olarak kullanılmaya başlanmıştır. 2006 yılında Dr. Ames ve arkadaşları narsistik kişilik anketini 16 sorudan oluşacak şekilde yeniden düzenlemiştir. Ölçek 16 maddelik haliyle Atay tarafından Türkçe'ye uyumlu hale getirilmiştir (EK-2). Söz konusu anketin yirmi maddeden az olmasının zaman kayıplarını önlediğini ve katılımcılardan kaynaklanan hataları (ölçek madde sayısı arttıkça katılımcılar sıkılmakta ve dikkat düzeyleri düşmektedir.) en aza indirdiği savunulmaktadır (Cihangiroğlu ve ark., 2014). Anket; sömürücülük, kendini

beğenme, üstünlük, otorite, kendine yeterlilik, hak iddia etme ve teşhircilik olmak üzere 7 alt boyuttan oluşmaktadır (Raskin ve Terry, 1988: 891-894). Ölçek, Atay tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır (Atay, 2009), iç güvenirlik analizi yapılmış ve yapı geçerliği test edilmiştir. Bulunan değerler neticesinde, ölçeğin güvenirlik seviyesinin, orijinal ölçek değerleri ile birlikte değerlendirildiğinde tatmin edici sonuçlar verdiği görülmüş ve anketin ülkemizde de geçerliği ve güvenirliği ispatlanmıştır. 16 maddeden oluşan narsistik kişilik envanterinin; 2'ser maddesi otorite ve hak iddia etmeyi, üçer maddesi de, üstünlük, kendine yeterlilik, teşhircilik, sömürücülük alt boyutlarını ölçmektedir. Ankette her cümle için 2 önerme verilmiştir. Katılımcılardan, kendilerini en çok anlatan ifadeyi işaretlemeleri istenmiştir. Narsistik Kişilik Envanterinde;

- Otorite alt boyutu; 4 ve 12'nci sorularla,
- Kendine Yeterlik alt boyutu; 8, 13 ve 15'nci sorularla,
- Üstünlük alt boyutu; 1, 3 ve 16'nci sorularla,
- Teşhircilik alt boyutu; 2, 7 ve 11'nci sorularla,
- Sömürücülük alt boyutu; 5, 9 ve 14'ncü sorularla,
- Hak İddia Etme alt boyutu ise; 6 ve 10'ncü sorularla tanımlanmaktadır.

Anketin iç güvenirliği Cronbach alfa katsayısı 0,745 olarak tespit edilmiştir.

3.3.3. Patolojik narsisizm envanteri (PNE)

Bu ölçeğin ilk hali narsisizmi, “büyüklenmecilik ve kırılgnalık” faktörleri altında analiz etmeyi amaçlamıştır. Pincus ve arkadaşları tarafından 2009 yılında ortaya atılan anket 52 maddeden oluşmaktadır (Şen ve Barışkın, 2019). Ölçek altılı likert şeklinde hazırlanmıştır (0: beni hiç tanımlamıyor, 5: beni tam olarak tanımlıyor). Narsisizmi iki üst boyut (büyüklenmeci narsisizm ve kırılgn narsisizm) ve 7 alt boyut şeklinde analiz etme imkanı vermektedir. Koşullu Benlik Saygısı, İstismarcı/Sömürücü, Kendini Feda/Yüceltme, Benliği Saklama, Büyüklenmecilik Fantezileri, Değersizleştirme, Öfkeyi Hak Görme alt boyutlarından oluşmaktadır. Yedi alt boyutlu analiz için açıklanan varyans %53,76'dır. İç güvenirlik Cronbach alfa katsayısı PNE alt boyutları için 0,78- 0,93 arasında değişirken; toplam puan için Cronbach alfa değerlerinin ise .95 olduğu bulunmuştur. Patolojik narsisizm envanterinin normal ve de klinik

kullanım için uygun olduğu, toplam puanlardaki yükselmenin kırılğan narsisizme işaret ettiği gösterilmiştir (Thomas ve ark. 2012, Pincus 2013).

Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması Büyükgüngör (2016) tarafından yapılmıştır (EK-3). Ölçeğin yapı ve kapsam geçerliği keşfedici faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yöntemleriyle test edilmiştir. Bu yapı incelendiğinde 7. Alt boyutta sadece 2. ve 13. maddelerin yer aldığı, madde yüklerinin de ,30'un altında olduğu görülmüştür. İkinci ve 13. Maddeler çıkarılarak, 6 faktörlü yapı tekrar test edilmiştir. Ölçeğin iç güvenilirlik değeri Cronbach alfa katsayısının ve açıklanan varyansın yükseldiği tespit edilmiştir. Açıklanan varyans son haliyle yaklaşık %50 bulunmuş ve iç tutarlılık katsayısı ise 0,931 bulunmuştur. Alt boyutların isimlendirilmeleri içerdikleri maddelerin anlamına uygun olarak yapılmıştır. Buna göre; 'Fark Edilmeye Yönelik Beklentiler (FEYB): 18 madde (52, 29, 37, 11, 18, 41, 40, 36, 16, 20, 8, 12, 32, 5, 30, 48, 47, 34), Büyüklenmeci Kendilik (BK): 5 madde (10, 4, 15, 23, 35), 'Kırılğan Kendilik (KK): 11 madde (51, 50, 7, 17, 27, 9, 46, 24, 28, 21, 44), 'Kendini Onaylatma (KO): 4 madde (22, 19, 3, 33), Büyüklenmeci Hayaller (BH): 7 madde (45, 49, 42, 31, 14, 26, 1) ve 'Kendini Feda (KF): 4 madde (25, 39, 6, 43) olarak adlandırılmıştır (Büyükgüngör, 2016).

3.3.4. İlişki doyumu ölçeği

İlişki Doyumu Ölçeği (EK-4), yakın ilişki tatmin düzeyinin tespit edilmesi için düzenlenmiştir (Hendrick and Hendrick, 1995). Anket yedi maddeden oluşmaktadır ve Curun tarafından Türkçeye standardize edilmiştir. Tek faktörlü bir anket olan İlişki Doyumu Ölçeği'nin cronbach alpha değeri 0,86 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınan toplam puanlar arttıkça ilişkiden alınan doyumun da arttığı kabul edilmiştir. Ölçekteki 7. ve 4. maddeler ters kodlanmıştır (Curun, 2001).

3.3.5. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri

Brennan ve arkadaşları (1998) tarafından ortaya atılan Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri YİYE-I(EK-5), yakın ilişkilerde bağlanmada yaşanan kaygı ve kaçınmayı ölçmektedir. Anket, toplam 36 maddeden oluşmaktadır. Her bir alt boyut (kaygı ve kaçınma boyutları), 18'er madde ile test edilmektedir. Bu ölçekte, katılımcılar her bir maddenin kendilerine ne oranda uyduğunu yedi basamaklı ölçek

üzerinden değerlendirmişlerdir (1 = beni hiç tanımlamıyor, 7 = tamamıyla beni tanımlıyor).

Yakın ilişkilerde yaşantılar envanterinin Şahin ve Yaka , (2010) tarafından Türkçeye uyum çalışmaları yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda 3 alt boyuttan oluşan bir yapı elde edilmiştir.

Birinci alt boyut “kaygılı bağlanma” olarak adlandırılmıştır ve 2., 4., 6., 8., 10., 12., 14., 16., 18., 20., 21., 22., 24., 26., 28., 30., 32., 34. ve 36. maddelerden oluşmuştur. İkinci alt boyut “kaçınmalı bağlanma” olarak adlandırılmıştır ve 5., 7., 9., 11., 13., 17. ve 23. maddelerden oluşmuştur. Üçüncü alt boyut “güvenli bağlanma” olarak adlandırılmıştır ve 3, 15, 19, 25, 27, 29, 31, 33 ve 35 maddelerden oluşmaktadır. Daha sonra, elde edilmiş olan bu üç alt ölçekten “Kaygılı Bağlanma” ($\alpha = .89$), “Kaçınmalı Bağlanma” ($\alpha = .87$) ve “Güvenli Bağlanma” ($\alpha = .87$) şeklinde üç alt boyut elde edilmiş ve iç güvenirlik Cronbach Alfa katsayıları bulunmuştur.

3.4. Verilerin Analiz Teknikleri

Anket sonucunda elde edilen bilgilerin analiz edilmesi için SPSS 26 programından istifade edilmiştir. Öncelikle bu verilerin normallik testleri yapılmıştır. Normal dağılım sergileyen verilerde “parametrik testlerden”, “t-testi” ile “One Way Anova” testi, normal dağılım göstermeyen verilerde ise “parametrik olmayan testlerden *Mann Whitney U testi* ve *Kruskal Wallis H Testi* kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Güvenirlilik Analizi

Araştırmada, Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve alt boyutlarına ilişkin güvenirlilik analizi yapılmış olup, cronbach's alpha değerleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Narsist kişilik envanteri (NKE), Patolojik narsisizm envanteri (PNE), İlişki doyum ölçeği (İDÖ), Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutlarının cronbach's alpha değerleri

Ölçekler ve alt boyutları	Cronbach's Alpha	N
Narsist Kişilik Envanteri (NKE)	0,732	16
Otorite	0,486	2
Kendine Yeterlilik	0,459	3
Üstünlük	0,528	3
Teşhircilik	0,579	3
Sömürücülük	0,160	3
Hak İddia Etme	0,210	2
Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	0,913	49
Fark edilmeye yönelik beklentiler	0,895	18
Büyükleme kendilik	0,698	5
Kırılgan kendilik	0,812	11
Kendini onaylatma	0,533	4
Büyükleme hayaller	0,768	7
Kendini feda	0,472	4
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	0,754	7
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE)		
Kaygı	0,843	19
Kaçınma	0,610	8
Güvenli	0,697	9

4.2. Verilerin Analizi

Verilerin analizi *Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 26.0 Statistics Paket Programı* aracılığı ile analiz edilmiştir. Sayısal değişkenlerde normal dağılım çarpıklık değerleri hesaplanarak bulunmuş olup Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutlarına Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Ölçek ve alt boyutları	Skewness (Çarpıklık)		Kurtosis (Basıklık)	
	İstat.	Std.H.	İstat.	Std. H.
Narsist Kişilik Envanteri (NKE)	,275	,141	-,476	,281
Otorite	,221	,141	- 1,34 6	,281
Kendine Yeterlilik	,498	,141	-,841	,281
Üstünlük	,519	,141	-,993	,281
Teşhircilik	,120	,141	- 1,21 4	,281
Sömürücülük	,160	,141	-,972	,281
Hak İddia Etme	,655	,141	-,667	,281
Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	-,168	,141	1,36 1	,281
Fark edilmeye yönelik beklentiler	,051	,141	-,421	,281
Büyükleme kendilik	-,168	,141	,382	,281
Kırılgan kendilik	-,217	,141	-,562	,281
Kendini onaylatma	3,77	,141	34,2 8	,281
Büyükleme hayaller	-,411	,141	-,117	,281
Kendini feda	-,425	,141	,277	,281
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	,003	,143	-,768	,285
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE)				
Kaygı	,226	,141	,126	,281
Kaçınma	,155	,141	-,707	,281
Güvenli	-,162	,141	-,761	,281

Patolojik Narsisizm Envanterinin (PNE) Kendini onaylatma alt boyutu haricinde Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanterinin (YİYE) ve bu ölçeklerin alt boyutlarına ait puanların normal dağılım kurallarına uyduğu görülmüştür. Alınan referans değer $\pm 1,5$ arasındadır (Tabachnick ve Fidel, 2013). Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyeti, ilişki durumu, ilişkinin türü, psikolojik destek alma, psikolojik rahatsızlık durumu, psikolojik/psikiyatrik tedavi görme durumu, psikiyatrik ilaç kullanma durumu, halen psikolojik veya psikiyatrik tedavi görme durumu değişkenleri ile ölçek puanlarının karşılaştırılmasında *Independent Sample T ve Mann Whitney U testi* kullanılmıştır. Katılımcıların ilişkinin türü ve beraber yaşadığı kişi değişkenleri ile ölçek puanlarının karşılaştırılmasında *One Way ANOVA Testi ve Kruskal Wallis H Testi* kullanılmıştır. Gruplar arasında farklılık görülen değerlerin hangi grup bileşeninden kaynaklandığını belirlemek içinde *Post Hoc Testleri* kullanılmıştır. Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) arasındaki ilişkinin incelenmesinde *Pearson ve Spearman Korelasyon Analizi* kullanılmıştır. Korelasyon katsayısı; 0.00-0.30 arası düşük, 0.30-0.70 arası orta ve 0.70-1.00 arası ise yüksek düzeyde bir ilişki olarak değerlendirilmiştir (Büyüköztürk, 2020). Öğrencilerin yaşam doyumları ve yakın ilişkileri üzerine narsisizmin etkisini test etmek amacıyla *Regresyon Analizi* kullanılmıştır. Tüm çalışmada anlamlılık düzeyleri 0,05 ve 0,01 değerleri dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir.

4.3. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Bu çalışmaya 300 öğrenci katılım sağlamıştır Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine ait bulgular Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine ait bulgular

Sosyo-demografik özellikler		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Kadın	193	64,3
	Erkek	107	35,7
Yaş	18-21 yaş	137	45,7
	22-25 yaş	125	41,7
	26 yaş ve üzeri	38	12,7
İlişki durumu	Var	160	53,3
	Yok	140	46,7
İlişkinin türü	İlişkim var	105	35,0
	Nişanlı	148	49,3
	Evli	38	12,7
	Diğer	9	3,0
Psikolojik destek alma	Evet	69	23,0
	Hayır	231	77,0
Beraber yaşadığı kişi	Aile/Ebeveyn	153	51,0
	Yalnız	46	15,3
	Yurt	39	13,0
	Arkadaşlar ile ortak ev	42	14,0
	Partner	20	6,7
Psikolojik rahatsızlık durumu	Evet	28	9,3
	Hayır	272	90,7
Toplam		300	100

Erkek öğrencilerin oranı %35,7 (107 kişi) ve kadın öğrencilerin oranı %64,3 (193 kişi)'dir. Öğrencilerin %45,7'si (137 kişi) 18-21 yaş, %41,7'si (125 kişi) ve %12,7'si (38 kişi) 26 yaş ve üzeridir.

Öğrencilerin ilişki durumları incelendiğinde %53,3'ü (160 kişi) var cevabı verirken %46,7'si (140 kişi) yok cevabı vermiştir.

Öğrencilerin ilişki türlerine bakıldığında %35'i (105 kişi) ilişkim var, %49,3'ü (148 kişi) nişanlı, %12,7'si (38 kişi) evli ve %3'ü (9 kişi) diğer yanıtını verdikleri görülmüştür.

Öğrencilerin %23'ü (69 kişi) psikolojik destek alırken %77'si (231 kişi) psikolojik destek almamıştır.

Öğrencilerin %51'i (153 kişi) aile/ebeveyni ile, %15,3'ü (46 kişi) yalnız, %13'ü (39 kişi) yurttan, %14'ü (42 kişi) arkadaşlar ile ortak evde ve %6,7'si (20 kişi) ise partneri/diğer ile yaşamaktadır.

Öğrencilerin %9,3'ünün (28 kişi) psikolojik rahatsızlığı var iken %90,7'sinin psikolojik rahatsızlığı bulunmamaktadır.

4.4. Katılımcılara Uygulanan Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutlarına İlişkin Betimleyici İstatistikî Bulgular

Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve alt boyutlarına ilişkin betimleyici istatistik bulguları Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4. Narsist kişilik envanteri (NKE), patolojik narsisizm envanteri (PNE), ilişki doyumu ölçeği (İDÖ), yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutlarına ilişkin betimleyici istatistikî bulgular

Ölçekler ve alt boyutları	N	Min.	Max.	Ort.	S.S.
Narsist Kişilik Envanteri (NKE)	300	0,00	15,00	5,96	3,37
Otorite	300	0,00	2,00	0,88	0,79
Kendine yeterlilik	300	0,00	3,00	1,07	0,99
Üstünlük	300	0,00	3,00	0,98	1,00
Teşhircilik	300	0,00	3,00	1,29	1,04
Sömürücülük	300	0,00	3,00	1,13	0,88
Hak iddia etme	300	0,00	2,00	0,61	0,68
Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	300	0,40	6,13	2,92	0,75
Fark edilmeye yönelik beklentiler	300	0,11	5,50	2,34	1,02
Büyükleme kendilik	300	0,00	6,40	3,11	0,99
Kırılgan kendilik	300	0,18	6,18	2,85	1,13
Kendini onaylatma	300	0,25	16,50	3,53	1,36
Büyükleme hayaller	300	0,14	5,00	2,96	1,07
Kendini feda	300	0,00	5,00	2,73	1,01
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	291	1,14	7,00	4,47	1,29
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri					
Kaygı	300	1,11	6,68	3,69	1,09
Kaçınma	300	1,00	7,00	3,20	1,38
Güvenli	300	1,00	7,00	4,55	1,35

Ort.: Ortalama, S.S.: Standart Sapma, Min.: Minimum, Max.: Maximum

Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Otorite, Kendine yeterlilik, Üstünlük, Teşhircilik, Sömürücülük, Hak iddia etme toplam puan ortalamaları sırasıyla; 5,96; 0,88; 1,07; 0,98;1,29; 1,13 ve 0,61'dir.

Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), Fark edilmeye yönelik beklentiler, Büyüklenmeci kendilik, Kırılgan kendilik, Kendini onaylatma, Büyüklenmeci hayaller ve Kendini feda toplam puan ortalamaları sırasıyla; 2,92; 2,34; 3,11; 2,85; 3,53; 2,96 ve 2,73'tür.

İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ) puan ortalaması 4,47'dir. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) alt boyutlarından Kaygı, Kaçınma ve Güvenli alt boyutları toplam puan ortalamaları sırasıyla; 3,69; 3,20 ve 4,55'dir.

4.5. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması Tablo 3'de gösterilmiştir.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre genel narsist kişilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Erkeklerin genel narsist kişilik puanları, kadınlara göre yüksek olduğu görülmüştür.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre narsist kişilik envanteri alt boyutu otorite puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Katılımcıların cinsiyetlerine göre narsist kişilik envanteri alt boyutu kendine yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Erkeklerin kendine yeterlilik puanları, kadınlara göre yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 5. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre narsist kişilik envanteri (NKE), patolojik narsisizm envanteri (PNE), ilişki doyum ölçeği (İDÖ), yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması

Ölçek ve alt boyutları	Cinsiyet	N	Ort.	S.S	t veya z	p																																																																																																																																																																																								
Narsist Kişilik Envanteri (NKE)	Kadın	193	0,90	0,53	-4,063	0,000**																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	1,17	0,58			Otorite	Kadın	193	0,86	0,77	-0,49	0,625	Erkek	107	0,91	0,82	Kendine yeterlilik	Kadın	193	0,85	0,96	-5,21	0,000**	Erkek	107	1,45	0,92	Üstünlük	Kadın	193	0,88	0,95	-2,528	0,012*	Erkek	107	1,18	1,05	Teşhircilik	Kadın	193	1,21	1,07	-1,745	0,082	Erkek	107	1,43	0,96	Sömürücülük	Kadın	193	1,02	0,89	-2,823	0,005**	Erkek	107	1,32	0,84	Hak iddia etme	Kadın	193	0,56	0,64	-1,854	0,065	Erkek	107	0,71	0,73	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Kadın	193	2,87	0,77	-1,533	0,126	Erkek	107	3,01	0,69	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Kadın	193	2,29	1,01	-1,025	0,306	Erkek	107	2,42	1,05	Büyüklenmeci kendilik	Kadın	193	2,94	1,01	-4,192	0,000**	Erkek	107	3,43	0,86	Kırılgan kendilik	Kadın	193	2,89	1,16	0,969	0,334	Erkek	107	2,76	1,09	Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108	Erkek	107	3,36	0,95	Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek
Otorite	Kadın	193	0,86	0,77	-0,49	0,625																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	0,91	0,82			Kendine yeterlilik	Kadın	193	0,85	0,96	-5,21	0,000**	Erkek	107	1,45	0,92	Üstünlük	Kadın	193	0,88	0,95	-2,528	0,012*	Erkek	107	1,18	1,05	Teşhircilik	Kadın	193	1,21	1,07	-1,745	0,082	Erkek	107	1,43	0,96	Sömürücülük	Kadın	193	1,02	0,89	-2,823	0,005**	Erkek	107	1,32	0,84	Hak iddia etme	Kadın	193	0,56	0,64	-1,854	0,065	Erkek	107	0,71	0,73	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Kadın	193	2,87	0,77	-1,533	0,126	Erkek	107	3,01	0,69	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Kadın	193	2,29	1,01	-1,025	0,306	Erkek	107	2,42	1,05	Büyüklenmeci kendilik	Kadın	193	2,94	1,01	-4,192	0,000**	Erkek	107	3,43	0,86	Kırılgan kendilik	Kadın	193	2,89	1,16	0,969	0,334	Erkek	107	2,76	1,09	Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108	Erkek	107	3,36	0,95	Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29								
Kendine yeterlilik	Kadın	193	0,85	0,96	-5,21	0,000**																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	1,45	0,92			Üstünlük	Kadın	193	0,88	0,95	-2,528	0,012*	Erkek	107	1,18	1,05	Teşhircilik	Kadın	193	1,21	1,07	-1,745	0,082	Erkek	107	1,43	0,96	Sömürücülük	Kadın	193	1,02	0,89	-2,823	0,005**	Erkek	107	1,32	0,84	Hak iddia etme	Kadın	193	0,56	0,64	-1,854	0,065	Erkek	107	0,71	0,73	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Kadın	193	2,87	0,77	-1,533	0,126	Erkek	107	3,01	0,69	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Kadın	193	2,29	1,01	-1,025	0,306	Erkek	107	2,42	1,05	Büyüklenmeci kendilik	Kadın	193	2,94	1,01	-4,192	0,000**	Erkek	107	3,43	0,86	Kırılgan kendilik	Kadın	193	2,89	1,16	0,969	0,334	Erkek	107	2,76	1,09	Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108	Erkek	107	3,36	0,95	Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																			
Üstünlük	Kadın	193	0,88	0,95	-2,528	0,012*																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	1,18	1,05			Teşhircilik	Kadın	193	1,21	1,07	-1,745	0,082	Erkek	107	1,43	0,96	Sömürücülük	Kadın	193	1,02	0,89	-2,823	0,005**	Erkek	107	1,32	0,84	Hak iddia etme	Kadın	193	0,56	0,64	-1,854	0,065	Erkek	107	0,71	0,73	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Kadın	193	2,87	0,77	-1,533	0,126	Erkek	107	3,01	0,69	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Kadın	193	2,29	1,01	-1,025	0,306	Erkek	107	2,42	1,05	Büyüklenmeci kendilik	Kadın	193	2,94	1,01	-4,192	0,000**	Erkek	107	3,43	0,86	Kırılgan kendilik	Kadın	193	2,89	1,16	0,969	0,334	Erkek	107	2,76	1,09	Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108	Erkek	107	3,36	0,95	Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																														
Teşhircilik	Kadın	193	1,21	1,07	-1,745	0,082																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	1,43	0,96			Sömürücülük	Kadın	193	1,02	0,89	-2,823	0,005**	Erkek	107	1,32	0,84	Hak iddia etme	Kadın	193	0,56	0,64	-1,854	0,065	Erkek	107	0,71	0,73	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Kadın	193	2,87	0,77	-1,533	0,126	Erkek	107	3,01	0,69	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Kadın	193	2,29	1,01	-1,025	0,306	Erkek	107	2,42	1,05	Büyüklenmeci kendilik	Kadın	193	2,94	1,01	-4,192	0,000**	Erkek	107	3,43	0,86	Kırılgan kendilik	Kadın	193	2,89	1,16	0,969	0,334	Erkek	107	2,76	1,09	Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108	Erkek	107	3,36	0,95	Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																									
Sömürücülük	Kadın	193	1,02	0,89	-2,823	0,005**																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	1,32	0,84			Hak iddia etme	Kadın	193	0,56	0,64	-1,854	0,065	Erkek	107	0,71	0,73	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Kadın	193	2,87	0,77	-1,533	0,126	Erkek	107	3,01	0,69	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Kadın	193	2,29	1,01	-1,025	0,306	Erkek	107	2,42	1,05	Büyüklenmeci kendilik	Kadın	193	2,94	1,01	-4,192	0,000**	Erkek	107	3,43	0,86	Kırılgan kendilik	Kadın	193	2,89	1,16	0,969	0,334	Erkek	107	2,76	1,09	Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108	Erkek	107	3,36	0,95	Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																				
Hak iddia etme	Kadın	193	0,56	0,64	-1,854	0,065																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	0,71	0,73			Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Kadın	193	2,87	0,77	-1,533	0,126	Erkek	107	3,01	0,69	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Kadın	193	2,29	1,01	-1,025	0,306	Erkek	107	2,42	1,05	Büyüklenmeci kendilik	Kadın	193	2,94	1,01	-4,192	0,000**	Erkek	107	3,43	0,86	Kırılgan kendilik	Kadın	193	2,89	1,16	0,969	0,334	Erkek	107	2,76	1,09	Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108	Erkek	107	3,36	0,95	Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																															
Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Kadın	193	2,87	0,77	-1,533	0,126																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	3,01	0,69			Fark edilmeye yönelik beklentiler	Kadın	193	2,29	1,01	-1,025	0,306	Erkek	107	2,42	1,05	Büyüklenmeci kendilik	Kadın	193	2,94	1,01	-4,192	0,000**	Erkek	107	3,43	0,86	Kırılgan kendilik	Kadın	193	2,89	1,16	0,969	0,334	Erkek	107	2,76	1,09	Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108	Erkek	107	3,36	0,95	Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																																										
Fark edilmeye yönelik beklentiler	Kadın	193	2,29	1,01	-1,025	0,306																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	2,42	1,05			Büyüklenmeci kendilik	Kadın	193	2,94	1,01	-4,192	0,000**	Erkek	107	3,43	0,86	Kırılgan kendilik	Kadın	193	2,89	1,16	0,969	0,334	Erkek	107	2,76	1,09	Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108	Erkek	107	3,36	0,95	Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																																																					
Büyüklenmeci kendilik	Kadın	193	2,94	1,01	-4,192	0,000**																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	3,43	0,86			Kırılgan kendilik	Kadın	193	2,89	1,16	0,969	0,334	Erkek	107	2,76	1,09	Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108	Erkek	107	3,36	0,95	Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																																																																
Kırılgan kendilik	Kadın	193	2,89	1,16	0,969	0,334																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	2,76	1,09			Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108	Erkek	107	3,36	0,95	Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																																																																											
Kendini onaylatma	Kadın	193	3,62	1,53	-1,610 ^z	0,108																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	3,36	0,95			Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*	Erkek	107	3,14	1,01	Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																																																																																						
Büyüklenmeci hayaller	Kadın	193	2,87	1,09	-2,181	0,03*																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	3,14	1,01			Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**	Erkek	107	2,95	0,94	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																																																																																																	
Kendini feda	Kadın	193	2,62	1,03	-2,725	0,007**																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	2,95	0,94			İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*	Erkek	103	4,69	1,34	Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																																																																																																												
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Kadın	188	4,35	1,24	-2,198	0,029*																																																																																																																																																																																								
	Erkek	103	4,69	1,34			Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09	Erkek	107	3,55	1,08	Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																																																																																																																							
Kaygı	Kadın	193	3,77	1,09	1,702	0,09																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	3,55	1,08			Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223	Erkek	107	3,07	1,30	Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																																																																																																																																		
Kaçınma	Kadın	193	3,27	1,42	1,22	0,223																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	3,07	1,30			Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087	Erkek	107	4,73	1,29																																																																																																																																																																													
Güvenli	Kadın	193	4,46	1,37	-1,715	0,087																																																																																																																																																																																								
	Erkek	107	4,73	1,29																																																																																																																																																																																										

*p<0,05, **p<0,01, t: Independent Sample T Testi, z: Mann Whitney U Testi

Katılımcıların cinsiyetlerine göre narsist kişilik envanteri alt boyutu üstünlük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Erkeklerin üstünlük puanları, kadınlara göre yüksek olduğu görülmüştür.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre narsist kişilik envanteri alt boyutu teşhircilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Katılımcıların cinsiyetlerine göre narsist kişilik envanteri alt boyutu sömürücülük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Erkeklerin sömürücülük puanları, kadınlara göre yüksek olduğu görülmüştür.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre narsist kişilik envanteri alt boyutu hak iddia etme puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Katılımcıların cinsiyetlerine göre genel patolojik narsisizm puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Katılımcıların cinsiyetlerine göre patolojik narsisizm alt boyutu fark edilmeye yönelik beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Katılımcıların cinsiyetlerine göre patolojik narsisizm alt boyutu büyüklenmeci kendilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Erkeklerin büyüklenmeci kendilik puanları, kadınlara göre yüksek olduğu görülmüştür.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre patolojik narsisizm alt boyutu kırılğan kendilik beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Katılımcıların cinsiyetlerine göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini onaylatma beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Katılımcıların cinsiyetlerine göre patolojik narsisizm alt boyutu büyüklenmeci hayaller puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Erkeklerin büyüklenmeci hayaller puanları, kadınlara göre yüksek olduğu görülmüştür.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini feda puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Erkeklerin kendini feda puanları, kadınlara göre yüksek olduğu görülmüştür.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre ilişki doyum puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Erkeklerin ilişki doyum puanları, kadınlara göre yüksek olduğu görülmüştür.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre kaygı, kaçınma ve güvenli puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Katılımcıların yaşlarına göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların yaşlarına göre narsist kişilik envanteri (NKE), patolojik narsisizm envanteri (PNE), ilişki doyum ölçeği (İDÖ), yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması

Ölçekler ve alt boyutları	Yaş	N	Ort.	S.S	F veya X ²	p	Fark
Narsist Kişilik Envanteri (NKE)	18-21 yaş ^A	137	6,33	3,24	7,786	0,001**	A,B>C
	22-25 yaş ^B	125	6,14	3,36			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	4,00	3,24			
Otorite	18-21 yaş ^A	137	0,93	0,76	1,015	0,364	-
	22-25 yaş ^B	125	0,86	0,82			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	0,74	0,76			
Kendine yeterlilik	18-21 yaş ^A	137	1,31	0,99	8,476	0,000**	A>B,C
	22-25 yaş ^B	125	0,91	0,96			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	0,71	0,87			
Üstünlük	18-21 yaş ^A	137	1,01	0,98	2,781	0,064	-
	22-25 yaş ^B	125	1,06	1,03			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	0,63	0,91			
Teşhircilik	18-21 yaş ^A	137	1,26	0,96	4,941	0,008**	A,B>C
	22-25 yaş ^B	125	1,46	1,11			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	0,87	0,96			
Sömürücülük	18-21 yaş ^A	137	1,12	0,84	10,46	0,000**	A,B>C
	22-25 yaş ^B	125	1,30	0,90			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	0,58	0,76			
Hak iddia etme	18-21 yaş ^A	137	0,70	0,69	2,357	0,096	-
	22-25 yaş ^B	125	0,56	0,66			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	0,47	0,65			

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way ANOVA, X²: Kruskal Wallis H Testi, Fark: Post Hoc Testleri

Tablo 6'nın devamı. Katılımcıların yaşlarına göre narsist kişilik envanteri (NKE), patolojik narsisizm envanteri (PNE), ilişki doyumu ölçeği (İDÖ), yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması

Ölçekler ve alt boyutları	Yaş	N	Ort.	S.S	F veya X ²	p	Fark
Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	18-21 yaş ^A	137	2,85	0,73	7,701	0,001**	B>A,C
	22-25 yaş ^B	125	3,10	0,70			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	2,61	0,82			
Fark edilmeye yönelik beklentiler	18-21 yaş ^A	137	2,41	1,00	6,316	0,002**	A,B>C
	22-25 yaş ^B	125	2,42	1,04			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	1,80	0,92			
Büyükleme kendilik	18-21 yaş ^A	137	3,00	0,98	6,239	0,002**	A,B>C
	22-25 yaş ^B	125	3,34	0,94			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	2,80	1,03			
Kırılgan kendilik	18-21 yaş ^A	137	2,88	1,17	1,770	0,172	-
	22-25 yaş ^B	125	2,90	1,06			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	2,52	1,21			
Kendini onaylatma	18-21 yaş ^A	137	3,25	1,06	10,577 ^H	0,005**	B>C,A
	22-25 yaş ^B	125	3,83	1,65			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	3,55	1,05			
Büyükleme hayaller	18-21 yaş ^A	137	2,94	1,11	4,937	0,008**	A,B>C
	22-25 yaş ^B	125	3,13	0,92			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	2,52	1,25			
Kendini feda	18-21 yaş ^A	137	2,60	0,95	5,640	0,004**	B>A,C
	22-25 yaş ^B	125	2,96	0,98			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	2,48	1,18			
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	18-21 yaş ^A	133	4,36	1,22	1,043	0,354	-
	22-25 yaş ^B	120	4,59	1,35			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	4,48	1,30			
Kaygı	18-21 yaş ^A	137	3,85	1,04	4,575	0,011*	A>C
	22-25 yaş ^B	125	3,65	1,10			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	3,26	1,14			
Kaçınma	18-21 yaş ^A	137	3,44	1,47	4,273	0,015	A>B,C
	22-25 yaş ^B	125	3,06	1,24			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	2,81	1,35			
Güvenli	18-21 yaş ^A	137	4,41	1,34	1,441	0,238	-
	22-25 yaş ^B	125	4,67	1,30			
	26 yaş ve üzeri ^C	38	4,68	1,52			

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way ANOVA, X²(H): Kruskal Wallis H Testi, Fark: Post Hoc Testleri

Öğrencilerin yaşlarına göre genel narsist kişilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). 18-25 yaşlarında olan öğrencilerin genel narsist kişilik puanları, 26 yaş zemindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşlarına göre narsist kişilik envanteri alt boyutu otorite puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin yaşlarına göre narsist kişilik envanteri alt boyutu kendine yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). 18-25 yaşlarında olan öğrencilerin kendine yeterlilik puanları, 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşlarına göre narsist kişilik envanteri alt boyutu üstünlük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin yaşlarına göre narsist kişilik envanteri alt boyutu teşhircilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). 18-25 yaşlarında olan öğrencilerin teşhircilik puanları, 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşlarına göre narsist kişilik envanteri alt boyutu sömürücülük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). 25 yaşlarında olan öğrencilerin sömürücülük puanları, 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşlarına göre narsist kişilik envanteri alt boyutu hak iddia etme puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin yaşlarına göre genel patolojik narsisizm puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). 22-25 yaşlarında olan öğrencilerin genel patolojik narsisizm puanları, 18-22 ve 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu fark edilmeye yönelik beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). 18-25 yaşlarında olan öğrencilerin fark edilmeye yönelik beklentiler puanları, 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu büyüklenmeci kendilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). 18-25 yaşlarında olan öğrencilerin büyüklenmeci kendilik puanları, 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu kırılğan kendilik beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin yaşlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini onaylatma puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). 22-25 yaşında olan öğrencilerin kendini onaylatma puanları, 18-22 yaş ve 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu büyüklenmeci hayaller puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). 18-25 yaşlarında

olan öğrencilerin büyüklenmeci hayaller puanları, 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini feda puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). 22-25 yaşlarında olan öğrencilerin kendini feda puanları, 18-22 ve 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaşlarına göre ilişki doyumu puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin yaşlarına göre kaygı ve güvenli puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak öğrencilerin yaşlarına göre kaçınma puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). 18-22 yaşlarında olan öğrencilerin kaçınma puanları, 22-25 yaş ve 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Katılımcıların ilişki durumlarına göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin ilişki durumlarına göre narsist kişilik envanteri (NKE), patolojik narsisizm envanteri (PNE), ilişki doyumu ölçeği (İDÖ), yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması

Ölçek ve alt boyutları	İlişki durumu	N	Ort.	S.S	t veya z	p																																																																																																																																																																																								
Narsist Kişilik Envanteri (NKE)	Var	160	1,05	0,55	2,002	0,046*																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	0,92	0,57			Otorite	Var	160	0,84	0,77	-0,923	0,357	Yok	140	0,92	0,81	Kendine yeterlilik	Var	160	1,19	0,99	2,285	0,023*	Yok	140	0,93	0,96	Üstünlük	Var	160	1,12	1,02	2,53	0,012*	Yok	140	0,83	0,96	Teşhircilik	Var	160	1,31	1,00	0,29	0,772	Yok	140	1,27	1,08	Sömürücülük	Var	160	1,20	0,90	1,541	0,124	Yok	140	1,04	0,86	Hak iddia etme	Var	160	0,67	0,70	1,518	0,13	Yok	140	0,55	0,65	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Var	160	2,86	0,80	-1,479	0,14	Yok	140	2,99	0,68	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Var	160	2,38	1,03	0,823	0,411	Yok	140	2,29	1,02	Büyüklenmeci kendilik	Var	160	3,06	0,98	-0,943	0,346	Yok	140	3,17	0,99	Kırılgan kendilik	Var	160	2,71	1,21	-2,298	0,022*	Yok	140	3,00	1,02	Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475	Yok	140	3,52	0,93	Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok
Otorite	Var	160	0,84	0,77	-0,923	0,357																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	0,92	0,81			Kendine yeterlilik	Var	160	1,19	0,99	2,285	0,023*	Yok	140	0,93	0,96	Üstünlük	Var	160	1,12	1,02	2,53	0,012*	Yok	140	0,83	0,96	Teşhircilik	Var	160	1,31	1,00	0,29	0,772	Yok	140	1,27	1,08	Sömürücülük	Var	160	1,20	0,90	1,541	0,124	Yok	140	1,04	0,86	Hak iddia etme	Var	160	0,67	0,70	1,518	0,13	Yok	140	0,55	0,65	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Var	160	2,86	0,80	-1,479	0,14	Yok	140	2,99	0,68	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Var	160	2,38	1,03	0,823	0,411	Yok	140	2,29	1,02	Büyüklenmeci kendilik	Var	160	3,06	0,98	-0,943	0,346	Yok	140	3,17	0,99	Kırılgan kendilik	Var	160	2,71	1,21	-2,298	0,022*	Yok	140	3,00	1,02	Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475	Yok	140	3,52	0,93	Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39								
Kendine yeterlilik	Var	160	1,19	0,99	2,285	0,023*																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	0,93	0,96			Üstünlük	Var	160	1,12	1,02	2,53	0,012*	Yok	140	0,83	0,96	Teşhircilik	Var	160	1,31	1,00	0,29	0,772	Yok	140	1,27	1,08	Sömürücülük	Var	160	1,20	0,90	1,541	0,124	Yok	140	1,04	0,86	Hak iddia etme	Var	160	0,67	0,70	1,518	0,13	Yok	140	0,55	0,65	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Var	160	2,86	0,80	-1,479	0,14	Yok	140	2,99	0,68	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Var	160	2,38	1,03	0,823	0,411	Yok	140	2,29	1,02	Büyüklenmeci kendilik	Var	160	3,06	0,98	-0,943	0,346	Yok	140	3,17	0,99	Kırılgan kendilik	Var	160	2,71	1,21	-2,298	0,022*	Yok	140	3,00	1,02	Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475	Yok	140	3,52	0,93	Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																			
Üstünlük	Var	160	1,12	1,02	2,53	0,012*																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	0,83	0,96			Teşhircilik	Var	160	1,31	1,00	0,29	0,772	Yok	140	1,27	1,08	Sömürücülük	Var	160	1,20	0,90	1,541	0,124	Yok	140	1,04	0,86	Hak iddia etme	Var	160	0,67	0,70	1,518	0,13	Yok	140	0,55	0,65	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Var	160	2,86	0,80	-1,479	0,14	Yok	140	2,99	0,68	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Var	160	2,38	1,03	0,823	0,411	Yok	140	2,29	1,02	Büyüklenmeci kendilik	Var	160	3,06	0,98	-0,943	0,346	Yok	140	3,17	0,99	Kırılgan kendilik	Var	160	2,71	1,21	-2,298	0,022*	Yok	140	3,00	1,02	Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475	Yok	140	3,52	0,93	Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																														
Teşhircilik	Var	160	1,31	1,00	0,29	0,772																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	1,27	1,08			Sömürücülük	Var	160	1,20	0,90	1,541	0,124	Yok	140	1,04	0,86	Hak iddia etme	Var	160	0,67	0,70	1,518	0,13	Yok	140	0,55	0,65	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Var	160	2,86	0,80	-1,479	0,14	Yok	140	2,99	0,68	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Var	160	2,38	1,03	0,823	0,411	Yok	140	2,29	1,02	Büyüklenmeci kendilik	Var	160	3,06	0,98	-0,943	0,346	Yok	140	3,17	0,99	Kırılgan kendilik	Var	160	2,71	1,21	-2,298	0,022*	Yok	140	3,00	1,02	Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475	Yok	140	3,52	0,93	Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																									
Sömürücülük	Var	160	1,20	0,90	1,541	0,124																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	1,04	0,86			Hak iddia etme	Var	160	0,67	0,70	1,518	0,13	Yok	140	0,55	0,65	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Var	160	2,86	0,80	-1,479	0,14	Yok	140	2,99	0,68	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Var	160	2,38	1,03	0,823	0,411	Yok	140	2,29	1,02	Büyüklenmeci kendilik	Var	160	3,06	0,98	-0,943	0,346	Yok	140	3,17	0,99	Kırılgan kendilik	Var	160	2,71	1,21	-2,298	0,022*	Yok	140	3,00	1,02	Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475	Yok	140	3,52	0,93	Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																				
Hak iddia etme	Var	160	0,67	0,70	1,518	0,13																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	0,55	0,65			Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Var	160	2,86	0,80	-1,479	0,14	Yok	140	2,99	0,68	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Var	160	2,38	1,03	0,823	0,411	Yok	140	2,29	1,02	Büyüklenmeci kendilik	Var	160	3,06	0,98	-0,943	0,346	Yok	140	3,17	0,99	Kırılgan kendilik	Var	160	2,71	1,21	-2,298	0,022*	Yok	140	3,00	1,02	Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475	Yok	140	3,52	0,93	Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																															
Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Var	160	2,86	0,80	-1,479	0,14																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	2,99	0,68			Fark edilmeye yönelik beklentiler	Var	160	2,38	1,03	0,823	0,411	Yok	140	2,29	1,02	Büyüklenmeci kendilik	Var	160	3,06	0,98	-0,943	0,346	Yok	140	3,17	0,99	Kırılgan kendilik	Var	160	2,71	1,21	-2,298	0,022*	Yok	140	3,00	1,02	Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475	Yok	140	3,52	0,93	Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																																										
Fark edilmeye yönelik beklentiler	Var	160	2,38	1,03	0,823	0,411																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	2,29	1,02			Büyüklenmeci kendilik	Var	160	3,06	0,98	-0,943	0,346	Yok	140	3,17	0,99	Kırılgan kendilik	Var	160	2,71	1,21	-2,298	0,022*	Yok	140	3,00	1,02	Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475	Yok	140	3,52	0,93	Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																																																					
Büyüklenmeci kendilik	Var	160	3,06	0,98	-0,943	0,346																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	3,17	0,99			Kırılgan kendilik	Var	160	2,71	1,21	-2,298	0,022*	Yok	140	3,00	1,02	Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475	Yok	140	3,52	0,93	Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																																																																
Kırılgan kendilik	Var	160	2,71	1,21	-2,298	0,022*																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	3,00	1,02			Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475	Yok	140	3,52	0,93	Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																																																																											
Kendini onaylatma	Var	160	3,54	1,65	-0,714 ^z	0,475																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	3,52	0,93			Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**	Yok	140	3,23	1,02	Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																																																																																						
Büyüklenmeci hayaller	Var	160	2,73	1,06	-4,192	0,000**																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	3,23	1,02			Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802	Yok	140	2,72	0,97	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																																																																																																	
Kendini feda	Var	160	2,75	1,04	0,251	0,802																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	2,72	0,97			İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**	Yok	131	3,83	1,01	Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																																																																																																												
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Var	160	5,00	1,26	8,782	0,000**																																																																																																																																																																																								
	Yok	131	3,83	1,01			Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671	Yok	140	3,66	1,18	Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																																																																																																																							
Kaygı	Var	160	3,72	1,01	0,425	0,671																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	3,66	1,18			Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*	Yok	140	3,42	1,48	Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																																																																																																																																		
Kaçınma	Var	160	3,01	1,26	-2,606	0,01*																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	3,42	1,48			Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**	Yok	140	4,23	1,39																																																																																																																																																																													
Güvenli	Var	160	4,84	1,25	4,054	0,000**																																																																																																																																																																																								
	Yok	140	4,23	1,39																																																																																																																																																																																										

*p<0,05, **p<0,01, t: Independent Sample T Testi, z: Mann Whitney U Testi

Öğrencilerin ilişki durumuna göre genel narsist kişilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < 0,05$). İlişkisi olan öğrencilerin genel narsist kişilik puanları, ilişkisi olmayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu otorite puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu kendine yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < 0,05$). İlişkisi olan öğrencilerin kendine yeterlilik puanları, ilişkisi olmayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu üstünlük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < 0,05$). İlişkisi olan öğrencilerin üstünlük puanları, ilişkisi olmayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu teşhircilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu sömürücülük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu hak iddia etme puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumuna göre genel patolojik narsisizm puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu fark edilmeye yönelik beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu büyüklenmeci kendilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu kırılabilir kendilik beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < 0,05$). İlişkisi olan öğrencilerin kırılabilir kendilik puanları, ilişkisi olmayan öğrencilere göre düşük olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini onaylatma puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu büyüklenmeci hayaller puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). İlişkisi olan öğrencilerin büyüklenmeci hayaller puanları, ilişkisi olmayan öğrencilere göre düşük olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini feda puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumuna göre ilişki doyum puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). İlişkisi olan öğrencilerin ilişki doyum puanları, ilişkisi olmayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumuna göre kaygı puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak öğrencilerin ilişki durumuna göre kaçınma ve güvenme puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). İlişkisi olan öğrencilerin kaçınma puanları düşük, güvenli puanları ise yüksektir.

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların ilişki durumlarına göre narsist kişilik envanteri (NKE), patolojik narsisizm envanteri (PNE), ilişki doyum ölçeği (İDÖ), yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması

Ölçekler ve alt boyutları	İlişki Durumu	N	Ort.	S.S	F veya X ²	p	Fark
Narsist Kişilik Envanteri (NKE)	İlişkim var ^A	105	1,10	0,58	4,089	0,007**	A,D>B,C
	Nişanlı ^B	148	0,93	0,56			
	Evli ^C	38	0,86	0,49			
	Diğer ^D	9	1,39	0,44			
Otorite	İlişkim var ^A	105	0,86	0,75	2,451	0,064	-
	Nişanlı ^B	148	0,91	0,80			
	Evli ^C	38	0,68	0,74			
	Diğer ^D	9	1,44	0,88			
Kendine yeterlilik	İlişkim var ^A	105	1,23	1,00	3,228	0,023*	A,D>B,C
	Nişanlı ^B	148	0,97	1,01			
	Evli ^C	38	0,84	0,75			
	Diğer ^D	9	1,67	0,87			
Üstünlük	İlişkim var ^A	105	1,12	1,02	2,333	0,074	-
	Nişanlı ^B	148	0,84	0,95			
	Evli ^C	38	1,03	1,05			
	Diğer ^D	9	1,44	1,13			
Teşhircilik	İlişkim var ^A	105	1,39	1,00	2,776	0,042*	A,D>C
	Nişanlı ^B	148	1,27	1,04			
	Evli ^C	38	0,95	1,04			
	Diğer ^D	9	1,89	1,05			
Sömürücülük	İlişkim var ^A	105	1,18	0,90	1,68	0,171	-
	Nişanlı ^B	148	1,05	0,87			
	Evli ^C	38	1,16	0,89			
	Diğer ^D	9	1,67	0,87			
Hak iddia etme	İlişkim var ^A	105	0,79	0,73	4,432	0,005**	A>B,C,D
	Nişanlı ^B	148	0,53	0,63			
	Evli ^C	38	0,53	0,65			
	Diğer ^D	9	0,22	0,44			

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way ANOVA, X²(H): Kruskal Wallis H Testi, Fark: Post Hoc Testleri

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre genel narsist kişilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). İlişkisi olan ve diğer olarak ifade eden öğrencilerin genel narsist kişilik puanları, evli ve nişanlı olan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu otorite puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 8'in devamı. Öğrencilerin ilişki durumlarına göre narsist kişilik envanteri (NKE), patolojik narsisizm envanteri (PNE), ilişki doyumu ölçeği (İDÖ), yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması

Ölçekler ve alt boyutları	İlişki Durumu	N	Ort.	S.S	F veya χ^2	p	Fark
Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	İlişkim var ^A	105	2,96	0,82	1,735	0,16	-
	Nişanlı ^B	148	2,96	0,70			
	Evli ^C	38	2,66	0,70			
	Diğer ^D	9	3,02	0,78			
Fark edilmeye yönelik beklentiler	İlişkim var ^A	105	2,66	1,03	7,676	0,000**	A>B,C,D
	Nişanlı ^B	148	2,26	1,02			
	Evli ^C	38	1,89	0,74			
	Diğer ^D	9	1,72	0,97			
Büyüklemece kendilik	İlişkim var ^A	105	3,11	0,94	0,358	0,783	-
	Nişanlı ^B	148	3,11	1,02			
	Evli ^C	38	3,04	0,91			
	Diğer ^D	9	3,42	1,37			
Kırılgan kendilik	İlişkim var ^A	105	2,85	1,19	1,97	0,119	-
	Nişanlı ^B	148	2,95	1,06			
	Evli ^C	38	2,45	1,14			
	Diğer ^D	9	2,76	1,37			
Kendini onaylatma	İlişkim var ^A	105	3,64	1,89	1,968 ^H	0,579	-
	Nişanlı ^B	148	3,50	0,96			
	Evli ^C	38	3,30	0,93			
	Diğer ^D	9	3,72	1,06			
Büyüklemece hayaller	İlişkim var ^A	105	2,80	1,05	7,084	0,000**	B,D>A,C
	Nişanlı ^B	148	3,19	1,02			
	Evli ^C	38	2,44	1,10			
	Diğer ^D	9	3,44	0,83			
Kendini feda	İlişkim var ^A	105	2,69	1,00	0,562	0,64	-
	Nişanlı ^B	148	2,71	0,96			
	Evli ^C	38	2,87	1,24			
	Diğer ^D	9	3,03	0,78			
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	İlişkim var ^A	105	4,79	1,23	32,50	0,000**	A,C,D>B
	Nişanlı ^B	139	3,85	1,00			
	Evli ^C	38	5,63	1,12			
	Diğer ^D	9	5,37	1,43			
Kaygı	İlişkim var ^A	105	3,87	0,99	3,477	0,016*	A,B>C
	Nişanlı ^B	148	3,71	1,17			
	Evli ^C	38	3,23	0,86			
	Diğer ^D	9	3,37	1,18			
Kaçınma	İlişkim var ^A	105	3,13	1,25	5,374	0,001**	A,B>C
	Nişanlı ^B	148	3,44	1,50			
	Evli ^C	38	2,79	1,01			
	Diğer ^D	9	1,96	1,17			
Güvenli	İlişkim var ^A	105	4,71	1,20	7,132	0,000**	A,C,D>B
	Nişanlı ^B	148	4,24	1,38			
	Evli ^C	38	5,14	1,32			
	Diğer ^D	9	5,40	1,32			

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way ANOVA, $\chi^2(H)$: Kruskal Wallis H Testi, Fark: Post Hoc Testleri

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre narsist kişilik envanteri alt boyutu kendine yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < 0,05$). İlişkisi olan ve diğer olarak ifade eden öğrencilerin kendine yeterlilik puanları, evli ve nişanlı olan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu üstünlük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre narsist kişilik envanteri alt boyutu teşhircilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < 0,05$). İlişkisi olan ve diğer olarak ifade eden öğrencilerin kendine yeterlilik puanları, evli olan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu sömürücülük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu hak iddia etme puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < 0,05$). İlişkisi olan öğrencilerin hak iddia etme puanları, evli, nişanlı ve diğer grup öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre genel patolojik narsisizm puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu fark edilmeye yönelik beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < 0,05$). İlişkisi olan öğrencilerin fark edilmeye yönelik beklentiler puanları, evli, nişanlı ve diğer grup öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu büyüklenmeci kendilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu kırılğan kendilik beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini onaylatma puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu büyüklenmeci hayaller puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < 0,05$).

Nişanlı ve diğer olarak ifade eden öğrencilerin büyüklenmeci hayaller puanları, evli ve ilişkisi olan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini feda puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre ilişki doyum puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Nişanlı olan öğrencilerin ilişki doyum puanları, diğer gruplardaki öğrencilerin ilişki doyum puanlarına göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin ilişki durumlarına göre kaygı, kaçınma ve güvenme puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). İlişkisi ve nişanlı olan öğrencilerin kaygı ve kaçınma puanları yüksek, nişanlı olan öğrencilerin güvenli puanları ise düşüktür.

Öğrencilerin psikolojik destek almalarına göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması Tablo 9'da gösterilmiştir.

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre genel narsist kişilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu otorite puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 9. Öğrencilerin psikolojik destek almalarına göre narsist kişilik envanteri (NKE), patolojik narsisizm envanteri (PNE), ilişki doyumu ölçeği (İDÖ), yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması

Ölçek ve alt boyutları	Psikolojik destek alma durumu		N	Ort.	S.S	t veya z	p
	Evet	Hayır					
Narsist Kişilik Envanteri (NKE)	Evet	Hayır	69	0,96	0,61	-0,611	0,542
			231	1,00	0,55		
Otorite	Evet	Hayır	69	1,00	0,77	1,49	0,137
			231	0,84	0,79		
Kendine yeterlilik	Evet	Hayır	69	0,86	1,05	-2,042	0,042*
			231	1,13	0,96		
Üstünlük	Evet	Hayır	69	0,90	1,00	-0,802	0,423
			231	1,01	1,00		
Teşhircilik	Evet	Hayır	69	1,36	1,11	0,659	0,51
			231	1,27	1,02		
Sömürücülük	Evet	Hayır	69	0,94	0,95	-1,989	0,048*
			231	1,18	0,86		
Hak iddia etme	Evet	Hayır	69	0,68	0,74	0,948	0,344
			231	0,59	0,66		
Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Evet	Hayır	69	3,14	0,74	2,846	0,005**
			231	2,85	0,74		
Fark edilmeye yönelik beklentiler	Evet	Hayır	69	2,65	0,96	2,928	0,004**
			231	2,24	1,02		
Büyüklenmeci kendilik	Evet	Hayır	69	3,14	1,04	0,213	0,831
			231	3,11	0,97		
Kırılgan kendilik	Evet	Hayır	69	3,25	0,97	3,752	0,000**
			231	2,73	1,15		
Kendini onaylatma	Evet	Hayır	69	3,88	1,82	-2,607 ^z	0,009**
			231	3,43	1,17		
Büyüklenmeci hayaller	Evet	Hayır	69	3,21	0,97	2,218	0,027*
			231	2,89	1,09		
Kendini feda	Evet	Hayır	69	2,73	1,18	-0,038	0,97
			231	2,74	0,96		
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	Hayır	68	4,30	1,24	-1,247	0,213
			223	4,52	1,30		
Kaygı	Evet	Hayır	69	3,87	1,21		
			231	3,64	1,05	1,403	0,164
Kaçınma	Evet	Hayır	69	3,11	1,35	-0,637	0,524
			231	3,23	1,39		
Güvenli	Evet	Hayır	69	4,78	1,34	1,595	0,112
			231	4,49	1,35		

*p<0,05, **p<0,01, t: Independent Sample T Testi, z: Mann Whitney U Testi

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu kendine yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Psikolojik destek alan öğrencilerin kendine yeterlilik puanları, psikolojik destek almayan öğrencilere göre düşük olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu üstünlük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu teşhircilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu sömürücülük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Psikolojik destek alan öğrencilerin sömürücülük puanları, psikolojik destek almayan öğrencilere göre düşük olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu hak iddia etme puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Psikolojik destek alan öğrencilerin hak iddia etme puanları, psikolojik destek almayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre genel patolojik narsisizm puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Psikolojik destek alan öğrencilerin genel patolojik narsisizm puanları, psikolojik destek almayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu fark edilmeye yönelik beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Psikolojik destek alan öğrencilerin fark edilmeye yönelik beklentiler puanları, psikolojik destek almayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu büyüklenmeci kendilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu kırılğan kendilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$).

Psikolojik destek alan öğrencilerin kırılma kendilik puanları, psikolojik destek almayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini onaylatma puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Psikolojik destek alan öğrencilerin kendini onaylatma puanları, psikolojik destek almayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu büyülenmeci hayaller puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Psikolojik destek alan öğrencilerin büyülenmeci hayaller puanları, psikolojik destek almayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini feda puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre ilişki doyumu puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik destek alma durumuna göre kaygı, kaçınma ve güvenlik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadıkları kişilere göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin beraber yaşadıkları kişilere göre narsist kişilik envanteri (NKE), patolojik narsisizm envanteri (PNE), ilişki doyumu ölçeği (İDÖ), yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması

Ölçekler ve alt boyutları	Beraber yaşanan kişi	N	Ort.	S.S	F veya X ²	p	Fark
Narsist Kişilik Envanteri (NKE)	Aile/Ebeveyn ^A	153	1,00	0,50	2,912	0,022*	C,E<A,B,D
	Yalnız ^B	46	1,07	0,54			
	Yurt ^C	39	0,88	0,67			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	1,13	0,66			
	Partner ^E	20	0,68	0,49			
Otorite	Aile/Ebeveyn ^A	153	0,92	0,78	0,447	0,774	-
	Yalnız ^B	46	0,91	0,84			
	Yurt ^C	39	0,82	0,85			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	0,83	0,76			
	Partner ^E	20	0,70	0,66			
Kendine yeterlilik	Aile/Ebeveyn ^A	153	1,03	0,92	2,132	0,077	-
	Yalnız ^B	46	0,98	1,13			
	Yurt ^C	39	1,10	1,12			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	1,43	0,99			
	Partner ^E	20	0,75	0,72			
Üstünlük	Aile/Ebeveyn ^A	153	1,04	0,99	1,982	0,097	-
	Yalnız ^B	46	0,98	0,95			
	Yurt ^C	39	0,77	1,06			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	1,19	0,97			
	Partner ^E	20	0,55	1,05			
Teşhircilik	Aile/Ebeveyn ^A	153	1,25	0,98	3,292	0,012*	E,C<D,A<B
	Yalnız ^B	46	1,70	1,05			
	Yurt ^C	39	1,08	1,09			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	1,38	1,01			
	Partner ^E	20	0,85	1,14			
Sömürücülük	Aile/Ebeveyn ^A	153	1,14	0,91	1,628	0,167	-
	Yalnız ^B	46	1,30	0,89			
	Yurt ^C	39	0,95	0,92			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	1,19	0,80			
	Partner ^E	20	0,80	0,70			
Hak iddia etme	Aile/Ebeveyn ^A	153	0,63	0,65	0,998	0,409	-
	Yalnız ^B	46	0,57	0,65			
	Yurt ^C	39	0,56	0,60			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	0,74	0,86			
	Partner ^E	20	0,40	0,68			

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way ANOVA, X²(H): Kruskal Wallis H Testi, Fark: Post Hoc Testleri

Tablo 10'un devamı. Öğrencilerin beraber yaşadıkları kişilere göre narsist kişilik envanteri (NKE), patolojik narsisizm envanteri (PNE), ilişki doyumu ölçeği (İDÖ), yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması

Ölçekler ve alt boyutları	Beraber yaşanılan kişi	N	Ort.	S.S	F veya X ²	p	Fark
Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Aile/Ebeveyn ^A	153	2,92	0,85	1,011	0,402	-
	Yalnız ^B	46	2,98	0,48			
	Yurt ^C	39	2,89	0,65			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	3,03	0,59			
	Partner ^E	20	2,64	0,87			
Fark edilmeye yönelik beklentiler	Aile/Ebeveyn ^A	153	2,41	1,09	1,359	0,248	-
	Yalnız ^B	46	2,34	0,86			
	Yurt ^C	39	2,22	1,01			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	2,42	0,95			
	Partner ^E	20	1,88	0,96			
Büyükleme kendilik	Aile/Ebeveyn ^A	153	3,16	0,93	1,326	0,26	-
	Yalnız ^B	46	3,16	0,94			
	Yurt ^C	39	2,96	1,09			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	3,25	1,08			
	Partner ^E	20	2,72	1,06			
Kırılgan kendilik	Aile/Ebeveyn ^A	153	2,77	1,16	0,819	0,514	-
	Yalnız ^B	46	3,04	1,00			
	Yurt ^C	39	3,00	1,08			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	2,84	1,09			
	Partner ^E	20	2,69	1,41			
Kendini onaylatma	Aile/Ebeveyn ^A	153	3,49	1,52	2,120 ^H	0,714	-
	Yalnız ^B	46	3,55	0,76			
	Yurt ^C	39	3,54	1,79			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	3,69	0,76			
	Partner ^E	20	3,43	1,18			
Büyükleme hayaller	Aile/Ebeveyn ^A	153	2,97	1,16	1,721	0,145	-
	Yalnız ^B	46	3,11	0,89			
	Yurt ^C	39	2,93	0,91			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	3,10	0,87			
	Partner ^E	20	2,41	1,23			
Kendini feda	Aile/Ebeveyn ^A	153	2,75	1,13	0,259	0,904	-
	Yalnız ^B	46	2,66	0,81			
	Yurt ^C	39	2,67	0,89			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	2,85	0,74			
	Partner ^E	20	2,69	1,20			
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Aile/Ebeveyn ^A	151	4,46	1,29	2,692	0,031*	D,E>A,B,C
	Yalnız ^B	42	4,07	1,21			
	Yurt ^C	39	4,42	0,99			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	39	4,63	1,54			
	Partner ^E	20	5,16	1,16			
Kaygı	Aile/Ebeveyn ^A	153	3,78	1,18	0,525	0,718	-
	Yalnız ^B	46	3,62	0,98			
	Yurt ^C	39	3,68	0,99			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	3,54	0,87			
	Partner ^E	20	3,59	1,28			
Kaçınma	Aile/Ebeveyn ^A	153	3,32	1,34	4,88	0,001**	D,E<A,B<C
	Yalnız ^B	46	3,04	1,47			
	Yurt ^C	39	3,75	1,45			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	2,85	1,21			
	Partner ^E	20	2,34	1,12			
Güvenli	Aile/Ebeveyn ^A	153	4,54	1,33	2,811	0,026*	C<A,B<D,E
	Yalnız ^B	46	4,44	1,35			
	Yurt ^C	39	4,10	1,29			
	Arkadaşlar ile ortak ev ^D	42	4,90	1,35			
	Partner ^E	20	5,11	1,39			

*p<0,05, **p<0,01, F: One Way ANOVA, X²(H): Kruskal Wallis H Testi, Fark: Post Hoc Testleri

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre genel narsist kişilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p < 0,05$). Partneri olan ve yurttan kalan öğrencilerin genel narsist kişilik puanları, diğer gruplardaki öğrencilere göre düşük olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre narsist kişilik envanteri alt boyutu otorite puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre narsist kişilik envanteri alt boyutu kendine yeterlilik değerleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre narsist kişilik envanteri alt boyutu üstünlük değerleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre narsist kişilik envanteri alt boyutu teşhircilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre narsist kişilik envanteri alt boyutu sömürücülük puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre narsist kişilik envanteri alt boyutu hak iddia etme puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre genel patolojik narsisizm puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre patolojik narsisizm alt boyutu fark edilmeye yönelik beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre patolojik narsisizm alt boyutu kırılma kendilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre patolojik narsisizm alt boyutu kırılma kendilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini onaylatma puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre patolojik narsisizm alt boyutu büyülenmeci hayaller puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini feda puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre ilişki doyumu puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Arkadaşları ve partneri ile kalan öğrencilerin genel ilişki doyumu puanları, diğer gruplardaki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre kaygı puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Ancak öğrencilerin beraber yaşadığı kişiye göre kaçınma ve güvenlik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ($p<0,05$). Arkadaşları ve partneri ile kalan öğrencilerin kaçınma puanları düşük iken, güvenli puanları yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre narsist kişilik envanteri (NKE), patolojik narsisizm envanteri (PNE), ilişki doyumu ölçeği (İDÖ), yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri (YİYE) ve alt boyutları puanlarının karşılaştırılması

Ölçek ve alt boyutları	Psikolojik rahatsızlık durumu	N	Ort.	S.S	t veya z	p																																																																																																																																																																																								
Narsist Kişilik Envanteri (NKE)	Evet	28	0,82	0,57	-1,762	0,079																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	1,01	0,56			Otorite	Evet	28	0,89	0,74	0,114	0,909	Hayır	272	0,88	0,79	Kendine yeterlilik	Evet	28	0,86	0,89	-1,182	0,238	Hayır	272	1,09	0,99	Üstünlük	Evet	28	0,71	0,98	-1,498	0,135	Hayır	272	1,01	1,00	Teşhircilik	Evet	28	0,96	1,00	-1,751	0,081	Hayır	272	1,32	1,04	Sömürücülük	Evet	28	0,89	1,03	-1,474	0,141	Hayır	272	1,15	0,87	Hak iddia etme	Evet	28	0,57	0,69	-0,343	0,732	Hayır	272	0,62	0,68	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Evet	28	3,04	0,67	0,853	0,394	Hayır	272	2,91	0,76	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Evet	28	2,44	1,23	0,571	0,568	Hayır	272	2,33	1,00	Büyüklenmeci kendilik	Evet	28	3,03	1,25	-0,481	0,631	Hayır	272	3,12	0,96	Kırılgan kendilik	Evet	28	3,12	1,27	1,35	0,178	Hayır	272	2,82	1,12	Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063	Hayır	272	3,50	1,38	Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır
Otorite	Evet	28	0,89	0,74	0,114	0,909																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	0,88	0,79			Kendine yeterlilik	Evet	28	0,86	0,89	-1,182	0,238	Hayır	272	1,09	0,99	Üstünlük	Evet	28	0,71	0,98	-1,498	0,135	Hayır	272	1,01	1,00	Teşhircilik	Evet	28	0,96	1,00	-1,751	0,081	Hayır	272	1,32	1,04	Sömürücülük	Evet	28	0,89	1,03	-1,474	0,141	Hayır	272	1,15	0,87	Hak iddia etme	Evet	28	0,57	0,69	-0,343	0,732	Hayır	272	0,62	0,68	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Evet	28	3,04	0,67	0,853	0,394	Hayır	272	2,91	0,76	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Evet	28	2,44	1,23	0,571	0,568	Hayır	272	2,33	1,00	Büyüklenmeci kendilik	Evet	28	3,03	1,25	-0,481	0,631	Hayır	272	3,12	0,96	Kırılgan kendilik	Evet	28	3,12	1,27	1,35	0,178	Hayır	272	2,82	1,12	Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063	Hayır	272	3,50	1,38	Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32								
Kendine yeterlilik	Evet	28	0,86	0,89	-1,182	0,238																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	1,09	0,99			Üstünlük	Evet	28	0,71	0,98	-1,498	0,135	Hayır	272	1,01	1,00	Teşhircilik	Evet	28	0,96	1,00	-1,751	0,081	Hayır	272	1,32	1,04	Sömürücülük	Evet	28	0,89	1,03	-1,474	0,141	Hayır	272	1,15	0,87	Hak iddia etme	Evet	28	0,57	0,69	-0,343	0,732	Hayır	272	0,62	0,68	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Evet	28	3,04	0,67	0,853	0,394	Hayır	272	2,91	0,76	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Evet	28	2,44	1,23	0,571	0,568	Hayır	272	2,33	1,00	Büyüklenmeci kendilik	Evet	28	3,03	1,25	-0,481	0,631	Hayır	272	3,12	0,96	Kırılgan kendilik	Evet	28	3,12	1,27	1,35	0,178	Hayır	272	2,82	1,12	Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063	Hayır	272	3,50	1,38	Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																			
Üstünlük	Evet	28	0,71	0,98	-1,498	0,135																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	1,01	1,00			Teşhircilik	Evet	28	0,96	1,00	-1,751	0,081	Hayır	272	1,32	1,04	Sömürücülük	Evet	28	0,89	1,03	-1,474	0,141	Hayır	272	1,15	0,87	Hak iddia etme	Evet	28	0,57	0,69	-0,343	0,732	Hayır	272	0,62	0,68	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Evet	28	3,04	0,67	0,853	0,394	Hayır	272	2,91	0,76	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Evet	28	2,44	1,23	0,571	0,568	Hayır	272	2,33	1,00	Büyüklenmeci kendilik	Evet	28	3,03	1,25	-0,481	0,631	Hayır	272	3,12	0,96	Kırılgan kendilik	Evet	28	3,12	1,27	1,35	0,178	Hayır	272	2,82	1,12	Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063	Hayır	272	3,50	1,38	Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																														
Teşhircilik	Evet	28	0,96	1,00	-1,751	0,081																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	1,32	1,04			Sömürücülük	Evet	28	0,89	1,03	-1,474	0,141	Hayır	272	1,15	0,87	Hak iddia etme	Evet	28	0,57	0,69	-0,343	0,732	Hayır	272	0,62	0,68	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Evet	28	3,04	0,67	0,853	0,394	Hayır	272	2,91	0,76	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Evet	28	2,44	1,23	0,571	0,568	Hayır	272	2,33	1,00	Büyüklenmeci kendilik	Evet	28	3,03	1,25	-0,481	0,631	Hayır	272	3,12	0,96	Kırılgan kendilik	Evet	28	3,12	1,27	1,35	0,178	Hayır	272	2,82	1,12	Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063	Hayır	272	3,50	1,38	Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																									
Sömürücülük	Evet	28	0,89	1,03	-1,474	0,141																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	1,15	0,87			Hak iddia etme	Evet	28	0,57	0,69	-0,343	0,732	Hayır	272	0,62	0,68	Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Evet	28	3,04	0,67	0,853	0,394	Hayır	272	2,91	0,76	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Evet	28	2,44	1,23	0,571	0,568	Hayır	272	2,33	1,00	Büyüklenmeci kendilik	Evet	28	3,03	1,25	-0,481	0,631	Hayır	272	3,12	0,96	Kırılgan kendilik	Evet	28	3,12	1,27	1,35	0,178	Hayır	272	2,82	1,12	Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063	Hayır	272	3,50	1,38	Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																				
Hak iddia etme	Evet	28	0,57	0,69	-0,343	0,732																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	0,62	0,68			Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Evet	28	3,04	0,67	0,853	0,394	Hayır	272	2,91	0,76	Fark edilmeye yönelik beklentiler	Evet	28	2,44	1,23	0,571	0,568	Hayır	272	2,33	1,00	Büyüklenmeci kendilik	Evet	28	3,03	1,25	-0,481	0,631	Hayır	272	3,12	0,96	Kırılgan kendilik	Evet	28	3,12	1,27	1,35	0,178	Hayır	272	2,82	1,12	Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063	Hayır	272	3,50	1,38	Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																															
Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	Evet	28	3,04	0,67	0,853	0,394																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	2,91	0,76			Fark edilmeye yönelik beklentiler	Evet	28	2,44	1,23	0,571	0,568	Hayır	272	2,33	1,00	Büyüklenmeci kendilik	Evet	28	3,03	1,25	-0,481	0,631	Hayır	272	3,12	0,96	Kırılgan kendilik	Evet	28	3,12	1,27	1,35	0,178	Hayır	272	2,82	1,12	Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063	Hayır	272	3,50	1,38	Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																																										
Fark edilmeye yönelik beklentiler	Evet	28	2,44	1,23	0,571	0,568																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	2,33	1,00			Büyüklenmeci kendilik	Evet	28	3,03	1,25	-0,481	0,631	Hayır	272	3,12	0,96	Kırılgan kendilik	Evet	28	3,12	1,27	1,35	0,178	Hayır	272	2,82	1,12	Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063	Hayır	272	3,50	1,38	Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																																																					
Büyüklenmeci kendilik	Evet	28	3,03	1,25	-0,481	0,631																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	3,12	0,96			Kırılgan kendilik	Evet	28	3,12	1,27	1,35	0,178	Hayır	272	2,82	1,12	Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063	Hayır	272	3,50	1,38	Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																																																																
Kırılgan kendilik	Evet	28	3,12	1,27	1,35	0,178																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	2,82	1,12			Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063	Hayır	272	3,50	1,38	Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																																																																											
Kendini onaylatma	Evet	28	3,79	1,08	-1,856 ^z	0,063																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	3,50	1,38			Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46	Hayır	272	2,95	1,08	Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																																																																																						
Büyüklenmeci hayaller	Evet	28	3,11	0,96	0,741	0,46																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	2,95	1,08			Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95	Hayır	272	2,74	1,00	İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																																																																																																	
Kendini feda	Evet	28	2,72	1,10	-0,063	0,95																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	2,74	1,00			İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882	Hayır	263	4,47	1,29	Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																																																																																																												
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	Evet	28	4,51	1,27	0,148	0,882																																																																																																																																																																																								
	Hayır	263	4,47	1,29			Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092	Hayır	272	3,66	1,06	Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																																																																																																																							
Kaygı	Evet	28	4,02	1,33	1,689	0,092																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	3,66	1,06			Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914	Hayır	272	3,21	1,35	Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																																																																																																																																		
Kaçınma	Evet	28	3,17	1,67	-0,108	0,914																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	3,21	1,35			Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272	Hayır	272	4,53	1,32																																																																																																																																																																													
Güvenli	Evet	28	4,82	1,62	1,101	0,272																																																																																																																																																																																								
	Hayır	272	4,53	1,32																																																																																																																																																																																										

*p<0,05, **p<0,01, t: Independent Sample T Testi, z: Mann Whitney U Testi

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre genel narsist kişilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu otorite puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu kendine yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu üstünlük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu teşhircilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu sömürücülük puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre narsist kişilik envanteri alt boyutu hak iddia etme puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre genel patolojik narsisizm puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu fark edilmeye yönelik beklentiler puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu büyüklenmeci kendilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu kırılğan kendilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini onaylatma puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu büyüklenmeci hayaller puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre patolojik narsisizm alt boyutu kendini feda puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre ilişki doyumu puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin psikolojik rahatsızlık durumuna göre kaygı, kaçınma ve güvenli puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

4.6. Öğrencilerin Narsist Kişilik Envanteri (NKE), Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE), İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE) ve Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki Düzeylerinin İncelenmesi

Öğrencilerin narsist kişilik düzeyleri ile patolojik narsisizm, ilişki doyumu ve yakın ilişkilerde yaşantılar arasındaki ilişki düzeylerinin incelenmesi Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Öğrencilerin narsist kişilik düzeyleri ile patolojik narsisizm, ilişki doyumu ve yakın ilişkilerde yaşantılar arasındaki ilişki düzeylerinin incelenmesi

Ölçek ve alt boyutları	Kat sayı	NKE (Genel)	Otorite	Kendine yeterlilik	Üstünlük	Teshircilik	Sömürücülük	Hak iddia etme
Patolojik Narsisizm Envanteri (PNE)	r	,203**	,188**	-0,06	0,088	,230**	,234**	0,09
	p	0	0,001	0,302	0,129	0	0	0,119
Fark edilmeye yönelik beklentiler	r	,297**	,168**	0,002	,138*	,321**	,188**	,338**
	p	0	0,004	0,972	0,017	0	0,001	0
Büyükleme kendilik	r	,353**	,246**	,170**	,211**	,270**	,459**	-0,103
	p	0	0	0,003	0	0	0	0,075
Kırılgan kendilik	r	-0,06	0,061	-,182**	-,115*	0,009	-0,02	0,08
	p	0,302	0,296	0,002	0,046	0,873	0,728	0,165
Kendini onaylatma	r	-0,064	0,079	-,237**	-0,043	0,021	-0,049	0,063
	p	0,27	0,173	0	0,454	0,72	0,399	0,274
Büyükleme hayaller	r	,254**	,234**	0,049	0,067	,288**	,209**	0,107
	p	0	0	0,393	0,247	0	0	0,065
Kendini feda	r	,123*	0,036	-0,053	,124*	,142*	,173**	0,021
	p	0,033	0,531	0,36	0,032	0,014	0,003	0,716
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	r	,122*	0,016	0,104	,118*	-0,019	,125*	,129*
	p	0,037	0,783	0,077	0,045	0,752	0,034	0,028
Kaygı	r	0,056	-0,052	-,116*	0,046	0,107	0,04	,224**
	p	0,333	0,374	0,044	0,429	0,065	0,488	0
Kaçınma	r	-,156**	-,125*	-,169**	-0,039	-,115*	-0,063	-0,07
	p	0,007	0,031	0,003	0,503	0,047	0,275	0,225
Güvenli	r	,157**	0,102	0,084	0,072	,133*	0,109	0,091
	p	0,006	0,078	0,146	0,214	0,022	0,059	0,117

* $p<0,05$, ** $p<0,01$, r: Korelasyon katsayısı

Öğrencilerin narsist kişilik düzeyleri ile genel patolojik narsisizm, fark edilmeye yönelik beklentiler, büyüklenmeci kendilik, büyüklenmeci hayaller, kendini feda, ilişki doyum ve güven arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu bulgulara göre; öğrencilerin genel patolojik narsisizm, fark edilmeye yönelik beklentiler, büyüklenmeci kendilik, büyüklenmeci hayaller, kendini feda, ilişki doyum ve güven puanları arttıkça, öğrencilerin narsist kişilik puanlarının artacağını göstermektedir.

Öğrencilerin narsist kişilik düzeyleri ile kaçınma arasında düşük düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu bulgulara göre; öğrencilerin kaçınma puanları arttıkça, öğrencilerin narsist kişilik puanlarının azalacağını göstermektedir.

Öğrencilerin patolojik narsisizm düzeyleri ile ilişki doyum ve yakın ilişkilerde yaşantılar arasındaki ilişki düzeylerinin incelenmesi Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin Patolojik Narsisizm Düzeyleri ile İlişki Doyum ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Arasındaki İlişki Düzeylerinin İncelenmesi

Ölçek ve alt boyutları	Kat sayı	PNE	FEYB	BK	KK	KO	BH	KF
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	r	-0,061	-,139*	-0,019	-,133*	-0,011	-0,072	0,025
	p	0,296	0,018	0,741	0,024	0,856	0,219	0,674
Kaygı	r	,329**	,483**	-0,025	,346**	,288**	,164**	,134*
	p	0,000	0,000	0,669	0,000	0,000	0,004	0,02
Kaçınma	r	,158**	,187**	,151**	,333**	0,054	0,053	-0,005
	p	0,006	0,001	0,009	0	0,354	0,362	0,936
Güvenli	r	0,017	-0,023	-0,039	-0,11	,145*	-0,017	0,108
	p	0,774	0,694	0,498	0,056	0,012	0,769	0,061

* $p<0,05$, ** $p<0,01$, r: Korelasyon katsayısı, PNE: Patolojik Narsisizm Envanteri, FEYB: Fark edilmeye yönelik beklentiler, BK: Büyüklenmeci kendilik, KK: Kırılgan kendilik, KO: Kendini onaylatma, BH: Büyüklenmeci hayaller, KF: Kendini feda

Öğrencilerin patolojik narsisizm düzeyleri ile kaygı ve kaçınma arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bu bulgulara göre; öğrencilerin kaygı ve kaçınma puanları arttıkça, öğrencilerin patolojik narsisizm puanlarının artacağını göstermektedir.

Öğrencilerin patolojik narsisizm düzeyleri ile ilişki doyumunu arasında ilişki tespit edilememiştir ($p>0,05$).

Öğrencilerin ilişki doyum düzeyi ile kaygı, kaçınma ve güven arasındaki ilişki düzeylerinin incelenmesi Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 14. Öğrencilerin ilişki doyum düzeyi ile kaygı, kaçınma ve güven arasındaki ilişki düzeylerinin incelenmesi

Ölçek ve alt boyutları	Kat sayı	İDÖ	Kaygı	Kaçınma	Güvenli
İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ)	r	1			
	p				
Kaygı	r	-,126*	1		
	p	0,031			
Kaçınma	r	-,315**	,429**	1	
	p	0,000	0,000		
Güvenli	r	,426**	,196**	-,340**	1
	p	0,000	0,001	0,000	

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, r: Korelasyon katsayısı

Öğrencilerin ilişki doyum düzeyleri ile kaygı ve kaçınma arasında düşük ve orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$). Bu bulgulara göre; öğrencilerin kaygı ve kaçınma puanları arttıkça, öğrencilerin ilişki doyum puanlarının azalacağını göstermektedir.

Öğrencilerin ilişki doyum düzeyleri ile güven puanları arasında orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p < 0,05$). Bu bulgulara göre; öğrencilerin güven puanları arttıkça, öğrencilerin ilişki doyum puanlarının artacağını göstermektedir.

4.7. Öğrencilerin İlişki Doyumu Düzeyleri Üzerine Narsist Kişilik ve Patolojik Narsisizmin Etkisi

Öğrencilerin ilişki doyum düzeyleri üzerine narsist kişilik ve patolojik narsisizmin etkisine yönelik çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 18’de gösterilmiştir. Kurulan çoklu regresyon analiz modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür, $F(2,298)=3,62$, $p < 0,05$. Narsist kişilik ve patolojik narsisizm, ilişki doyum puanlarındaki değişimlerin %1,8’ini açıklamaktadır.

Tablo 15. Öğrencilerin ilişki doyumu düzeyleri üzerine narsist kişilik ve patolojik narsisizmin etkisine yönelik çoklu regresyon analizi sonuçları

Değişken	B	Std. hata _B	β (Beta)	T	p	F	df	p	Adj.R ²
Sabit	4,643	,309		15,043	,000	42,30	2,298	0,028	0,018
Narsist kişilik	,055	,023	,142	2,397	,017				
Patolojik Narsisizm	-,170	,101	-,100	-1,679	,094				

Bağımlı değişken: İlişki doyumu

İlişki doyumu üzerinde Patolojik Narsisizmin etkisi anlamsız olduğu görülmüştür. Ancak ilişki doyumu üzerinde narsist kişiliğin etkisi anlamlı olduğu görülmüştür. Bu modelde, öğrencilerin narsist kişilik puanları arttıkça, öğrencilerin ilişki doyumlarının artacağını göstermiştir.

4.8. Öğrencilerin Kaygı, Kaçınma ve Güvenli Puanları Üzerine Narsist Kişilik ve Patolojik Narsisizmin Etkisi

Öğrencilerin kaygı, kaçınma ve güvenli puanları üzerine narsist kişilik ve patolojik narsisizmin etkisine yönelik çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 19’da gösterilmiştir.

Model 1’de kurulan çoklu regresyon analiz modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür, $F(2,298)=20,14$, $p<0,01$. Narsist kişilik ve patolojik narsisizm, kaygı puanlarındaki değişimlerin %11,4’ünü açıklamaktadır. Kaygı puanları üzerinde narsist kişiliğin etkisi anlamsız olduğu görülmüştür. Ancak kaygı puanları üzerinde patolojik narsisizmin etkisi anlamlı olduğu görülmüştür. Bu modelde, öğrencilerin patolojik narsisizm puanları arttıkça, öğrencilerin kaygı puanlarının artacağını göstermiştir.

Tablo 16. Öğrencilerin kaygı, kaçınma ve güvenli puanları üzerine narsist kişilik ve patolojik narsisizmin etkisine yönelik çoklu regresyon analizi sonuçları

Bağımlı değişken	Değişken	B	Std. hata _B	β (Beta)	T	p	F	df	p	Adj.R ²
Model 1: Kaygı	Sabit	2,238	,247		9,068	,000	20,14	2,298	0,000	0,114
	Narsist kişilik	-,005	,018	-,015	-,261	,794				
	Patolojik narsisizm	,508	,081	,348	6,263	,000				
Model 2: Kaçınma	Sabit	2,403	,319		7,538	,000	12,96	2,298	0,000	0,074
	Narsist kişilik	-,084	,023	-,205	-3,610	,000				
	Patolojik narsisizm	,445	,105	,241	4,247	,000				
Model 3: Güvenli	Sabit	4,254	,321		13,255	,000	3,81	2,298	0,023	0,018
	Narsist kişilik	,064	,023	,161	2,746	,006				
	Patolojik narsisizm	-,028	,106	-,016	-,269	,788				

Model 2’de kurulan çoklu regresyon analiz modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür, $F(2,298)=12,96$, $p<0,01$. Narsist kişilik ve patolojik narsisizm, kaçınma puanlarındaki değişimlerin %7,4’ünü açıklamaktadır. Kaçınma puanları üzerinde narsist kişiliğin ve patolojik narsisizmin etkisi anlamlı olduğu görülmüştür. Bu modelde, öğrencilerin narsist kişilik puanları arttıkça, öğrencilerin kaçınma puanlarının azalırken, patolojik narsisizm puanları arttıkça, öğrencilerin kaçınma puanlarının artacağını göstermiştir.

Model 3’de kurulan çoklu regresyon analiz modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür, $F(2,298)=3,11$, $p<0,05$. Narsist kişilik ve patolojik narsisizm, güven puanlarındaki değişimlerin %1,8’ini açıklamaktadır. Güven puanları üzerinde narsist kişiliğin etkisi anlamlı, patolojik narsisizmin etkisi ise anlamsız olduğu görülmüştür. Bu modelde, öğrencilerin narsist kişilik puanları arttıkça, öğrencilerin güven puanlarının artacağını göstermiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinde narsisizm kişilik envanteri, patolojik narsisizm ölçeği ve alt boyutları ile bağlanma stilleri ve ilişki doyumu arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bu bölümde yapılan çalışmalar sonucunda ulaşılan sonuçlar bu konu ile ilgili daha önce yapılan araştırmalar ile karşılaştırmalı olarak anlatılacaktır.

5.1. Sosyo-Demografik Özellikler ile Narsisizm İlişkisinin İncelenmesi

Katılımcıların cinsiyetlerine göre genel narsistik kişilik puanları, kendine yeterlilik, üstünlük, sömürücülük alt boyutu puanları, arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Erkeklerin bu boyutlardaki narsistik kişilik puanları kadınlara göre daha yüksektir. Katılımcıların cinsiyetlerine göre genel patolojik narsisizm puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak patolojik narsisizm alt boyutlarından, büyüklenmeci kendilik, büyüklenmeci hayaller, kendini feda puanlarının cinsiyete göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Erkeklerin bu alt boyutlardaki puanları kadınlara göre daha yüksektir.

Daha önceki bazı çalışmalarda da benzer şekilde erkeklerin narsistik kişilik niteliklerinden olan otorite, ifşa etme, kendini üstün görme, hak iddia etme ve kendi kendine yetme puanlarının, kadınlardan yüksek olduğu görülmüştür (Aksoy, 2021). Türkiye’de son yıllardaki çalışmalar erkeklerin narsistik kişilik puanlarının, kadınlardan daha fazla olduğunu göstermektedir (Demirel ve ark., 2018). Bu sonuçlar, çalışmamızdaki sonuçlarla paralellik arz etmektedir. Burada akla hemen Türkiye’de bu alanda yapılan çalışma sonuçları ile yurtdışında özellikle Avrupa ve Amerika’da yapılan çalışmalar arasında herhangi bir fark olup olmadığı sorusu gelmektedir. Amerika’da 23 yıl boyunca yaklaşık 470.000 kişi üzerinde yapılan bir araştırma, erkeklerin kadınlardan daha narsist olma eğiliminde olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte patolojik narsisizm kişilik özellikleri bakımından erkekler ile kadınlar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Grijalva, 2015). Yapılan başka bir araştırmada ise kadınlarda kırılğan narsisizm puanının daha yüksek olduğu bulunmuştur (Demir ve Ergün, 2021).

Katılımcıların yaşlarına göre genel narsist ve patolojik narsisizm kişilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. 18-25 yaşlarında olan katılımcıların genel

narsist kişilik puanlarının, kendine yeterlilik, teşhircilik ve sömürücülük alt boyut puanlarının 26 yaş ve üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu; 22-25 yaşlarında olan katılımcıların genel patolojik narsisizm puanlarının 18-22 ve 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu, fark edilmeye yönelik beklentiler, büyüklenmeci kendilik, kendini onaylatma, büyüklenmeci hayaller ve kendini feda alt boyut puanlarının ise, 18-22 yaşlarındaki öğrencilerde daha yüksek olduğu görülmüştür.

Başka bir çalışmada yaşlı yetişkinlerin genç yetişkinlere göre daha düşük narsisizm seviyelerine sahip olma eğiliminde olduğunu bulmuştur(Hill & Roberts, 2017). Bir diğer çalışmada ise, büyüklenmeci narsisizmin yaşla pozitif, kırılgan narsisizmin ise negatif ilişkili olduğu bulunmuştur (Grijalva ve ark., 2015). Burada ulaşılan iki sonuç da bu çalışmanın sonuçları ile uyumludur.

Alan yazında (Kocakula, 2012; Koşan, 2015) yaş değişkeninin narsisizm üzerinde bir etkisi olmadığına yönelik araştırmalar mevcut olmakla birlikte çalışmamızdaki örneklem grubunun üniversite katılımcılarından oluşması ve yaş skalasının birbirine yakın olması analizin ayırt ediciliğini zorlaştırdığı söylenebilir. Bunların birlikte genel anlamda değerlendirildiğinde üniversiteye yeni başlamış katılımcıların narsisizm puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Esasında bu sonucun son derece doğal ve insani bir tepki olduğu söylenebilir. Nihayetinde hiç bilmediği bir çevreye katılan tüm insanlar, özellikle genç yaşta öğrenciler kendilerini çevrelerine kabul ettirmek için her fırsatta kendilerini öne çıkarma gayreti içerisinde olacaktır.

Katılımcıların ilişki durumuna göre genel narsist kişilik puanları, kendine yeterlilik ve üstünlük alt boyut puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. İlişkisi olan katılımcıların bu boyutlardaki puanlarının, ilişkisi olmayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür. Patolojik narsisizm alt boyutu kırılgan kendilik puanları arasında da anlamlı bir farklılık görülmüştür. İlişkisi olan öğrencilerin kırılgan kendilik puanları, ilişkisi olmayan öğrencilere göre düşük olduğu tespit edilmiştir. Literatürde bu alanda yapılan çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşıldığı gibi(Yumuşak, 2013), farklı sonuçlara ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Bir çalışma narsisizmde yüksek puan alan bireylerin başkalarıyla bağlantı kurmadığını, genellikle sadece kendi ihtiyaçlarını kolaylaştırmak için insanlara nesne gibi davrandıklarını ve sadakatsizliğe yönelik niyetleri olduğunu bulmuştur(Kirci ve Kirci, 2020). Bir başka çalışmada, ilişkisi olan kadınların sürekli narsisizm puanlarının bekar kadınlara

kıyasla daha düşük olduğu bulunmuştur(Van der Linden ve ark., 2022). Bir diğer çalışmada ise büyüklenmeci narsisizm puanları yüksek olanların ilişkilerini daha sağlıklı ve uzun süre sürdürebilme becerilerinin de aynı şekilde yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır(Jonason ve ark., 2012).

Bu araştırma da bulunduğu üzere, patolojik narsisizm ile ilişki durumu arasındaki ilişki genellikle negatif yönlüdür. Bunun nedeni, patolojik narsisizme sahip bireylerin genellikle diğer insanları manipüle etmeye ve kendi ihtiyaçlarını karşılamaya odaklanmalarıdır. Bu durum, sağlıklı ve sürdürülebilir ilişkilerin gelişmesini zorlaştırabilir (Campbell ve Foster, 2007).

Ancak, her bireyin narsisizm düzeyi ve ilişki deneyimi farklı olduğundan, bazı istisnalar olabilir. Nadiren de olsa, patolojik narsisizme sahip bir birey ilişkisinde değişim ve iyileşme gösterebilir. Terapi ve kişisel gelişim çalışmaları, patolojik narsisizmi olan bireylere ilişkilerinde daha sağlıklı davranışlar sergileme ve daha olumlu sonuçlar elde etme konusunda yardımcı olabilir (Rhodewalt ve Morf, 1998).

Gerek narsistik kişilik envanteri alt boyutları, gerekse patolojik narsisizm alt boyutlarına ilişkin sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde bunların insanın psikolojisi ile uyumlu olduğu söylenebilir. Çünkü insan başka birisi tarafından sevildiğini, kendisine önem verildiğini hissettiği zaman aşağıdaki bölümlerde anlatılacağı gibi hem ilişki doyumu artmakta, hem de kendine olan güveni ve saygısı artmakta bunun yanında patolojik narsisizm puanı da azalmaktadır.

Katılımcıların psikolojik destek alma durumuna göre genel narsist kişilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak alt boyutlardan psikolojik destek alanların almayanlara göre kendine yeterlilik puanlarının daha yüksek, sömürücülük puanlarının ise daha düşük olduğu görülmektedir. Katılımcıların psikolojik destek alma durumuna göre genel patolojik narsisizm puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Psikolojik destek alan katılımcıların genel patolojik narsisizm puanları, psikolojik destek almayan öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür.

Bazı araştırmalar, narsistik kişilik puanlarının psikolojik destek alma durumuyla ilişkili olabileceğini göstermektedir (Miller ve Pilkonis, 2007). Örneğin, yüksek narsistik özelliklere sahip bireyler genellikle kendilerini üstün ve başkalarından daha önemli hissederler, bu da onların psikolojik destek arama eğilimlerini azaltabilir. Bununla birlikte, bireylerin narsistik özellikleri ve psikolojik destek arama davranışları

arasındaki ilişkiler karmaşık olabilir ve çeşitli faktörler tarafından etkilenebilir (Young ve Pinsky, 2006).

Yine de, her birey farklıdır ve narsistik kişilik puanları ile psikolojik destek arama davranışları arasındaki ilişki kişiden kişiye değişebilir. Bu nedenle, daha fazla araştırma ve çalışma bu konuda daha net bir anlayış sağlayabilir.

Katılımcıların beraber yaşadığı kişiye göre genel narsist kişilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Partneri olan ve yurttan kalan katılımcıların genel narsist kişilik puanları, diğer gruplardaki öğrencilere göre düşüktür. Bununla birlikte, katılımcıların beraber yaşadığı kişiye göre genel patolojik narsisizm puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Katılımcıların psikolojik rahatsızlık durumuna göre genel narsistik ve patolojik narsistik kişilik puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

5.2. Sosyo-Demografik Özellikler ile İlişki Doyum Ölçeği İlişkisinin İncelenmesi

Çalışmamızda erkeklerin ilişki doyum puanlarının, kadınlara göre anlamlı ölçüde yüksek olduğu görülmüştür. Sonuçların daha önce bu alanda yapılmış olan araştırmalarla uyum gösterdiği tespit edilmiştir (Yüce ol, 2016; Sarı, 2008). Bununla birlikte cinsiyete göre, ilişki doyum puanlarının anlamlı farklılık göstermediği çalışmalar da vardır (Sakallı, 2003, s. 234; 230; Yavuz, 2018). Yapılan başka bir çalışmadan örnek vermek gerekirse; Bir meta-analiz çalışmasına göre evlilik ilişkilerinde kadınlar kocalara göre biraz daha az tatmin olmaktadır. Ancak, bu fark çok küçüktür ve sadece klinik örneklemlerde istatistiksel olarak anlamlıdır; evlilik terapisindeki eşlerin evlilik ilişkilerinden memnun olma olasılığı kocalarına göre %51 daha azdır. Klinik olmayan toplum temelli örneklemler için etki büyüklüğü, genel popülasyondaki çiftler arasında önemli bir cinsiyet farklılığı olmadığını göstermiştir (Kirci ve Kirci, 2020). Dolayısıyla, ilişki doyumunun cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığına dair değişik sonuçlara ulaşılmıştır ve bu soruyu doğru analiz edebilmek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Sonuç olarak erkeklerin ilişki doyum puanlarının kadınlardan fazla olmasının Türk toplumunda kadına yönelik mevcut kültürel algı değerlendirildiğinde gerçekçi bir sonuç olduğu söylenebilir.

Katılımcıların yaşlarına, psikolojik rahatsızlık durumuna göre ilişki doyum puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bir araştırmada ilişki doyumunun 20

yaşından 40 yaşına kadar azaldığı, 40 yaşında düşük bir noktaya ulaştığı ve 65 yaşına kadar artma eğiliminde olduğu tespit edilmiştir(Kirci ve Kirci, 2020). Ancak çalışmada farklı yaş grupları arasında ilişki doyumu açısından anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmemiştir.

Bunun yanında katılımcıların ilişki durumuna göre ilişki doyumu puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. İlişkisi olan katılımcıların(nişanlı olma, arkadaşları veya partnerleri ile yaşama) ilişki doyumu puanlarının, ilişkisi olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Bu sonuçların da alan yazındaki bu alanda yapılan çalışmalarla uyum gösterdiği tespit edilmiştir. Zira insan sosyal bir varlıktır. Kişinin kendisini yalnız hissetmemesi, duygularını ifade edebileceği dost ve arkadaşlara sahip olması ilişki doyumu için belirleyici bir faktördür. Tesis edilen ilişkilerde hissedilen sevgi, güven ve karşılıklı saygı gibi değerler partnerlerin ilişki tatmin düzeyini doğrudan olumlu veya olumsuz etkilemektedir (Demir, 2008).

5.3. Sosyo-Demografik Özellikler ile Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği İlişkisinin İncelenmesi

Katılımcıların cinsiyetlerine, yaşlarına, psikolojik rahatsızlık durumuna göre kaygı, kaçınma ve güvenli puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Bu alanda yapılan araştırmalarda da farklı sonuçlar elde edilmiştir. Genellikle kadınların bağlanma stilleri puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Zerenoğlu, 2011). Alan yazında çoğunlukla kadınların erkeklere oranla daha fazla istismar edildiğini belirten sonuçlara (Topbaş 2004; Keskin ve Çam 2005; Beyazova ve Şahin 2007) rastlanmaktadır.

Katılımcıların ilişki durumuna göre kaygı puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak katılımcıların ilişki durumuna göre kaçınma ve güvenme puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. İlişkisi olan katılımcıların (nişanlı, arkadaşları ile kalan) kaçınma puanları düşük, güvenli puanları ise yüksektir. Yukarıda ifade edildiği üzere ilişkisi olan katılımcıların hem narsistik puanları, hem de ilişki doyumu puanları yüksek çıkmıştı. Esasında ulaşılan bu üç sonuca göre şöyle bir değerlendirme yapılabilir. Bir bireyin sağlıklı bir ilişkisi olduğunda kendisini değerli ve önemli hissediyor. Kendisini değerli ve önemli hissettiğinde de, narsistik kişilik puanı, ilişki doyumu ve başkalarına güvenme puanı artıyor, bunun yanında kaçınma

puanı da düşüyor. Dolayısıyla bir insanın kendisini önemli ve değerli hissetmesinin ne kadar hayati olduğu net bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu tespit de bizleri sağlıklı bir bebeklik ve çocukluk geçirmenin insanın tüm hayatını, karakterini ve hayata bakış açısını belirlemede başat rolüne götürmektedir.

5.4. Katılımcıların Tüm Ölçek Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Katılımcıların narsist kişilik düzeyleri ile genel patolojik narsisizm, ilişki doyum ve güven arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur. Bu bulgulara göre; katılımcıların genel patolojik narsisizm, ilişki doyum ve güven puanları arttıkça, katılımcıların narsist kişilik puanlarının artacağını göstermektedir. Katılımcıların narsist kişilik düzeyleri, ilişki doyum ve güven arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki olması beklenen bir sonuçtur. Ancak burada genel patolojik narsisizm puanının da bu üç boyut ile pozitif bir ilişki de olması ilginçtir.

Katılımcıların narsist kişilik düzeyleri ile kaçınma arasında düşük düzeyde negatif ilişki bulunmuştur. Bu bulgulara göre; katılımcıların kaçınma puanları arttıkça, katılımcıların narsist kişilik puanlarının azalacağını göstermektedir. Genellikle özgüveni yüksek, kendi ile barışık kişilik özelliklerine sahip bireylerin narsistik puanlarının yüksek olduğu düşünüldüğünde, bu tür bireylerin kaçınma puanlarının düşük olması da son derece normal ve beklenen bir sonuçtur.

Katılımcıların patolojik narsisizm düzeyleri ile kaygı ve kaçınma arasında düşük ve orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur. Bu bulgulara göre; katılımcıların kaygı ve kaçınma puanları arttıkça, katılımcıların patolojik narsisizm puanlarının artacağını göstermektedir. Katılımcıların patolojik narsisizm düzeyleri ile ilişki doyum arasında ilişki tespit edilememiştir. Kaygı, kaçınma alt boyutları ile patolojik narsisizm ölçeği arasında pozitif bir korelasyon olması da anlaşılabilir bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira patolojik narsistik kişilik özelliği sergileyen bireylerin kırılgan benlikleri, fark edilmeye yönelik beklentileri bu kişilerin kaçınan ve kaygılı bir davranış sergilemelerine neden olabilmektedir.

Katılımcıların ilişki doyum düzeyleri ile kaygı ve kaçınma arasında düşük ve orta düzeyde negatif ilişki bulunmuştur. Bu bulgulara göre; katılımcıların kaygı ve kaçınma puanları arttıkça, katılımcıların ilişki doyum puanlarının azalacağını göstermektedir. Katılımcıların ilişki doyum düzeyleri ile güven puanları arasında orta düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur. Bu bulgulara göre; katılımcıların güven puanları

artıkça, katılımcıların ilişki doyum puanlarının artacağını göstermektedir. Literatürde buna benzer sonuçlara ulaşan çalışmalar da mevcuttur. Kaçınan kişilik özelliği sergileyen bireylerin bu puanları düşük olanlara nazaran başkalarına da az güvenen, ilişkilere dair olumlu yönde beklentileri olmayan, dolayısıyla ilişki doyumunu düşük ve yakın ilişki tesis etmekte tereddüt eden bireyler olduğu yapılan araştırmalarda ortaya çıkmaktadır (Sümer ve Güngör, 1999).

Alan yazın tarandığında bağlanma stilleri ile narsisizm arasındaki ilişkiyi tespit etmeye yönelik araştırmaların çok sınırlı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, patolojik narsistik kişilik özelliği gösteren bireylerin daha çok korkulu ve kaçınan bağlanma özellikleri sergilediklerine ilişkin, bu çalışma ile paralel sonuçlara ulaşan araştırmalar mevcuttur (Dickinson ve Pincus, 2003) Yine başka bir çalışmada narsisizmin korkulu(kaygılı) ve kayıtsız(kaçınan) bağlanma stilleri ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. (Miller ve ark., 2011).

5.5. İlişki Doyumu ve Bağlanma Stilleri Üzerine Narsist Kişilik ve Patolojik Narsisizmin Etkisinin İncelenmesi

Yapılan çoklu regresyon analizi neticesinde ilişki doyumunu üzerinde patolojik narsisizmin etkisinin anlamsız olduğu, ancak narsist kişiliğin etkisinin anlamlı olduğu görülmüştür. Bu da katılımcıların narsist kişilik puanları arttıkça, katılımcıların ilişki doyumlarının artacağını göstermektedir.

Yapılan bir başka çalışmada ilişki doyumunu ile narsisizm puanı arasında negatif yönde ilişki tespit edilmiştir. Narsisizm puanı yükseldikçe ilişki süresinin kısaldığı bunun yanında ilişki sayısının arttığı da belirlenmiştir (Lam, 2012). Narsisizm ile ilişki doyumunu arasında anlamlı ilişkinin olmadığını belirleyen çalışmalar da bulunmaktadır (Link ve Bailey, 2010).

Narsisizmin çok boyutlu doğası gereği çeşitli araştırmalarda farklı kavramların kullanıldığı görülmektedir (patolojik narsisizm ve patolojik olmayan narsisizm, büyüklenmeci narsisizm ve kırılabilir narsisizm, açık narsisizm ve örtük narsisizm). Narsisizmle ilişki doyumunu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmada açık narsisizmin ilişki doyumunu ile pozitif ilişkili, örtük narsisizmin(patolojik narsisizm) ise negatif ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Demirci ve Füsün, 2017).

Analiz sonucu bağlanma stilleri alt boyutu kaygı puanları üzerinde narsist kişiliğin etkisinin anlamsız olduğu bununla beraber, patolojik narsisizmin etkisinin anlamlı olduğu görülmüştür. Bu model, katılımcıların patolojik narsisizm puanları arttıkça, katılımcıların kaygı puanlarının artacağını göstermektedir.

Kaçınma puanları üzerinde narsist kişiliğin ve patolojik narsisizmin etkisinin anlamlı olduğu görülmüştür. Bu model, katılımcıların narsist kişilik puanları arttıkça, katılımcıların kaçınma puanlarının azaldığını, patolojik narsisizm puanları arttıkça, katılımcıların kaçınma puanlarının ise arttığını göstermektedir. Literatürde burada ulaşılan sonuçlara benzer sonuçlar olduğu görülmektedir(Şen ve Barışkın, 2019).

Güven puanları üzerinde narsist kişiliğin etkisi anlamlı, patolojik narsisizmin etkisinin ise anlamsız olduğu görülmüştür. Bu model, katılımcıların narsist kişilik puanları arttıkça, katılımcıların güven puanlarının da artacağını göstermektedir. Burada kurulan regresyon modeli ile ortaya çıkan sonuçların çalışmanın genelinde ulaşılan sonuçlarla uyumlu olduğu söylenebilir.

Bir başka araştırmaya göre, narsisizm düzeyi ile kaygılı bağlanma stili ve kaçınan bağlanma stili arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Bir başka ifadeyle, güvensiz bağlanma stili arttıkça narsisizm düzeyi azalmaktadır(Leyla ve Kalkan, 2019). Güvensiz bağlanma stili ve narsisizm düzeyi arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılan benzer çalışmalar bulunmaktadır (Pistole, 1995; Smolewska & Dion, 2005) Bu durum, güvensiz bağlanma stili ve yüksek narsisizm düzeyinin her ikisinin de patolojik bir durum olması gerekçesine dayandırılabilir. Zira yapılan bir diğer araştırmada narsisizm kişilik puanı ile kaçınan bağlanma arasında negatif bir ilişki, patolojik narsisizm ile kaçınan bağlanma arasında ise pozitif bir ilişki tespit edilmiştir (Elibol ve Tok, 2019). Ancak burada ayırt edilmesi gereken, narsisizmin hangi dereceye kadar sağlıklı veya normal görülebileceği konusudur. Nitekim narsisizmin tehlikeli boyutlara ulaşmadığı sürece gerekli ve değerli bir eğilim olarak kabul edilmektedir (Cihangiroğlu, 2012). Bunun yanında bazı çalışmalarda narsisizm ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır(Özdemir, 2017).

5.6. Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma zaman ve maliyet sınırlılıkları sebebiyle tek bir şehirde ve o şehirdeki bir üniversitede eğitim gören 300 öğrenci ile yapılmıştır. Dolayısıyla bu durum ulaşılan sonuçları örneklem grubunun özellikleri ile sınırlandırmıştır.

Diğer bir sınırlık ise toplanan verilerin niteliğine yöneliktir. Zira bu tür narsisizm kişilik özelliklerini tespit etmeye yönelik araştırmalarda bireylere öz bildirimlerine yönelik sorular sorulmaktadır. Bu tarz sorulara narsistik kişilik özelliklerine sahip bireylerin subjektif cevap vermiş olma ihtimalleri de göz ardı edilmemelidir.

5.7. Öneriler

Bu çalışmada ulaşılan sonuçlar kapsamında, sonraki araştırmalara katkıda bulunmak adına aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

Bu çalışmanın örneklemini Bursa Uludağ Üniversitesi'nde öğrenim gören 300 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Yaş aralığının dar olduğu ve katılımcıların benzer profil sergileme eğiliminde olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçların evrene genellenebilmesi için farklı üniversitelerden, farklı yaş gruplarından ve farklı sosyo-kültürel düzeyden öğrencilere ulaşılması daha güvenilir sonuçlar alınmasına katkıda bulunabilir.

Bu araştırmada narsistik kişilik özellikleri ile bağlanma stilleri ve ilişki doyumu arasındaki ilişki, anketlerle tespit edilmeye çalışılmıştır. Özellikle kültürler arası farklılıklardan dolayı ölçeklerdeki sorular farklı yorumlanabilmektedir. Her ne kadar zaman ve maliyet açısından uygulanabilirliği çok zor olsa da, bu alanlarda yapılacak en sıhhatli ve güvenilir çalışmaların, bire bir görüşmeler olduğu söylenebilir.

Yukarıda da ifade edildiği üzere, bireyleri gözlemlemeden, belirli durumlar karşısında verdikleri anlık nasıl reaksiyonlar nazarı itibara alınmadan, narsistik kişilik özelliklerin tespiti hem zor, hem de yanıltıcı olabilir. Bu bakımdan bu tür bireylerin daha isabetli tespitine yönelik özel senaryolar geliştirilmeli, bu esnada mümkünse beyin görüntüleme, jest/mimik okuma tekniklerine ve fizyolojik tepkilerinin analiz edilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Bir önceki bölümde de ifade edildiği üzere katılımcıların bağlanma stillerinden kaçınma puanlarının yaşa göre farklılaştığı, özellikle üniversiteye yeni başlayan 18-22 yaş aralığındaki katılımcıların kaçınma puanlarının, 22-25 yaş ve 26 yaş üzerindeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmüştür. Benzer çalışmalarda da buna paralel sonuçlara ulaşılmıştır(Özdemir, 2017). Bu kapsamda, üniversite yönetimi tarafından üniversiteye yeni başlayan ve yeni bir çevreye uyum sağlamaya çalışan gençlerde kaçınma, kaygılı bağlanma ve patolojik narsistik eğilimlerini azaltmaya yönelik tedbirleri ve eğitim seminerleri planlanabilir..

Bu çalışmanın farklılıkları değerlendirildiğinde, literatürde genel narsistik özelliklerin patolojik narsisizm ile birlikte ilişki doyumu ve bağlanma stillerini nasıl etkilediğine dair son derece sınırlı çalışmaların olmasıdır. Çalışmalar çoğunlukla büyülenmeci narsisizm etrafında yapılmaktadır (Dhawan ve ark., 2010).

Bununla birlikte narsistik kişiliğin iki yönlü bir yapıya sahip olduğu genel kabul görmüştür (Akhtar ve Thompson, 1982). Özellikle kişilik bozukluğu olarak nitelendirilmeyen patolojik narsisizmde grandiyöz özellikler sergileyen bireyler kadar kırılabilir narsistik nitelikler sergileyen kişilerin de olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, patolojik ve kırılabilir narsisizmin boyutlarına ilişkin faktörlerin kültürlere uygun olarak ortaya çıkartılmasının, bu kavramın doğasının anlaşılmasında ve bireylere uygulanabilecek tekniklerin geliştirilmesinde son derece önemli ve faydalı olacağı düşünülmektedir.

Çalışmamızda ulaşılan sonuçlardan bir diğeri de, katılımcıların narsistik kişilik puanları arttıkça, katılımcıların ilişki doyumlarının artacağı yönündedir. Bu alanda yapılan araştırmalarda farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir (Doğaner, 2014). Narsistik kişilik özelliğinin hepimizde bir dereceye kadar bulunması son derece normaldir. Ancak, bu özelliğin düzeyi arttıkça sosyal ilişkilere zarar vermeye başlayabilir. Bu çalışmanın kavramsal çerçeve bölümünde de açıklandığı üzere özellikle anne, baba (bakım veren) davranışlarının bireyin narsistik eğilimlerinde belirleyici olduğu görülmektedir. Bu nedenle üniversitelerde, öncelikle geleceğin anne adayları öğrencilere konu ile ilgili psikolojik danışmanlık yapılması faydalı olabilir. Öğrencilere bebeklerinin fiziksel ihtiyaçlarını karşılamanın yanı sıra hatta bundan çok daha önemli olarak duygusal açıkları doyurmada hassasiyet göstermeleri noktasında eğitimler verilebilir.

Narsistik kişilik özelliklerinin bireyin bağlanma stilleri ve ilişki doyumu üzerinde etkisinin olduğu gerek daha önceki çalışmalarda, gerekse bu çalışmada ortaya konmuştur. Bu tespitten hareketle bireylerin sağlıklı bir yaşam sürdürebilmeleri için sağlıklı bir narsistik kişiliğe sahip olmalarının önemi yadsınamaz. İşte bu noktada narsisizmi etkileyen unsurların doğru tespit edilmesi hususu ön plana çıkmaktadır. Narsistik kişilik yapısını şekillendiren faktörler; çocukluk deneyimleri, aile dinamikleri, özgüven düzeyi, kültürel ve sosyal faktörler vb. şeklinde özetlenebilir. Çalışmaların evrene genellenebilmesi için narsisizm kişilik özelliklerini tespiti ve analize yönelik bu tür araştırmalarda örneklemin belirli bir bölge, dar yaş aralığı ya da

benzer kültürel çevre ile sınırlandırılmaması gerekir. Bunun yerine ülkenin farklı kültürel bölgelerinde farklı sosyo-ekonomik nitelikler sergileyen çok değişik yaş gruplarındaki bireylerle bu tür çalışmalar yapılabilir.

Evrenin sonsuzluğu adeta insanoğlunun içine doğru uzanmaktadır. Binlerce yıldır bu karmaşık varlığı anlama yolculuğu tüm hızıyla devam etmektedir. İnsanoğlunun karanlık bilinçaltının aydınlatılmasına yönelik yapılan her araştırma, bizleri bu aydınlığın sonunda bambaşka karanlıklar ile tanıştıran hayretler içerisinde bırakmaktadır. Bu anlayıştan hareketle, bireyin narsisizm eğilimlerini doğru analiz etmek adına, bu eğilimi daha doğru anlamamızı sağlayacak farklı değişkenler kullanmak, sonraki çalışmalara daha geniş bir perspektif sunacaktır.

KAYNAKÇA

- A. F., Houston, J. M., Walker, C. ve Houston, M. A. (2011). Exploring the relationship between two forms of narcissism and competitiveness. *Personality and Individual Differences*, 51, 779–782.
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates
- Akhtar, S., & Thompson, J. A. (1982). Overview: Narcissitic personality disorder. *American Journal of Psychiatry*, 139(1), 12–20.
- Aksoy, Z. (2021). *Üniversite Öğrencilerinde İlişki Doyumu İle Narsisistik Kişilik Özellikleri İlişkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi.
- Atak H, Çok F (2010) Beliren yetişkinlik (emerging adulthood): insan yaşamında yeni bir dönem. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17:39-50.
- Atak, H. (2011). Kimlik gelişimi ve kimlik biçimlenmesi: Kuramsal bir değerlendirme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(1), 163-213
- Atak, H. ve Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve Aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4): 520-546 doi:10.5455/cap.20120431
- Atay, S. (2009). Narsisistik Kişilik Envanteri'nin Türkçe'ye Standardizasyonu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 181-196.
- Atay, S. (2009). Narsistik Kişilik Envanteri'nin Türkçe'ye standardizasyonu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 181-196.
- Aydın, A. ve Akgün, S.(2014). Ergenlerde reaktif-proaktif saldırganlık, öfke ve narsisizm ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 29 (73), 44-56
- Bahadır, Ş. (2006). *Romantik İlişkilerde Bağlanma Stilleri, Çatışma Çözme Stratejileri ve Olumsuz Duygudurumunu Düzenleme Arasındaki İlişki*. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006 (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-241.
- Behary, W. (2014) *Narsistle Ateşkes, Ben merkezci Biriyle Ayakta Kalma ve Gelişme* Çev. Melis Caner Nihan Azizlerli. Psikonet Yayınevi
- Besser, A. ve Priel, B. (2009). Emotional responses to a romantic partner's imaginary rejection: The roles of attachment anxiety, covert narcissism, and self-evaluation. *Journal of Personality*, 77 (1), 287-325.
- Beştav, G. F. (2007). *Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Beştav, G. F. (2007). *Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

- Bowlby J. (1999). *Attachment and Loss*. New York, Basic Books.
- Bowlby J. Attachment and loss. Vol. 2. Separation: Anxiety and anger. New York: Basic Books; 1973.
- Bowlby, J. A. (1988). *Secure Base: Clinical Applications of Attachment Theory*. London: Routledge.
- Bozkurt, A. (2014). *Evli Bireylerde Bağlanma Stilleri, Aile İçi Eşler Arası Şiddet ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul, 2014 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Bozkuş, O. ve Araz, A. (2015). Narsisizm ve evlilik uyumu ilişkisinde reddedilme duyarlılığı ve olumlu yanlısamaların aracı rolü. *Nesne Psikoloji Dergisi* 3(6), 29-54.
- Brennan, KA., Clark, Cl. and Shaver, Pr. (1998). Self-report measurement of adult attachment. An integrative overview. Editor: Simpson, JA, Rholes, WS. *Attachment Theory and Close Relationships*, Guilford Press New York, Page 46-76.
- Budak, B. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Aşka İlişkin Tutumları ve İlişki Doyumlarının Kişilik Özellikleri İle İlişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Burger, J.M., (2006). *Kişilik*. (İ.D. Erguvan Sarıoğlu Çev.). İstanbul: Kaknüs.
- Burleson, B. R. ve Wayne H. (1997). The relationship between communication skill and marital satisfaction: Some moderating effects. *Journal of Marriage and the Family*, 59(4), 884-902.
- Butzer, B. ve Kuiper, N. A. (2008). Humor use in romantic relationships: The effects of relationship satisfaction and pleasant versus conflict situations. *The Journal of Psychology*, 142(3), 245-260.
- Büyüküngör, A. (2016) *The Turkish adaption of the Pathological Narcissism Inventory*. (Yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analiz El Kitabı* (27. Baskı). Ankara: PEGEM Yayınları.
- Büyükaşahin, A. (2006). *Yakın ilişkilerde bağlanım: yatırım modelinin bağlanma stilleri ve bazı ilişkisel değişkenler yönünden incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Campbell, W. and Foster C.A. (2002). Narcissism and Commitment in Romantic Relationships: An Investment Model Analysis. *Personality and Social Psychology Bulletin*, (28)4
- Campbell, W. K. & Miller, J. D. (2013). Narcissistic personality disorder and the fivefactor model: Delineating narcissistic personality disorder, grandiose narcissism, and vulnerable narcissism. *Personality disorders and the five-factor model of personality* (3rd ed.) içinde (133-145). Washington, DC, US: American Psychological Association.
- Campbell, W. K., & Foster, J. D. (2007). *The narcissistic self: Background, an extended agency model, and ongoing controversies*. In R. W. Robins, R. C.

- Fraley, & R. F. Krueger (Eds.), Handbook of research methods in personality psychology (pp. 115-133). Guilford Press.
- Campbell, W. K., & Foster, J. D. (2007). The narcissistic self: Background, an extended agency model, and ongoing controversies. In C. Sedikides & S. Spencer (Eds.), *The Self* (pp. 115-138). Psychology Press.
- Cihangirođlu, N , Teke, A , Uzuntarla, Y , Uđrak, U . (2015). Narsist kişilik eğilimleri ile kurumsal bağlılık dūzeyleri arasındaki ilişkinin analizi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 1-18
- Cihangiroğlu, N. (2012). Narsistik kişilik ile kuramsal bağlılık arasında bir ilişki var mıdır? *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 11(2), 119-126.
- Cihangiroğlu, N. ve ark. (2014). Narsistik Kişilik Özellikleri Kurumsal Bağlılığı Etkiler mi? *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 15, Sayı 2.
- Clark, M. S., & Mills, J. R. (2012). A theory of communal (and exchange) relationships. In P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski, & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of theories of social psychology* (pp. 232–250). Sage Publications Ltd
- Cooper, M.L., Shaver., P.R., ve Collins, N.L. (1998). Attachment styles, emotion regulation, and adjustment in adolescence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 1380-1397.
- Curun F (2001) *The effects of sexism and sex role orientation on relationship satisfaction*. Unpublished Master Thesis, M.E.T.U. Ankara.
- Çapan, E. (2009). Öğretmen Adaylarının Kişilerarası İlişkileri ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 127-142
- David A. and Anne L. (2019). *Oyun Terapisi Kapsamlı ve Uygulama Rehberi*, Çev, Derya Nesrin Bıyıklı ve Būke Tuncel, Apamer Psikoloji Yayınları, İstanbul,2019, s. 131.
- Demir, M. (2008). Sweetheart you really make me happy: romantic relationship quality and personality as predictors of happiness among emerging adulthood. *Journal of Happiness Studies*, 9, 257-277.
- Demir, M. (2008). Sweetheart you really make me happy: romantic relationship quality and personality as predictors of happiness among emerging adulthood. *Journal of Happiness Studies*, 9, 257-277.
- Demir, Z. B., & Ergūn, D. (2021). *Üniversite Öđrencilerinde Narsistik Kiřilik Özellikleri İle Kaygı ve Depresyon Dūzeyleri Arasındaki İliřkinin incelenmesi*. [Yayımlanmamıř yüksek lisans tezi] Yakın Dođu
- Demirci, İ., & Fūsun, E. K. ř. İ. (2017). Büyüklenmeci narsisizmin iki farklı yūzü: Narsistik hayranlık ve rekabetin mutlulukla iliřkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakūltesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 46(46), 37-58.
- Demirel, C. (2018) *Yetişkinlerde Bağlanma Stillerinin Mutluluk, Yaşam Doyumu ve Depresyon ile İlişkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Işık Üniversitesi
- Demirel, H., Altın, M, Yalçın, Y. ve Demir, H. (2018). Spor Yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin narsisizm seviyelerinin karşılaştırılması. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 72-77 .

- Demirtaş, S. Ç. (2010). *The role of gender, relationship status, romantic relationship satisfaction and commitment to career choice in the components of subjective well-being among senior university students* (Yayımlanmamış master thesis). Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Dhawan, N., Kunik, M. E., Oldham, J., & Coverdale, J. (2010). Prevalence and treatment of narcissistic personality disorder in the community: A systematic review. *Comprehensive Psychiatry*, 51, 333-339.
- Dickinson, K. A. and Pincus, A. L. (2003). Interpersonal analysis of grandiose and vulnerable narcissism. *Journal of Personality Disorders*, 17 (3), 188-207.
- Dickinson, K. A. ve Pincus, A. L. (2003). Interpersonal analysis of grandiose and vulnerable narcissism. *Journal of Personality Disorders*, 17 (3), 188-207.
- Doğaner, B. (2014). *Romantik İlişkileri olan üniversite öğrencilerinin narsistik kişilik eğilimi düzeylerine göre; ilişki bağlanımı, ilişki doyumu ve benlik saygılarının incelenmesi: İstanbul ili Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi. İstanbul.
- Eldoğan, D.(2016). Hangi narsisizm? Büyüklenmeci ve kırılğan narsizmin karşılaştırılmasına ilişkin bir gözden geçirme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19 (37), 1-10.
- Elibol, Ş., & TOK, E. S. S. (2019). Bağlanma stilleri, duygu düzenleme, reddedilme duyarlılığı, yakınlık korkusu ve kendini saklamanın kırılğan narsisizm ile ilişkisi. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*, 6(2), 127-148.
- Emmons, R. A. (1984). Factor analysis and construct validity of Narcissistic Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 48(3), 291-300.
- Emmons, R. A. (1987). Narcissism: Theory and measurement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 11-17.
- Erdem, Ş. ve Kabasakal, Z. (2005). Psikolojik İyi Olma ve Yetişkin Bağlanma Boyutları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 82-90, s. 87.
- Erözkan (2011). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Karar Stratejileri, *Uluslar arası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:2, Sayı:3 s: (60-7
- Eryavuz, A. (2006). *Çocuklukta Algılanan Ebeveyn Kabul veya Reddinin Yetişkinlik Dönemi Yakın İlişkileri Üzerindeki Etkileri* (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Finzi-Dotton, R., Har-Even, D. ve Raz, G. (2011). Who is sensitive to rejection? The role of attachment, narcissism and fear of intimacy. E. Kourkoutas ve F. Erkman (Ed.), *Interpersonal acceptance and rejection: Social, emotional, and educational contexts* içinde (s. 183-197). Brown Walker Press, Boca Raton.
- Firestone, R. W., & Catlett, J. (1999). *Fear of Intimacy* (1. Basım). American Psychological Association.
- Frankl, V. E. (1998) *Duyulmayan anlam çılgılığı*. (S. Budak, Çev.). İstanbul: Öteki Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi, 1977).
- Freud, S. (1998). *Narsizm Üzerine ve Schreber Vakası*. Çev. B. Büyükkal ve S.M. Tura. İstanbul: Metis Yayınları Ltd.

- Furman, W. & Buhrmester, D. (1992). Age and sex differences in perceptions of networks of personal relationships. *Child Development*, 63, 103-115.
- Galinha, I. C. (2013). Adult attachment, love styles, relationship experiences and subjective well-being: Cross-cultural and gender comparison between Americans, Portuguese, and Mozambicans. *Social Indicators Research*, 119(2), 823-852.
- Gökmen, D. (2009). *Kadın Sığınma Evi'nde Yaşayan Şiddet Görmüş Kadınlar İle Eşleriyle Birlikte Yaşayan Şiddet Görmüş Kadınlar Arasındaki Psikolojik Dayanıklılık ve Bağlanma Durumlarının Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Grijalva, E. ve ark. (2015). Gender differences in narcissism: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 141(2), 261–310.
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W., & Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 141(2), 261-310.
- Güler, A.(2012). Depresif bulguları olan narsisistik olgunun roschach testiyle değerlendirilmesi. *Psikopatoloji ve Projektif Testler Dergisi*. 17(1), 51-60.
- Günay, S. (2007). *Evlilik Çatışması, Nedensellik-Sorumluluk Yüklemeleri, Eşlerin Evlilik İlişkisinden Sağladıkları Genel Doyuma İlişkin Görüşleri ve Evliliğe İlişkin Değerlendirmeler Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hamarta, E. (2004). Bağlanma teorisi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1). 53-66
- Hendrick, S. and Hendrick, C. (1995). Gender Differences and Similarities In Sex and Love. *Personal Relationships*, 2, 55-65
- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 50, 93–98.
- Hendrick, S. S. ve Hendrick, C. (1995). Gender differences and similarities in sex and love. *Personal Relationships*, 2, 55-65.
- Hendrick, S.,S.(1988). *A generic measure of relationship satisfaction*. *Journal of Marriage and Family*, 50, 93-98
- Hill, P. L., & Roberts, B. W. (2017). Narcissism and aging. *Journal of Research in Personality*, 68, 38-44.
- Hünler, O. S. ve Gençöz, T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyumu ilişkisi: algılanan evlilik problemleri çözümünün rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(51), 99-108.
- İmamoğlu, E. (2009). Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Marmara Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı*
- Jonason, P. K., Li, N. P., Webster, G. D., & Schmitt, D. P. (2012). The dark triad: Facilitating a short-term mating strategy in men. *European Journal of Personality*, 26(3), 216-231.
- Jones, E. (1913). The God-Complex. *In Essays in Applied Psychoanalysis (Vol. 2)*. London: The Hogarth Press Ltd. and the Institute of Psycho-Analysis.

- Jose, O. ve Alfons, V. (2007). Do demographics affect marital satisfaction? *Journal of Sex and Marital Therapy*, 33, 73-85.
- Kalkan, M. ve Yalçın, İ. (2012). *Evlilik öncesi dönem ve romantik ilişkiler*. M. Kalkan, ve Z. Hamamcı (Ed.), *Evlilik öncesi psikolojik danışma içinde* (s.1-9). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karaaziz, M. ve Erdem, A. İ. (2013). Narsisizm ve narsisizmle ilgili araştırmalar üzerine bir gözden geçirme. *Nesne*, 1 (2), 44-59.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel yayıncılık
- Kernberg, Otto (2012). *Sınır Durumlar ve Patolojik Narsisizm* (M. Atakay, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları
- Keskin, G. Çam, O. “Çocuk Cinsel İstismarına Psikodinamik Bakış açısı ve Hemşirelik Yaklaşımı“, Ege Üniversitesi Hemşirelik Y. O.
- Kızıltan, H. (2004). *Narsisizm ve psikopatolojisi*. <http://www.psikomitoloji.com>
- Kirci, M., & Kirci, N. (2020). Exploring the associations between narcissism, intentions towards infidelity, and relationship satisfaction: Attachment styles as a moderator. *Journal of Sex Research*, 57(9), 1141-1152. doi: 10.1080/00224499.2019.1709139
- Kirci, M., & Kirci, N. (2020). Exploring the associations between narcissism, intentions towards infidelity, and relationship satisfaction: Attachment styles as a moderator. *Journal of Sex Research*, 57(9), 1141-1152.
- Koşan, Y. (2015). *Üniversite öğrencilerinin facebook kullanımının narsisizm ve saldırganlık düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Köroğlu, E. ve Bayraktar, S. (2007). *Kişilik bozuklukları*. Ankara: HYB Basım Yayın
- Lam, Z. K.W. (2012). Narcissism and romantic relationship: The mediating role of perception discrepancy. *Discovery – SS Student E-Journal*, 1, 1-20
- Lane, R. D. and Fink, G. R. (2015). “Neural Activation During Selective Attention to Subjective Emotional Responses”, *Neuroreport*, 8(18), 3969-3972, p.3970.
- Lavner, J. A., Lamkin, J., Miller, J. D., & Campbell, W. K. (2017). Narcissism and newlywed marriage: Partner characteristics and marital trajectories. *Personal Disorders*, 8(3), 239-248. doi: 10.1037/per0000225
- Leyla, K. ve Kalkan, M. (2019). Üniversite öğrencilerinde narsisistik eğilimler, bağlanma stilleri ve sosyal medya kullanımı. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (2), 243-249.
- Link, C. ve Bailey, W. (2010). Narcissism, relationship satisfaction, and emotional intelligence among female college students. *discovery, the student journal of dale bumpers college of agricultural, food and life sciences. University of Arkansas System Division of Agriculture*, 11, 27-32
- Lowen, A. (2013). *Narsisizm Gerçek Benliğin İnkârı*, (Çev.: Tamer Çetin), İstanbul: Sem Yayınevi.
- Markus, H. R. ve Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion, and motivation. *Psychological Review*, 98(2), 224-253.

- McWilliams, N. (2013). *Psikanalitik Tanı. Klinik Süreç İçinde Kişilik Yapısını Anlamak* (E. Kalem, Çev.) . İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Miller, J. D. & Campbell, W. K. (2008). Comparing clinical and social-personality conceptualizations of narcissism. *Journal of Personality*, 76 (3), 449-476.
- Miller, J. D. ve Maples, J. (2011). Trait personality models of narcissistic personality disorder, grandiose narcissism, and vulnerable narcissism. *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments* (71–88). Hoboken, NJ: Wiley
- Miller, J. D. ve Maples, J. (2011). Trait personality models of narcissistic personality disorder, grandiose narcissism, and vulnerable narcissism. *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments* (71–88). Hoboken, NJ: Wiley
- Miller, J. D., Campbell, W. K., & Pilkonis, P. A. (2007). Narcissistic personality disorder: Relations with distress and functional impairment. *Comprehensive Psychiatry*, 48(2), 170-177.
- Morf, C. C. & Rhodewalt, F. (2001) Unraveling the paradoxes of narcissism: A dynamic self-regulatory processing model. *Psychological Inquiry*, 12(4), 177-196.
- Nancy, C., Cooper, L. M., Albino, A. ve Allard, L. (2002). Psychosocial vulnerability from adolescence to childhood: A prospective study of attachment style differences in relationship functioning and partner choice. *Journal of Personality*, 70(6), 965-1008
- Onur B (2004) *Gelişim Psikolojisi Yetişkinlik, Yaşlılık, Ölüm*. 6. Baskı. Ankara: İmge Kitabevi.
- Orhan, G.(2014). Narsisizm etiyolojisi ve dindarlıkla ilişkisi. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri
- Özabacı, N. (2001). İlişki Niteliği Ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(162), 160-167.
- Özdemir, B.(2014). Narsisizm, algılanan aile tutumları, romantik ilişkiler ve cinsel tutumlar arasındaki ilişkiler. Yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Özdemir, H.E. (2017). *Bir Grup Üniversite Öğrencisinde Bağlanma Stilleri İle Narsisizm Arasındaki İlişki: Reddedilme Duyarlılığının Aracı Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- Özenç, E. (2002). *Bağlanma stilleri eş seçimi ile kritik ve kritik olmayan evlilik dönemlerindeki doyum üzerindeki rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Özkan, B. (2016). *Reddedilme Duyarlılığı ve İyimserliğin, Rasyonel Olmayan İlişki İnançları ile Romantik İlişki Doyumu Arasındaki İlişkilerde Aracı Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Ufuk Üniversitesi, Ankara
- Pallant, J. (2020). SPSS kullanma kılavuzu (3. baskı). (S. Balcı, & B. Ahi, Çev.) Anı yayınları.

- Perilloux, C. ve Buss, D. M. (2008). Breaking up romantic relationships: costs experienced and coping strategies deployed. *Evolutionary Psychology*, 6(1), 164-181.
- Pincus, A. L., & Gurtman, M. B. (2003). Interpersonal assessment. J. S. Wiggins (Ed.), *Paradigms of personality assessment* içinde (246–261). New York, NY: Guilford.
- Pincus, A. L., Cain, N. M., & Wright, A. G. C. (2014). Narcissistic grandiosity and narcissistic vulnerability in psychotherapy. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 5(4), 439–443.
- Pincus, A.L., Ansell, E.B., Pimentel, C.A., Cain, N.M., Wright, A.G.C., & Levy, K.N. (2009). Initial construction and validation of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychological Assessment*, 21(3), 365–379.
- Pistole, M. C. (1995). Adult attachment style and narcissistic vulnerability. *Psychoanalytic Psychology*, 12(1), 115-126.
- Pulver, S. E. (1970). Narcissism: The Term and the Concept. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 18(2), April, 319-342.
- Raskin, R. N., & Hall, C. S. (1979). A narcissistic personality inventory. *Psychological Reports*, 45(2), 590.
- Raskin, R. N., Novacek, J., & Hogan, R. (1991). Narcissistic self-esteem management. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(6), 911–918.
- Raskin, R. ve Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the narcissistic personality inventory and further evidence of its construct validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(5), 890-902.
- Raskin, R., & Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the Narcissistic Personality Inventory and further evidence of its construct validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(5), 890-902.
- Rhodewalt, F., & Morf, C. C. (1998). On self-aggrandizement and anger: A temporal analysis of narcissism and affective reactions to success and failure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(3), 672-685.
- Richardson, D. R., Medvin, N. ve Hammock, G. (1988). Love styles, relationship experience and sensation seeking: a test of validity. *Personality and Individual Differences*, 9, 645-661.
- Rosen, R. C. and others (2004). Male Sexual health questionnaire (MSHQ): Scale development and psychometric validation. *Urology*, 64, 777–782.
- Rusbult, C. E., Martz, J. M., & Agnew, C. R. (1998). The investment model scale: measuring commitment level, satisfaction level, quality of alternatives, and investment size. *Personal Relationships*, 5, 357-391
- Sakallı, N. (2003). How do romantic relationship satisfaction, gender stereotypes and gender relate to future time orientation in romantic relationships?. *The Journal of Psychology*, 137(3), 294-303.
- Sarı, T. (2008). *Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

- Sarı, T. (2008). *Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Schwarzwald, J., Koslowsky, M. ve Izhak-Nir, E.B. (2008). Gender role ideology as a moderator of the relationship between social power tactics and marital satisfaction. *Sex Roles*, 59(9-10), 657–669. doi: 10.1007/s11199-008-9454-y
- Shao, C., Lee J. and Huang, D. (2004). Video Game Addiction in Children and Teenagers in Taiwan. *Cyberpsychology & Behavior*, 7(5), 571– 581
- Smolewska, K., & Dion, K. L. (2005). Narcissism and adult attachment: A multivariate approach. *Self and Identity*, 4, 5968.
- Soyer, R. B., Rovenpor, J. L., Kopelman, R. E., Mullins, L. S., & Watson, P. J. (2001). Further assessment of the construct validity of four measures of narcissism: Replication and extension. *The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*, 135(3), 245-258.
- Sprecher, S. and Hendrick, S. S. (2004) Self-Disclosure In Intimate Relationships: Associations with Individual And Relationship Characteristics Over Time *Journal of Social and Clinical Psychology*, (23), 6, pp. 857-877
- Stackert, R.A. ve Bursik, K. (2003). Why I am unsatisfied? Adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 34, 1419- 1429.
- Sümer, N. (2006). Yetişkin bağlanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*.
- Sümer, N. ve Güngör, D.(1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma, *Türk Psikoloji Dergisi*. 14(43). 71-106
- Sümer, N., Sayıl, M. ve Kazak Berument, S. (2016). *Anne Duyarlılığı ve Çocuklarda Bağlanma*. İstanbul: Koç Üniversitesi.
- Sümer, N., ve Güngör, D. (1999). Çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, benlik değerlendirmeleri ve yakın ilişkiler üzerindeki etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14, 35-58.
- Sümer, N., ve Güngör, D. (1999). Çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, benlik değerlendirmeleri ve yakın ilişkiler üzerindeki etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14, 35-58.
- Şen, G. ve Barışkın, E. (2019). Patolojik Narsisizm Envanterinin Türkçe Standardizasyonu, Geçerlik ve Güvenirliğinin Sınanması. *Türk Psikiyatri Dergisi*;30(2):118-29.
- Tabachnick and Fidell, (2013). B.G. Tabachnick, L.S. Fidell Using Multivariate Statistics (sixth ed.) Pearson, Boston.
- Taşköprü, M. (2013). *Evlilik doyumu ile problem çözme becerileri, stresle başa çıkma ve evlilik süresi arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi (Erişim no. 332630).

- Terzi, Ş.ve Cihangir, Z. (2009). Bağlanma Stillerinin Öznel İyi Olmayı ve Stresle Başa Çıkma Tutumlarını Yordama Gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*,1-11, s.7.
- Thomas KM, Wright AGC, Lukowitsky MR ve ark. (2012) Evidence for the criterion validity and clinical utility of the Pathological Narcissism *Inventory*. *Assess* 19:135-45.
- Timuroğlu, K. ve İşcan, F. (2008). İşyerinde narsisizm ve iş tatmini. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(2) 239-264.
- Topbas, M. (2004). “İnsanlığın Büyük Bir Ayıbı: Çocuk İstismarı”, TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 3(4): 76-80.
- Turan, K. (2022). *Narsisistik Kişilik Bozukluğu ve Psikodinamik Alt Tipleri*. Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi, 5(9).
- Türk, B.B. (2016). *Yetişkinlerde Bağlanma Biçimleri Kişilik Özellikleri ve Bu Özelliklerin Ruhsal Sorunlarla İlişisinin Araştırılması*. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Işık Üniversitesi, İstanbul. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- Tüzün O ve Sayar K. Bağlanma Kuramı ve Psikopatoloji. *Düşünen Adam* 2006; 19(1):24-39
- Universitesi.
- Üncü, S. (2007). *Duygusal zeka ve evlilik doyumu ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Van der Linden, S., Rosenthal, S. A., & Meijboom, F. L. (2022). The Effect of Relationship Status on Trait Narcissism in Women's Attraction to Narcissistic Men. *Personality and Individual Differences*, 186, 111-116.
- Wallace, H.M. & Baumeister, R.F. (2002). The performance of narcissists rises and falls with perceived opportunity for glory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(5), 819-834.
- Wardetzki, B. (2010). *Dişi narsisizm uçlarda yaşayanlar kabul görmeye olan açıklık* (F. S. Öztürk ve M. Ögünmez, Çev.). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Yalçın, İ. ve Ersever, O.G.(2015). İlişki Geliştirme Programının Üniversite Öğrencilerinin İlişki Doyum Düzeylerine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2).
- Yavuz, O. (2015). Evlilikte problem çözme becerisi ve evlilik doyumunun bilim sanat merkezinde çocuğu olan ve olmayan ebeveynler açısından karşılaştırılması (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi (Erişim no. 407144).
- Yavuz, T. (2018). *Üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu ve bağlanma stilleri arasındaki bağlantı* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi (Erişim no. 513442).
- Yavuz, T. (2018). *Üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu ve bağlanma stilleri arasındaki bağlantı* (Yüksek lisans tezi).

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi (Erişim no. 513442).

Young, L., & Pinsky, D. (2006). Narcissism and celebrity. *Journal of Research in Personality*, 40(5), 463-471.

Yörükan, T. (2020). *Bağlanma ve Sonraki Yaşlarda Görülen Etkileri*. İş Bankası Kültür Yayınları

Yumuşak, A. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları, Toplumsal Cinsiyetçilik ve Narsistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Osman Paşa Üniversitesi. Tokat

Yüceol, S. E. (2016). *Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar ile ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkiler* (Yüksek lisans tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> veri tabanından erişildi (Erişim no. 441119)

Zerenoğlu, L. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleriyleçocukluktaki Örselenme Yaşantıları Arasındaki İlişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. İzmir.

EKLER LİSTESİ

EK-1

SOSYODEMOGRAFİK VERİ FORMU

1.Yaşınız nedir? : _____

2. Cinsiyetiniz nedir?

Kadın

Erkek

3.Şu anda ki ilişki durumunuz nedir?

Var

Yok

4 . Varsa sahip olduğunuz ilişkinin türü nedir?

İlişkim var

Nişanlı

Evli

Diğer

5.Daha önce bir uzmandan psikolojik destek aldınız mı?

Evet

Hayır

6.Şu an kiminle/kimlerle yaşıyorsunuz?

Ailemle/Ebeveynlerimle

Yalnız yaşıyorum

Yurtta kalıyorum

Arkadaşlarımla ortak evde kalıyorum

Partnerimle Diğer

7. Herhangi bir psikolojik rahatsızlığınız var mı?

Varsa lütfen belirtiniz: _____

8. Daha önce hiç psikolojik veya psikiyatrik tedavi gördünüz mü?

Cevabınız evet ise lütfen ne tür bir tedavi aldığınızı belirtiniz: _____

9. Herhangi bir psikiyatrik ilaç kullanıyor musunuz?

Cevabınız evet ise lütfen ne tür bir tedavi aldığınızı belirtiniz: _____

10. Şu an halen psikolojik veya psikiyatrik tedavi görüyor musunuz?

Cevabınız evet ise lütfen belirtiniz: _____

EK-2

NARSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE)

Yönerge: Aşağıdaki her bir tutum çifti içinden, size en uygun olanını seçiniz.
Yanıtınızı her

bir maddenin yanındaki boş bırakılmış yere, A ya da B yazarak işaretleyiniz. Her bir tutum

çifti için yalnızca bir yanıtı işaretleyiniz ve lütfen hiçbir maddeyi atlamayınız.

- ____ 1. A İnsanlar bana iltifat ettiklerinde bazen utanırım.
B İyi biri olduğumu biliyorum, çünkü herkes böyle söylüyor.
- ____ 2. A Kalabalık içinde herhangi biri olmayı tercih ederim.
B İlgi merkezi olmayı severim.
- ____ 3. A Pek çok insandan ne daha iyi ne de daha kötüyüm.
B Özel biri olduğumu düşünüyorum.
- ____ 4. A İnsanlar üzerinde otorite kurmaktan hoşlanırım.
B Emirlere uymak beni rahatsız etmez.
- ____ 5. A İnsanları kendi isteklerime göre yönlendirmek bana kolay gelir.
B İnsanları kendi isteklerime göre yönlendirdiğimi farkettiğimde rahatsız olurum.
- ____ 6. A Layık olduğum saygıyı elde etme konusunda ısrarcıyım.
B Hakettiğim saygıyı genellikle görürüm.
- ____ 7. A Gösteriş yapmaktan kaçınırım.
B Genellikle fırsat bulduğumda gösteriş yaparım.
- ____ 8. A Her zaman ne yaptığımın bilincindeyimdir.
- ____ 9. A Bazen anlattıklarım ilgi çeker.
B Herkes benim anlattıklarımı dinlemekten hoşlanır.
- ____ 10. A İnsanlardan çok şey beklerim.
B Başkaları için bir şeyler yapmaktan hoşlanırım.

- ___11. A İlgi merkezi olmak çok hoşuma gider.
B İlgi merkezi olmak beni rahatsız eder.
- ___12. A Otorite olmak benim için pek anlam taşımaz.
B Öyle görünüyor ki insanlar her zaman benim otoritemi kabul ederler.
- ___13. A Büyük bir insan olacağım
B Başarılı olacağımı umut ediyorum.
- ___14. A İnsanlar söylediklerime genellikle inanırlar.
B İnsanları inanmalarını istediğim her şeye inandırabilirim.
- ___15. A Diğer insanlardan daha yetenekliyim.
B Diğer insanlardan öğreneceğim çok şey var.
- ___16. A Herkes gibi biriyim.
B Olağan üstü biriyim.

EK-3

PATOLOJİK NARSİZİZM ENVANTERİ (PNE)

Yönerge: Aşağıda 52 betimleyici ifade bulacaksınız. Lütfen her bir ifadeyi değerlendirmeye alınız ve sizi ne kadar iyi tarif ettiğini belirtiniz. İfadenin yanındaki çizgiye tek bir yanıt işaretleyeceksiniz. Her bir ifadenin, 6 derecelik ölçek üzerinden, sizi ne kadar iyi tarif ettiğini belirtiniz.

0	Bana hiç benzemiyor
1	Bana biraz benzemiyor
2	Bana çok az benzemiyor
3	Bana çok az benziyor
4	Bana biraz benziyor
5	Bana çok benziyor

- ___ 1. Kendimi sık sık hayran olunan ve saygı duyulan biri olarak hayal ederim.
- ___ 2. Kendime olan güvenimde sık sık dalgalanmalar olur.
- ___ 3. İnsanlar beni hayal kırıklığına uğrattığında onlardan beklentim olduğu için kendimden utanırım.
- ___ 4. Genellikle konuşarak her işin içinden çıkabilirim.
- ___ 5. Yalnızken kendimi iyi hissetmek benim için zordur.
- ___ 6. Başkalarıyla ilgilenerek kendimi iyi hissetmemi sağlayabilirim.
- ___ 7. Yardım istemekten nefret ederim.
- ___ 8. İnsanlar beni fark etmediğinde kendimi kötü hissetmeye başlarım.
- ___ 9. Başkalarının beni muhtaç ve bağımlı biri gibi görmesinden korktuğum için çoğunlukla ihtiyaçlarımı gizlerim.
- ___ 10. Herkesi istediğim her şeye inandırabilirim.
- ___ 11. İnsanlar onlar için yaptıklarımı fark etmediğinde, sinirden deliye dönerim.
- ___ 12. Yaptıklarım ya da söylediklerimle ilgilenmeyen insanlar sinirime dokunur.
- ___ 13. Hayranlık duymadığım birine, özel düşüncelerimi ve duygularımı açmam.
- ___ 14. Sık sık çevrem üzerinde çok büyük bir etkim olduğunun hayalini kurarım.

- ___ 15. İnsanları kolaylıkla kendi isteklerime göre yönlendirebilirim.
- ___ 16. Başkaları beni fark etmediğinde kendimi değersiz hissetmeye başlarım
- ___ 17. Beni hayal kırıklığına uğratacakları endişesiyle bazen insanlardan kaçırım
- ___ 18. Genelde, insanlardan istediğimi alamayınca çok öfkelenirim.
- ___ 19. Kendimi değerli hissetmem için, bazen önemseydiğim insanların beni bu konuda rahatlatmalarına ihtiyaç duyarım.
- ___ 20. Başkaları için bir şeyler yaptığımda onların da benim için bir şeyler yapmalarını beklerim.
- ___ 21. İnsanlar beklentilerimi karşılamadıklarında, istemiş olduklarım için sıklıkla utanç duyarım.
- ___ 22. Başkaları bana güven duyduklarında kendimi önemli hissederim
- ___ 23. İnsanların içini bir kitap gibi okuyabilirim.
- ___ 24. Başkaları beni hayal kırıklığına uğrattığında, çoğu kez kendime kızarım.
- ___ 25. Başkaları için fedakârlık yapmak beni daha iyi bir insan yapar.
- ___ 26. Çoğu kez olanaklarımın ötesinde olan şeyleri başardığımın hayalini kurarım.
- ___ 27. Onlardan istediklerimi yapmayacaklarından korktuğum için bazen insanlardan kaçınırım.
- ___ 28. İçimde hissettiğim zayıflığı başkalarına göstermek benim için zordur.
- ___ 29. Eleştirildiğim zaman öfkelenirim.
- ___ 30. Diğer insanların beni beğendiğini bilmediğim sürece kendimi iyi hissetmem zordur.
- ___ 31. Sık sık çabalarım için ödüllendirildiğim hayalini kurarım.
- ___ 32. Çoğu insanın benimle ilgilenmediğine yönelik düşünce ve endişelerle zihnimi meşgul ederim.
- ___ 33. Bana güvenen arkadaşlarım olmasından hoşlanırım çünkü bu bana kendimi önemli hissettirir.
- ___ 34. Onlar için yaptıklarım konusunda hakkımı teslim etmeyecekleri endişesiyle bazen insanlardan kaçınırım.
- ___ 35. Herkes benim anlattıklarımı dinlemekten hoşlanır.
- ___ 36. İnsanların beni sevdiğini bilmezsem, kendimi iyi hissetmekte zorlanırım.

- ___ 37. İnsanlar benim ne kadar iyi birisi olduğumu fark etmediklerinde rahatsız olurum
- ___ 38. Hak ettiğim her şeyi elde edene dek asla tatmin olmam.
- ___ 39. Yaptığım fedakârlıklarla ne kadar iyi bir insan olduğumu göstermeye çalışırım.
- ___ 40. İnsanlar beni fark etmediğinde hayal kırıklığına uğrarım
- ___ 41. Kendimi sık sık, başkalarının başarılarını kıskanırken buluyorum.
- ___ 42. Sık sık kahramanca davranışlarda bulunduğumun hayalini kurarım.
- ___ 43. İyi bir insan olduğumu kanıtlamak için insanlara yardım ederim.
- ___ 44. Kendi içimde şüphelerim olsa da, insanlara tek başıma yapabileceğimi göstermek benim için önemlidir.
- ___ 45. Sıklıkla başarılarıyla tanınmış biri olduğumun hayalini kurarım.
- ___ 46. Kendimi zayıf hissetmeme neden olduğu için başkalarına bel bağlamaya tahammül edemem.
- ___ 47. İnsanlar bana onlardan istediğim tepkiyi göstermediğinde kendimi iyi hissetmekte zorlanırım.
- ___ 48. Diğer insanların beni onaylamasına ihtiyaç duyarım.
- ___ 49. Dünyanın gözünde bir değerimin olmasını isterim.
- ___ 50. Diğer insanlar ihtiyaçlarımı bir an için bile fark ettiğinde, kaygılanır ve utanırım.
- ___ 51. Bazen, insanlardan her istediğimi elde edemediğimi görmektense, yalnız kalmak daha kolay gelir.
- ___ 52. Başkaları benimle aynı fikirde olmadığında çok öfkelenabiliyorum.

EK-4

İLİŞKİ DOYUMU ÖLÇEĞİ

Yönerge : Lütfen her bir ifadenin size uygunluğunu 7 dereceli ölçek üzerinde değerlendirip, sizi ifade ettiğini düşündüğünüz derecenin yanındaki boşluğa (X) işareti koyunuz.

1. Partneriniz ihtiyaçlarınızı ne kadar iyi karşılıyor?

1() 2() 3() 4() 5() 6() 7()

Hiç

Çok iyi

Karşılamıyor

Karşılıyor

2. Genel olarak ilişkinizden ne kadar memnunsunuz?

1() 2() 3() 4() 5() 6() 7()

Hiç

Çok

Memnun Değilim

Memnunum

3. Diğerleri ile karşılaştırıldığında ilişkiniz ne kadar iyi?

1() 2() 3() 4() 5() 6() 7()

Çok daha
İyi

Çok daha kötü

4. Ne sıklıkla ilişkinize hiç başlamamış olmayı istiyorsunuz?

1() 2() 3() 4() 5() 6() 7()

Hiçbir zaman

Her zaman

5. İlişkiniz ne dereceye kadar sizin başlangıçtaki beklentilerinizi karşılıyor?

1() 2() 3() 4() 5() 6() 7()

Hiç

Tamamen

Karşılamıyor

Karşılıyor

6. Partnerinizi ne kadar seviyorsunuz?

1() 2() 3() 4() 5() 6() 7()

Hiç

Çok

Sevmiyorum

Seviyorum

7. İlişkinizde ne kadar problem var?

1() 2() 3() 4() 5() 6() 7()

Hiç Yok

Çok Fazla Problem Var

EK-5

YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ

Yönerge: Lütfen her bir ifadenin size uygunluğunu 7 dereceli ölçek üzerinde değerlendirip, sizi ifade ettiğini düşündüğünüz dereceyi ifadelerin yanındaki boşluğa yazınız.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7

Hiç katılmıyorum

Kararsızım/fikrim yok

Tamamen katılıyorum

- () 1. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.
- () 2. Terk edilmekten korkarım.
- () 3. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olmak konusunda çok rahatım.
- () 4. İlişkilerim konusunda çok kaygılıyım.
- () 5. Birlikte olduğum kişi bana yakınlaşmaya başlar başlamaz kendimi geri çekiyorum.
- () 6. Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni, benim onları umursadığım kadar umursamayacaklarından endişelenirim.
- () 7. Romantik ilişkide olduğum kişi çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.
- () 8. Birlikte olduğum kişiyi kaybedeceğim diye çok kaygılanırım.
- () 9. Birlikte olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.
- () 10. Genellikle, birlikte olduğum kişinin benim için hissettiklerinin benim onun için hissettiklerim kadar güçlü olmasını arzu ederim.
- () 11. Birlikte olduğum kişiye yakın olmayı isterim, ama sürekli kendimi geri çekerim.
- () 12. Genellikle birlikte olduğum kişiyle tamamen bütünleşmek isterim ve bu bazen onları korkutup benden uzaklaştırır.
- () 13. Birlikte olduğum kişilerin benimle çok yakınlaşması beni gerginleştirir.
- () 14. Yalnız kalmaktan endişelenirim

- () 15. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda oldukça rahatımdır.
- () 16. Çok yakın olma arzumu bazen insanları korkutup uzaklaştırır.
- () 17. Birlikte olduğum kişiyle çok yakınlaşmaktan kaçınmaya çalışırım.
- () 18. Birlikte olduğum kişi tarafından sevildiğimin sürekli ifade edilmesine gereksinim duyarım.
- () 19. Birlikte olduğum kişiyle kolaylıkla yakınlaşabilirim.
- () 20. Birlikte olduğum kişileri bazen daha fazla duygu ve bağlılık göstermeleri için zorladığımı hissedirim.
- () 21. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanma konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.
- () 22. Terk edilmekten pek korkmam.
- () 23. Birlikte olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.
- () 24. Birlikte olduğum kişinin bana ilgi göstermesini sağlayamazsam üzülür ya da kızarım.
- () 25. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.
- () 26. Birlikte olduğum kişinin bana istediğim kadar yakın olmadığını düşünürüm.
- () 27. Sorunlarımı ve kaygılarımı genellikle birlikte olduğum kişiyle tartışırım.
- () 28. Bir ilişkide olmadığım zaman kendimi biraz kaygılı ve güvensiz hissedirim.
- () 29. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanmakta rahatımdır.
- () 30. Birlikte olduğum kişi istediğim kadar yakınımda olmadığında kendimi engellenmiş hissedirim.
- () 31. Birlikte olduğum kişilerden teselli, öğüt ya da yardım istemekten rahatsız olmam.
- () 32. İhtiyaç duyduğumda birlikte olduğum kişiye ulaşamazsam kendimi engellenmiş hissedirim.
- () 33. İhtiyaç duyduğumda birlikte olduğum kişiden yardım istemek işe yarar.

- () 34. Birlikte olduğum kişiler beni onaylamadıkları zaman kendimi gerçekten kötü hissederim.
- () 35. Rahatlama ve güvencenin yanı sıra birçok şey için birlikte olduğum kişiyi ararım.
- () 36. Birlikte olduğum kişi benden ayrı zaman geçirdiğinde üzülrüm.

ETİK KURUL İZİNİ

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Etik Kurul Başkanlığı

ETİK KURUL KARAR ÖRNEĞİ

Toplantı No	Toplantı Tarihi	Toplantı Saati	Toplantı Yeri
2023 – 04	19.04.2023	14.00	Online

KARAR NO: 2023-04-108: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı 190624262 numaralı Esmanur ADIGÜZEL' in "Bursa Uludağ Üniversitesi Öğrencilerinde Narsisizm Alt Tipleriyle Bağlanma Stilleri ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu çalışması görüşüldü yapacağı anket sorularının, etik kurallara uygun olup olmadığını tespit etmek üzere, İGÜ Etik Kurulumuzun 14.12.2022 tarih ve 2022-18 sayılı toplantısında, İGÜ Etik Kurul Yönergesinin 12(1) maddesine göre değerlendirme yapmak üzere görevlendirilen öğretim elemanlarının raporları incelenmiş olup, ilgili çalışmada yer alan bilimsel araştırmanın etik kurallara uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR

